

ועדת החקירה למלחמת יום הכיפורים
ישיבה קנ"ב - בוקר

4.9.74

הערות: אלוף ישראל של

היו"ר ש. אגרנט:

אחה ממשיך להעיר בהן צדק.

י. של:

האם אפשר להכניס את ראש הלשכה, רב-סרן יגאל לוטן?

היו"ר ש. אגרנט:

כן.

י. של:

אדוני, אני שלחתי לועדה את החומר על מוצב הפיקוד העליון

והוראות הפיקוד העליון. העברתי לועדה את החומר הפורמלי

כי השאלה הייתה, איפה כתובות ההוראות לפקודות הקבע להפעלת המוצב הזה. אני
הנאתי אתי חומר משלים לגבי השאלה איך הלכה למעשה זה הגיע. אבל ברשותכם הייתי
רוצה קודם למסור בעניין הצליחה. כי בעניין הצליחה ערכתי את החומר, בעשם כתבתי את
החומר בשביל הועדה, זה יכול להיות בקיצור. כחבתי לועדה תזכיר. בעקבות מלחמת
ששת הימים, בתחילת 1968 התחיל להתפתח הנושא. לפני זה זה"ל לא עסק בנושא הזה.
אבל בעקבות המלחמה היינו על גדות התעלה, התחילה ערנות בהקשר לכיבוש הצליחה.
בתחילת 1968, נרכשו באנגליה גשרי יוניפלור שמורכבים ממנופים בודדים. אני
משאיר בידי הועדה את המזכיר, אני רק רוצה להסביר, אם זקוקים להסבר גם בעל-פה.
הקמת גשר באמצעות הציוד הזה שתכננו מאנגליה, הייתה צריכה לערוך 12 שעות באופן
מינהלתי, אם אין הפרעות של האויב. העבודה המסודרת היעילה 12 שעות, וזה כרוך
ב-108 משאיות שצריכות להוביל את הציוד הזה ואת המנופים שצריך להשתמש בהם כדי
להקים את הגשר ואת הסירות שיש להשתמש בהם בתוך המים כדי לבנות את הגשר.

יחד זה 108 משאיות שקשורות בענין. ברור שהקושי שזה"ל רכש ע"י ההצטיידות הזאת היה רק כושר מינהלתי ולא כושר גלישור והסתערות בכלל. במגמה לקצר את התהליך, פותחה סכניקה של חיבור מראש של 9 מצופים כאלה לחלקה אחת של גשר. חלקות של הגשר צריך 9-10 חלקות כאלה כדי לגשר על תעלת טואץ. 10 - 12 חלקות שמורכבות ממצופים בודדים היו מחוברות מראש יחד. חלקה כזאת שוקלת 40 טון. וכאשר מוסיפים לה מנועים וככשים כדי להשתמש בה כדוברה באותה חלקה, היא שוקלת 60 טון. את העצמים הגדולים והכבדים האלה החזקנו במרחק של עשרות קילומטרים מהתעלה, מכיון שלא ניתן לרכז ציוד כזה פגיע וגדול על גדות התעלה מראש, בגלל אפשרות של השמדה ע"י אויב, אם באמצעות אש, אם באמצעות פשיטות. כמובן שהבעיה הייתה כיצד להעביר את העצמים הכבדים האלה לתעלה. פותחה סכניקה של גרירת כל חלקה כזאת עם 4 - 5 טנקים. בשפה אחרת, בשביל לגרור חלקות שמספיקות לגשר אחד היו צריכים לרתק 50 טנקים שעוסקים בתפקידי גרירה לאורך עשרות קילומטרים. בשביל לצלוח עם כל הציוד הצליחה שהיה אז בידי צה"ל היו בעצם צריכים לרתק אוגדת שלמה בתפקידיים של גרירת החלקים.

כמובן שאף אחד לא היה שבע רצון מזה, זה גם לא כך כך פרקטי, כי לגרור על האדמה עצמים ששוקלים כל כך הרבה... ואז התחיל תהליך של פיתוח ונסיון לנייד את כל המסה הזאת, אם על גלגלים, אם על עגלות, אם על מגרשים. באותו זמן נרכשו גם ה"תמסחים" זה נקרא ה"ג'ילואה", זה אותו הרכב האמפיבי שנוסע על גלגלים ביבשה ונכנס למים. הדוכרות האלה שבאמצעותם העבירו את הטנקים הראשונים לצליחה התעלה.

4.9.74

העד: אלוף ישראל טל

קנו ציוד ישן ולא כשיר, והתקשרו ב בחוזה, נדמה לי, עם "כור", בכל אופן גם עם "כור", לשיקום הכלים האלה. כאשר בהחלה העריכו שהמחיר של השיקום לכלי יהיה 200,000 ל"י. אני לא מדייק במספרים, אם יהיה חשוב, יש לי חיק מיוחד ואני יכול להביא את זה. בסופו של דבר המחיר קפץ לקרוב ל-600,000 ל"י. ואז היה ברור שאנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו, מבחינה תקציבית, לעשות השקעה כזאת ענקית בשיקום ה"תמסחים" האלה והקטנו את סדר הכוחות ל-19 תמסחים שמאפשרים להקים שלושה גשרים קצרים, מאפשרים לעשות כמה דוברות לסנקים, וכן הלאה.

במשך כל התקופה מ-1968 ועד ינואר 1972, לא חלה שום התקדמות רצינית. התעסקו הרבה בדיונים, התעסקו הרבה בפיתוחים, אבל כשחזר סדר כוחות ומפלך פוכן וכוננות לצליחה - לא היה.

ביוני 1972, בהערכת מצב שהצגתי למס"כל ומטרהי גם לוועדה

את הערכת המצב הזו בזמנו, בהערכת המצב נבדקה גם, ואנחנו מנתחים גם את ענין כושר הצליחה של צה"ל. ההערכה שלנו היתה שער אפריל 1973 בעצם לא ניחן לצלוח את התעלה תוך הסמערות. ביוני 1972 הערכנו שלצה"ל אין כושר לצלוח את התעלה בקרב אלא רק החל מאפריל 1973, מכיון שפיתוח האמצעים לא ייגמר. אמרנו, - באותה הערכת מצב, שנמצאה בידי הועדה - שנוכל לצלוח בינתיים רק אם קודם חילהאוויר יוכל לנטרל כליל את האויב בקדה השניה, זאת אומרת: להשמיד את הטילים, להשמיד את הארטילריה, להשמיד את הטנקים ולנטרל כליל את המוצבים של האויב. אז, באופן מינהלתי, צבא היבשה יוכל לצלוח.

4.9.74

הער: אלוף ישראל סל

ביוני 1972 הערכנו שרק באפריל 1973 נוכל לצלוח את התעלה תוך מלחמה. ולמעשה המצב הזה הצביע על כשלונות שארכה כמה שנים מ-1968 ועד 1972 כאשר השקיעו במערכת הצליחה, עד אז, כ-69 מיליון ל"י. בתקופה זו, מ-1968 עד תחילת 1972 הושקעו 69 מיליון ל"י בהקמת המערך של הצליחה, מתוכם 52 מיליון לירות לרכישת ציוד ו-17 מיליון ל"י לתשתית והתזקה. כל התשקעה הזאת, שכללה 30 דוברות, 4 גשרים, 40 סירות אלומיניום ו-17 סירות גרר ו-175 סירות גומי. כל המערך הגדול הזה בעצם לא היקנה לצה"ל אפשרות לעשות צליחה קרבית/ של התעלה באמצעות צבא היבשה. זה מופיע מנותח ומוכה בהערכת המצב של יוני 1972 שהגשתי לוועדה. בהערכה אחיא כבר מופיע כושר הביצועים.

ביום כיפור, אני חושב שההערכה של יוני 1972, לגבי המצרים, התאמתה. אם אני לא טועה, אנחנו מעריכים שם שתוך שעה מתחילת המלחמה, המצרים יסטיקו להעביר 20 גדודי חיל רגלים, ואנחנו בונים את לוח הזמנים, תוך כמה זמן המצרים יוכלו להעביר דיוויזיות ושריון וכן הלאה.

לעומת האפשרויות של האויב אנחנו מעריכים את האפשרויות שלנו ומראים שאנחנו לא יכולים לעשות כלום באופן רציני רק מאפריל 1973. אבל התחלנו להשקיע מאמצים רציניים ולדחוף את הנושא כהוגן ב-1972, וככל זאת כגלל חילוקי דעות בין גייסות השריון, חיל ההנדסה, מחקר ופיתוח כמט"כל, חיל החימוש, העניין לא התקדם בקצב משכיע רצון. בתאריך מסויים - כל הניירות והמסמכים ישנם - אני הסלתי על ראש אגף אפסנאות בדיון מיוחד יחד עם הגורמים המסתערים - חיל ההנדסה והשריון - הכרזתי על הפרויקט הזה כעל פרויקט מיוחד של חירום, המקעתי את הפרויקט מהגדרות תפקידים רגילים ומנוהלי עבודת מסח רגילים, והסלתי על ראש אג"א אחריות אישית לריכוז וניהול כל הפרויקט הזה.

קבלנו גם החלטות סופיות שהנידוד יהיה באמצעות בנין עגלוח שקיוח על גלגלים עליהן יעמיסו את חלקות הגשר ואח הדוכרות. כך ששם שסנק אחד בפקום חמישה סנקים רוחם את עצמו לעגלה כזאת ודוהר אתה לחעלה, כי אז זה כבר לא גרירת עצם כבר על האומה אלא הוכלח עצם על עגלה.

ואמנם הפרוייקט בוצע. העגלה האחרונה סופקה ליחידות בספטמבר 1972. פחות מחדש לפני שפרצה המלחמה גמרנו להשלים את המערך. במקביל, פיתחנו את גשר הגלילים, והפיתוח נגמר כחצי שנה לפני המלחמה, היצור וההצטירות היו בעיצומם בזמן שהמלחמה פרצה. ולמעשה באופן מאולתר, על ידי זה שהבאנו מבית החרושת חלקים ועל ידי זה שהרכנו חלקים של אמונים עם חלקים מבצעיים של בית החרושת, ושני גשרים - נדמה לי - היו כבר מוכנים, זה היצור שאיתו נתפשנו במלחמה. כלומר, המלחמה תפשה אותנו כאשר מבחינת פיתוח ומבחינת הצטיידות אנחנו מסש בגמר התהליך. העגלות אאא שאני מספר לכם, עם עליהם לא הספיקו להתאמן. כלומר, המלחמה תפשה אותנו כשאנחנו בסוף תהליך הפיתוח וההצטידות וכאשר אנחנו רק מתחילים את התהליך של גיבוש תורה ואיסון יחידות. ובעצם במלחמה עשינו דברים שאף פעם לא חירגלנו אותם, אף פעם לא הספקנו להתאמן בהם, ואפילו התורה לא היחה מבוכשח עד הסוף. המפעל שהתחלנו לעשות ב-1972 היה מפעל עצום - ררך אגב, הוא נמשך אכשיו, אחרי המלחמה. התאמנו קודם עם קצת היצור שהיה בין 1968 ל-1972, התאמנו בכינרת. אני התנגדתי ב-1972, כשבאתי לתפקיד, וגם הרמטכ"ל תמך כי, לפיתוח ענין הצליחה בכינרת ובקישון. בקישון, כיוון שלא נתנו לנו ולחצו עלינו שצא, בכנרת בגלל איכות הסביבה וכל הדברים האלה, וגם בגלל זה. שאי-אפשר לעשותם תרגילים עם אש.

המלחמה תפשה אותנו בעיצומו של הקמת בית ספר גדול ומרכזי לצליחה ונחיתה על יד קיבוץ זיקים, בית וספר הזה קיים היום. כשהמלחמה פרצה, הוא היה בעיצומה של הקמה. שם חפרנו דגמים, ועלות באנה מירה 1-1 מאמת

עדות אלוף י. סל

בגודל תעלת סואץ מבחינת הרוחב, ווד כל מיני מקורי מים וסוגי אימונים שא וטכניקות טונות, ושם עמדנו לעשות את המרכז הגדול של במת ספר לצליחה ונחיתה, ואח גדודי הגישור עמדנו להעביר מהמחנות בצפון הארץ למחנות בדרום, לג'וליס, לקסטינה וכן הלאה.

כלומר, המלחמה פגשה אותנו בעיצומה של התארגנות

זאת, של בנין מערך צליחה רציני מאד, בית ספר רציני עם אמצעים, עם אפשרות לחרגל עם אש ובמים ממש, עם הקמת שלושה גדודי גישור, שני גדודי גישור סער, אחד לכל אוגדה, והגדוד סער עתומה למשאאות למכשולי מים בעומק שטחי האוייב. המלחמה תפשה אותנו בעיצומו של הקמת המערך הזה, כולל בעצומה של חכניה אימונים וגיסוס חורה רצינית להחדרת העניין חצי שנה נוספת היתה חופשת אח צה"ל עם מערך צליחה ונחיתה, לדעתי, מבחינה מעשית, אולי המקדם ביותר בעולם, מבחינת הסטנדרטים. כיוון שאנחנו באמת פיתחנו צליחת סער, שיכולה להחבצע בתוף האש, בלי אף כלי רכב רך, בלי סירוס במים וכן הלאה.

לרוע המזל המלחמה תפשה אותנו בעיצומו של הקמת

כל החהליך. בשנת 1972-1973, עד המלחמה, הוצאנו על מערך הצליחה 35 מיליון לירות, מחוכם 30 מיליון לירות על פיתוח, יצור והצטיידות, ו-5 מיליון לירות הוצאות שוטפות. מ-1968 עד 1972 הושקעו 69 מיליון לירות ולא היה לצו מזה שום מערך. בשנת 1972 ו-1973, בשנה ו-10 חדשים, הוצאנו 35 מיליון לירות שנתנו דרידנדה עצומה, וכפי שאמרתי, עמד להיות לנו מערך צליחה מפואר והמלחמה תפשה אותנו באמצע. שרך אגב, היום החהליך נמשך. בית הספר הזה קם וכן הלאה.

אני רוצה להפנות את השומת לב חברי הועדה לעוד

בעיה אחת שבהחלט יכולה להיות שזה מוכיח שלא הזינו טוב את הנולד. וזה שהחורות והטכניקות שצה"ל פיתח עד 1972 היו בהקשר לבעיה מבצעית ספציפית מאד - חציית תעלת סואץ כשאנחנו מחזיקים בקו. כלומר, נקמת המוצא היא הנקודה שאנחנו יחשבים על גרוע החעלה. מעולם לא גובשה חורה ולא טכניקה על צליחת החעלה מרחוק כאשר

האוייב מחזיק את שתי גדודי התעלה, וכאשר אחת במסגרת אופנסיבה נגדית מצליחה
לשבור את ההגנה, להגיע ולפרוץ.

אפשר להגיד, ובצדק, שאם יש מערך צליחה

משוכלל, כמו המערך שעמדנו להקים ב-1973, במילא גם החורה קיימת. כי אם אנחנו
מבצעים במסגרת התקפת נגד ומגיעים לשטח התעלה, במילא אחר כך טקטיקה הצליחה
היא כאשר גדה אחת מוחזקת בידינו וזה אותו דבר. אבל הסך הכל הוא שלא היינו מוכנים
עם מערך צליחה מאומן, מאורגן ומכחינה תורחית סגור.

את כל זה עמדנו לעשות בחצי השני של 1973;

לגמור לגבש את החורה. במלחמה עצמה כתוצאה מזה, הפעלנו את כל האמצעים האלה באופן
מאולתר, עם גייסות שמעולם לא התאמנו לעשות זאת זה, ועם אמצעים שלא כולם עברו
כדיקות של איכות וכן הלאה מכחינת היצור, אלא פשוט עשינו קומבינציות.

היום יש חוקרים ודוח"ות מפורטים מאד מה

קרה בצליחה, והכאחי לכם את זה, ומוכח בעליל שציווד הצליחה לא הגיע כל כך מהר
לתעלה מכיוון שהשטח מוחזק על ידי האוייב. ציר טלסול הידוע הוחזק על ידי האוייב.
כלומר, בנוסף לצרות הטבעיות שלא היו גייסות מאומנים, שלא בין המפעילים ולא
בין המשמשים נוסף לזה גם הציר הוחזק על ידי האוייב. ומכצע הצליחה לרעתי היה
באמת מכצע גבורה שביטא כושר אולתור ואת הרמה האיכותית והעליונות האיכותית הבלתי
רגילה של הגייסות שלנו, גם של ושיריון וגם של הנדסה, שבאופן כזה מאולתר הצליחו
לעשות מה שעשו.

אני רוצה להשאיר לועדה חזכיר שיפרט באופן

מסודר מה שאני כעת אמרתי באופן טלגרפי, וכן נספחים: האחר הוא דף מתיק
הערכת המצב שוברתי עליו שנמצא בידיכם, ופה כתוב מה שאמרתי. שרק באפריל אנחנו
מעריכים שיהיה לנו כושר צליחה. יש כאן נספח שהוא סטנוגרמה מדיון המטה הכללי
ב-26 ביוני, שבו אני מציין את הערכת המצב הכתובה הזאת ויש דיון מסביב

להרצאה שלי, שאלות ותשובות, ודברי הרמטכ"ל, מפקדי גיס. תוכלו לעמוד מתוך זה על תגנון והאטמוספירה שהשתררה אצלנו בימים ההם. יש כאן חיק שלם בכוף לפי מדורים שמציג את כל הסדר של התפחות מערך צליחה בצה"ל עם כל הפרטים.

ישנו סיכום הישיבה אצלי שבו אני הכרזתי על

הפרויקט כפרויקט מיוחד, נמצא פה כנספח מ-21 בינואר 1973. ואם מותר לקרוא את הסעיף הראשון, אני אומר: "המשך הפיתוח, היצור וההצטידות ייחשבו מעכשיו כמבצע מיוחד ולא יהיו כפופים לנוהלי עבודת מטה רגילים. ראש אג"א נושא באחריות מטה כוללת לכל הפרויקט, אאא ועדת הפיקוח הטכנית תיהפך לוועדת פיקוח מיוחדת מבצעית וטכנית ויושב-ראש הועדה יהיה ראש תח"ש. הועדה יהיה כפופה לקצין אאאא הימוש ראשי, וחיל הימוש ימשיך להיות החייל המפקח. הפרויקט יתנהל כך שרוב העגלות תהינה במערך בסוף יולי 1973, אפילו אם הדבר יחייב השקעות נוספות ופשרות טכניות בצועיות...".

בסיכום הזה יש פרטים נוספים. בדרך כזאת כפי

שאמרתי, בספטמבר נמסרה העגלה האחרונה. כלומר, עשינו מבצע, לדעתך מבחינה טכנית של כיתוח, יצור והצטידות, כמעט ללא תקדים בצה"ל.

כשנה ו-10 חדשים נוצר המערך העצום הזה עם

כל החשתית העצומה הזאת. אאאא לואכוני נתפסנו כאשר כל העניין לא מגובש.

בנספח מיוחד יש השתלשלות העניינים עם אתו

"תמסח", שאני לא כללתי פה דבר אחד. אדיד אותו בעל פה. זה אני יודע מהרמטכ"ל כי אז אני יא הייתי כמערכת. כאשר שקלו מה לקנות תמסחים מודרניים וכשירים, או תמסחים שמוציאים אותם מהמערך באירופה, בנאטו, מיושנים שקוקים לשיפוץ, בגלל שיקולים כספיים, בניגוד להחלטת אג"ש באותם הימים - זה לא נובע לי, אני לא מדבר כרגע על עצמי - בניגוד להחלטת אג"ש הוחלט לקנות את הציוד הישן. זה לא למעשה, בחכמה לאחר המעשה אני יכול להגיד, היחה שביאה קרדינלית, כי בסופו של אאא דבר הוצאנו אותו כסף וזה לא נחננו לנו צוידגדה. כאן יש נספח שמחאר

אח כל השחלשלות של המערך הזה של החמסחים.

יש נספח נוסף בענין כוננות מערך הצלחה.
סיכום דיון אצלי ב-15 ביוני 1973. גם כן אפשר בדרך זו לעקוב על התפתחות הענין. יש נספחים על מתקן אימוני צליחה, בית הספר לצליחה באיזורי זיקים וניצנים. מענין אולי לראות סיכום מה-25 בספטמבר 1973 = ממש לפני המלחמה, דיון שקימתי עם ואש אג'א, עם ראש מה'ד, מפקד הגיס, עם ואש התכנון במסכל ועם ראש מחלקת אמצעים ופיתוח ומחקר במסכל יבשה וקצין הנדסה ראשי. יש חוספת של מיליון לירות להרחבת שטח הבריכות והמכשולים בבית הספר. רובר שמה'ד י ביש למסכל הצעה מגובשת ומפורטת עם כל הגורמים שחפרט את המכשולים והתקלות שהוקמו במתקן הצליחה סוכם על גשר יוניפלוט להחקין לו חמישה גלילים בהחלה ובסוף כדי להפוך אותו לגשר סער. דובר על שיפורים בשטח בנישרי סער. ודובר על זה שמה'ד יוודא פיקוח תרגולות מתאימות להתגברות על מערך הזרימה בחעלח סואץ.

(אחרי כן רבא)

לפני כן רשמה טק

-21-

ועדת החקירה - ישיבה קנ"ב

רב

4.9.74 - בקר

העד - אלוף י. טל

י. טל: כין היתר עשיתי מתקב על הזרמים כמעלה סואץ:

ביממות השונות ובסעות השונות של היממה, כי הזרם מתחלף מעלה. פעם הוא זורם לימ-החיכוך, ופעם ההיפך. זה ממחיש, כל שואת הסיכומים שכאן, אם זה יעניין את הועדה, ממש מה קרה בחודשים האחרונים לפני המלחמה.

ח. לסקוב: יש לי שאלה אחת בקשר לנושא.

בצבא הבריטי, כל הנושא של ציוד צליחה תרגולות צליחה

והצליחה, שייך נניח לחיל-ההנדסה, מתחילתו ועד סופו. באיזה מידה היות והנושא הזה מפוצל אצלנו בין חיל-ההנדסה, בין מה"ד, בין גיסות השריון, ואני רואה בפנים גם את אג"א ואכ"א וריונים שאתה מדרכן אותם וכו' וכו', באיזה מידה זה לא ספיע להיווצרות רקע; שהדברים ו"דריפט" בצורה כזאת עד שברגע מסויים היית צריך להכנס ולתפוף את הראשים יחד?

י. טל: המפקד, התשובה לשאלה הזו היא זאת - כאשר אני תארתי

קודם שם-68 עד 72, העניין עמד במקום. זה כתוצאה מהמצב שאתה מתאר במסגרת השאלה שלך. מה שאני עשיתי בתחילת 72, זה החזרתי את העניין לסטוס המוסדי שלו לפי מכנה צבא הגנה לישראל. במה זה מתבטא? הפקתי את הנושא לחלוטין מגיסות שריון והחזרתי אותו לחיל-ההנדסה, וכאשר אני דברתי על שלושה גדודי גישור, אם הועדה תראה, בתיק אופק א' את הסד"כ, שלושה גדודי הגישור האלה מופיעים בחיל-ההנדסה. הפקתי את הנושא מהגיס, להיפך. וזה הפך להיות נושא של חיל-ההנדסה. יתר על כן; בסיכומים תוכלו לראות, שקבעתי גם את ההיקף. קבענו - שצה"ל צריך כושר צליחה של שתי אוגדות בו זמנית, כשבכל אוגדה, 2 אזורי פריצה, כשבכל איזור פריצה 4 קוי חציה ועוד 2 קוי חציה רזרכיים. לפי זה בנינו את הסד"כ, ואת זאת בתיק אופק א' אפשר לראות. יתר על כן, בתיק אופק א' מסביר את הצד המוסדי, ועושה סדר חילי בנושא. אני בהמשך אדבר על כוחות שדה וחילות, אגיד באיזה מידה המכנה האנכרוניסטי

4.9.74 - בקר

הער: אלוף י. טל

של חילות בשנת 73, הפריע לצבא. אבל אני מדבר על זה לחוד, על בנין מפקד ת שדה. מה שאני אומר כעת, זה שלהיפך, בשנת 72, החזרנו את זה סטדיה למחקונת של עבודת המטה והגדרות התפקידים ואחריות החילית בצה"ל כמו שהיה בהתחלה; וזה מה שנתן את החקוה הגדולה. זה שמה ד פה מעורב, כי מה ד אחראי על גל התורות של כל החילות. כלומר, זו אחריות מטה מתאם. זה לא הפקיע את הגיס מאחריות שלו לסכניקות ולתרבולות של מעבר כוחות, של מכשול מים, זה לא הפקיע את האחריות מחיל-ההנדסה לגבי כל פיתוח התורה, של טיפול החזקה והפעלת בשרים, להיפך, אני החזרתי את זה לאחריות החילית. חיל-תימוש מופיע פה, כיון שהחזרתי לחיל-תימוש את האחריות להחזקה, כמו שהוא אחראי על טנקים ויתר האמצעים.

שני התיקים האחרונים שאני מגיש לוועדה, זה, מה קרה

ביום כיפור. ויש פה שני תיקים טובים מאד. אחד של חיל-ההנדסה, שהכינו אותו במיוחד כשבילי לפי דרישה. והוא בדוק על ידי. ותיק שני, של סגן מפקד אוגדה 143. תיק שפורסם רק עכשיו. התיק פורסם במרץ 74. ז"א, השנה. וזה אחרי כל החקירים של האוגדה. זה תיק מצויין, שמציג, מה קרה עם כל אלמנט בצליחה תאם. כולל הענין של סרטור וכל הענין הזה.

והנספת האחרון, זה פרוטוקול - טטנוגרפי, מההתייעצות

הצבאית-מדינית אצל ראש-הממשלה, ב-12 לאוקטובר, כאשר פיקוד דרום הטליץ לצלוח את התעלה באותו יום או למחרת, וכאשר אני התנגדתי ותבעתי שקודם ניתן לריפויזיות המשוריינות המצריות לעבור לצד שלנו. אני יודע שלא על זה אנחנו מדברים, אבל בפרוטוקול הזה, בארגומנטציה, בויכוחים שכאן מתנהלים כין הפשתתפים השונים, עוד-פעם בא לידי ביטוי, מה באמת חשבנו ב-12 לאוקטובר על מצבנו, בכל הנוגע לכושר צליחה. לכן אני רואה את זה כרלונטי, כי זה מראה מה באמת חשבנו על מצבנו. על הגייסות, הציוד וכל הדברים האלה.

בחלק גדול מהפרוטוקולים שאני מגיש היום, לנחישות,

אני סמנתי את הקטעים הרלונטיים, את הדפים הרלונטיים. פה למשל, יש הרבה קטעים

4.9.74-4 בקר

העד: אלוף י. טל

י. טל:

רלוונטים, אני מניח שאתם לא רוצים שאני אקריא את זה כעת. על כל פנים, לצעתי, יש כאן כאן חומר ממצה מעין כמוהו, על כל האספקטים של כל נושא הצליחה. אם הועדה צריכה עוד חומר, אני פשוט פחדתי להביא לכם עוד תיקים. אבל יש לי תיקים מיוחדים על כל דבר בנפרד, עם ראשי פרקים. אם זה את "תמסח", אם זה על "בלילים", אם זה על נסיונות פיתוח וחלומות באספמיה שלא הצליחו, פרויקט שנקרא "רביבה", של פרופ' מהטכניון, ושגם זה היה אחד מסיבות האשליה במשך שנים בתרדמה, כי השבו שהוא יביא ישועה, וכן הלאה. אז יש עוד הרבה מאד חומר שאני לא הבאתי, לדעתי התיק הזה ממצה את כל המצב. אני יכול להגיש את זה כמסמך אחד?

כן. זה הכל ביחד?

היו"ר אברנט:

אני ממליץ שזה הכל יהיה מסמך אחד. אם אני לא שועה, בתזכיר שלי, אני מפנה לנספח הרלוונטי בכל

י. טל:

מקרה.

המוצג יסומן 380.

היו"ר אברנט:

בענין המצפה. כאמור, אני הגשתי לועדה את

י. טל:

פקודות הקבע של המצפה, מתוך פברואר 73.

כלומר, בשנת 73 אנחנו עידכנו את כל הסדורים של המצפה. אני רק רוצה להגיד לועדה, שעשינו זאת לא במקרה, אלא מכיון שהרגשנו שבהרבה דברים אנחנו, בכוח האנרציה, נכנסנו לשיגרה לא נכונה. היו לנו גם לקחים מתרבילים. ולכן הוצאנו את התיק הזה בפברואר 73.

המצפה כך היה ערוך, ז"א, קודם כל, אם תשאלו

אותי: מה התנהל לפי התיק? - אני אומר, שמכחינת הפריסה. מכחינת נקרא לזה הפקלאים, זה התנהל לפי התיק. האם במצפה היה סדר? האם במצפה לא היה אף אדם שלא היה לו מה לעשות שם? - אני אגיד שלא. המסורת בצה"ל, ואני לא מחייב אותה, המסורת בצה"ל, ואני לא מחייב אותה, המסורת בצה"ל, ואני לא מחייב אותה, זה יכול להיות פעולת תגמול וזו יכולה להיות מלחמה טוטלית,

4.9.74 - בקר

הער: אלוף י. טל

י. טל:

המצפה הזה סחטלא בבני-אדס. וזה גם היה כמלחמה הזו. אבל האם אתם שואלים:
 האם האלמנטים השונים שמרכיבים את המצפה, נפרסו לפי הפקודות שבתיק הזה,
 וכאשר אני אומר אלמנטים, אני מתכוון לממלאי התפקידים, ועזרי המטה, ואמצעי
 הטיפול והשליטה, הקשר וכו', הכל עבד לפי הפק"ל.

האם הפקודות האלה גם מסדיר ת את החנועה

נבנצל:

בקרבת המצפה?

לא.

י. טל:

הענין הזה היה מוסדר ע"פ הוראות?

נבנצל:

היות ובכל הכניסות יש זקיפים ומותר להכנס לפי

י. טל:

רישום ותויות. אם לזה אתה מתכוון, זה היה מוסדר.

אם אתה מתכוון לחנועה כלי-רכב?

כן. היתה למעשה סתימה של המכוונות מסביב.

נבנצל:

לא.

י. טל:

אני ראיתי בעצמי, הגישה בקרבת מקום היתה

נבנצל:

בלתי אפשרית.

זה אפילו לא ידוע לי. כי בדרך מלל, באותם המקרים

י. טל:

שאני יצאתי, כדי לטוס, הרחובות היו ריקים. אני

לא ידעתי שהיו גם מצבים כאלה.

4.9.74 - בקר

הער: אלוף י. טל

י. טל:

8651

לתפיסת

בראשון לאוקטובר הוצאנו פקודה לכוננות לצמצום המצפה.

הפקודה לכוננות לתפיסת המצפה מוגדר בהוראות הקבע, מה זה אומר כוננות לתפיסת המצפה, ואמנם זה בוצע כאן. אני גותן את זה פה בנספח, כל הדברים שאני אומר. וכאן ישנה הפקודה שהוצאנו, ומה זה אומר כוננות. באותו תאריך, הוצאנו גם הוראה לבדוק את כוננות מערך הביוס.

ב"5 לאוקטובר. כלומר, ביום שישי הכרזנו כבר מצב

ג', הוצאנו הוראה, על הפעלה מלאה של המצפה, וזה מופיע גם כן בנספח.

אופן הדיונים וקבלת החלטות במצפה היה כזה: דיונים וקבלת החלטות התקיימו תוך כדי ביקורים של הרמטכ"ל בשטח. לפעמים הרמטכ"ל ושר הבטחון. כאשר אני אומר בשטח - אני מתכוון או לדרום או לצפון. חלק גדול מהחלטות התקבלו תוך כדי דיונים בזירת המלחמה עצמה עם אלוף הפיקוד ויתר הגורמים. החלטות אחרות והערכות אחרות התקבלו בחדרו של הרמטכ"ל במצפה. בהשתתפות סגן הרמטכ"ל, ראש אמ"ן, מפקדי האויר והים, ראש מחלקת מבצעים ועוד פונקציונרים שונים. לפעמים גם עם שר הבטחון.

חלק אחר של החלטות התקבלו בפגישות בין שר

הבטחון והרמטכ"ל.

המשיכה י.ע.

ועדת החקירה, ישיבה קנ"ב

ישיבת בקר, 4.9.74,

העו: האלוף ישראל טל

8652

י. טל:

בפגישות בין שר הבטחון והרמטכ"ל. וחלק אחר של ההחלטות
התקבלו בדיונים אצל ראש הממשלה. כלומר, מה שאני כאן באגב
רוצה להגיד, שקבלת החלטות התנהלה בכמה מקומות, או בשטח, או בדיונים אצל הרמטכ"ל
או בדיונים של הרמטכ"ל ושר הבטחון, או בדיונים אצל ראש הממשלה. לכן לא בלש
כמשך המלחמה הפעילות הרגילה כמוצב פקוד, שהמטה תחכנס בחדר המלחמה ממש, ושם
נעשות הערכות מצב ומתקבלות החלטות. לי זכורה הערכת מצב שלמה, לא קטעים, קש
קטעים היו הרבה פעמים בקדמים, הערכת מצב שלמה ממש, מהתחלה ועד הסוף זכורה
לי פעם אחת וזה ב-18 באוקטובר, בהקשר להמשך פטרות המלחמה. כל יתר ההחלטות
דרכי קבלת החלטות שהיו במלחמה התקבלו באופן שאני אומר. דרך אגב, מה שאני אומר
עכשיו,

היו"ר אגרנט: איזה תאריך אתה הזכרת עכשיו ?

י. טל:

18 באוקטובר, הייתה הערכת מצב מוסדית בתוך חדר המלחמה.
מה שאני אומר כעת, הערכת המצב הזאת נסוכה ממש, זה היה השלב
שבו היה ברור שמטרת המלחמה של הגנה על עצם הקיום השגנו אותה, ב-18 באוקטובר.
השאלה הייתה עכשיו מה הלאה ? היו כמובן שתי אפשרויות נוספות, גם יסודיות.
אסכולה אחת שגרסה שצריך לחזור למטרות המלחמה האורבינליות, כלומר השמדת
צבאות מצרים וסוריה וכן הלאה, והיתה אסכולה שנייה שטענה שאת זה כבר לא ניתן
להשיג א יותר במלחמה הזאת. זה בגלל מספר האבידות הגדול וכן הלאה.
והמצב האינטרסטי הכולל, ויש לשאוף לסיום המלחמה, על ידי הכרעות אופרטיביות,
כמו כתור האמב הארמייה-3 ואיום על קהיר, איום על דמשק. זו הייתה הערכת
מצב, ממש קרדינאלית. לא על עצם ניהול הקרבות, זו הייתה הערכת מצב על המשך
המלחמה.

ועדת החקירה, ישיבה קנ"ב

ישיבת בקר, 4.9.74,

הערן: האלוף ישראל טל

8653

י. טל:

מה המטרות המדיניות איסטרטגיות הכוללות של מדינת

ישראל בשעה זו. אני אומר את התהליך הזה, כיצד התקבלו

ההחלטות, תהליכי קבלת ההחלטות, אני לא אומר את זה באופן ביקורתי, ואינני

רוצה שיווצר רושם במקרה, שאני לא שלם עם התהליך. אני חושב שהאופן שבו

התקבלו ההחלטות, ונוהלה המלחמה, היה ביסודו נכון. אני חושב שזה נכון

שהרמטכ"ל בא לזירה, שבזירה עצמה, מתייעץ עם מפקדי העוצבות ועם אלוף הפקוד,

הוא גם מתייעץ אחורה, גם באמצעות הטלפונים, למטה שלו, לממשלה וכן הלאה,

וכך קבל החלטות, אני חושב שזה לגטימי, טובי ההחלטות שהתקבלו באופן כזה

הם לגטימיות, לגטימי לקבל החלטה על מהלך כזה או אחר של האובדות.

ככה שאני מחייב את התהליכים כפי שהם התנהלו. במה שנוגע לקבלת החלטות.

אני לא מדבר עכשיו על חוכן ההחלטות, אני מדבר על אופן קבלת ההחלטות.

הקדמים כתוצאה מזה, של הרמטכ"ל, קבוצת הדיון הסבצעיות, נשאו אופי

לא של הערכת מצב ולא של חכנון ולא של קבלת החלטות, אלא בעצן הקדמים

נשאו אופי של עדכון ושל קבלת נתונים. כשאני אומר עדכון אני מתכוון

להגיד בזה שעל סמך הקדמים האלה הרבה פעמים המטה ידע מה עושים ויכול להיות

לקיים את עבודת המטה כדי לתת גבוי להחלטות.

אני כבר אמרתי פעם בוועדה ואני רוצה להזכיר זאת בהקשר

לנושא שאני מדבר עליו עכשיו, מיד כשהתחילה המלחמה, אני לא יכול לאמר כרבע

באיזה יום, ביום השני או השלישי, או הרביעי של המלחמה, אבל מיד עם תחילת

המלחמה, בעצם החמוטטן המטות של הצפון והדרום. וכשאני מדבר על עבודת מטה במלחמה

אינני מדבר יותר על עבודת מטה בהקשר למטות של הצפון והדרום. אני מדבר על

עבודת מטה ברמת המטכל והתילות. אבל צריך לזכור שפקוד הצפון ופקוד הדרום

התנהלו רק בצנור פקוד, ורק באמצעות הפקוד - הקהפ"ים שלהם.

8654

י. טל:

אני הזכרתי, אני חושב, את העניין הזה, גם בעניין התחמושת. שבעצם, היום ולא היו מסות, מפקדות עקריות של מפקודים האלה לא פעלו בעצם, המטה הכללי לא יכול היה לדעת דווחים אמיתיים על הוצאות תחמושת ודברים כאלה גם המפקדים עצמם לא ידעו. ולכן הצעקה באה ממיד מהשדה: "חסרה לי תחמושת". ישר למטה הכללי, והמטה הכללי, ממתקני המטה סיפק את התחמושת הזו. בלי שלמישהו היחה שליטה או אינפורמציה על יתר התחמושת שנמצאים בין המפקודים למטה הכללי. אני דברתי על זה בפעם הקודמת. כלומר ש כשאני מדבר על תהליכי קבלת החלטות במצפה צריך לזכור שזה נמצא על רקע, כשמפקדות עיקריות לא פועלות בצפון או בדרום. אנחנו היינו ערים לעניין הזה, ואני הכרזתי בישיבה במצפה שבעצם לא פועלות יותר המפקדות של הדרום והצפון, וזה היה אחרי שבקרתי אותם, ואני בפירוש הכרזתי על מתודה חדשה שאנחנו נביא את זה בחשבון כנתון ולא נשלה את עצמנו, ונעבוד בהתאם. אחת הדוגמאות הקלסיות היא שאני אילצתי את חיל המוש לשלוח קצינים בכירים לכל אחת המחטיבות בצה"ל, כדי שנדע מה קורה עם הסנקים כדי שנוכל לדעת לא רק מה קורה עם הסנקים אלא גם לפעול להחזקתם ולהחזרתם לכשירות. אחרי המלחמה, הרבה מאד גורמים קשרו לעצם את הכתר את הוירטואוזיות וההקרבה שבו הם התזירו סנקים לכשירות. אבל אני רוצה להביד שהכתר הזה מגיע לסכנאים עצמם בשטח ולמפקדים שלהם, שביוזמה ובמסירות שאין דוגמתם ולא כעבודת מטהפשוט, באופן באופן אמפירי החרוצו בשדה הקרב וחקנו סנקים. והכתר השני מגיע לדרג המטה הכללי שיצר מיד אלמנטים בחוף החטיבות של המטכל, נציגים של חיל המושג כלומר, כשאני מדבר על עבודת מטה במצפה אני רוצה להזכיר שגבורת המטה במצפה התנהלה על הרקע של מפקדות הפקודים לא פעלו, פרט לחפק"ים ולצנור הפקוד.

ד"ר נבנצאל:

אבל העובדה ששני המסות האלה, כפי שאתה אומר התמוטטו, נותנת לחשוב על אפשרות, על השיטה,

היו"ר אגרנט:

אנחנו נעשה הפסקה לכמה דקות.

ה פ ס ק ה

ועדת החקירה, ישיבה קנ"ב

ישיבת בקר, 4.9.74,

העד: האלוף ישראל טל

8655

ידין:

יש לנו פקודה קבע להפעלת המצפה שקבלנו * כבר
550-ג, צריך לשים תחת הסדרה של 330, כדי שיהיה ביחד

טל:

המסמך הזה, הוא כהקשר לפקודות על כוננות לחפיסת
המצפה, ועל בדיקת כוננות מהלך הגיוס. המסמך הזה
כולל גם את בדיקת מערך הגיוס.

יו"ר אגרנט:

מוצג 330-ד.

טל:

המסמך הזה זו סטנוגרמה של הערכת המצב שאני אומר
שהיא היחידה לפי זכרוני שהתקיימה בחדר המלחמה
עצמו בקרס רמטכל.

המשיכה מ.ט.

אני מביש מסמכים שהם סטנוגרמות מקדמים של סגן הרמט"כל
 בנוסף לקדמים של הרמט"כל היו גם קדמים של סגן הרמט"כל, ובנוסף לקדמים של
 סגן הרמט"כל היו קדמים של ראש מחלקת המבצעים. המסמכים שהגשתי הם סטנוגרמות
 מקדמים של סגן הרמט"כל.

1330 היו"ר ש. אגרנט: זה יהיה מוצג 330 ו'.

י. טל: בנוסף לקדמים שמניתי, אני מדבר על כל שיטת תהליכי
 העבודה וקבלת החלטות, הן ששיכות מטה. אני מביש את
 הסיכומים של ישיבות המטה.

1330 היו"ר ש. אגרנט: זה יהיה מוצג 330 ז'.

י. טל: עוד דבר אחד שנוגע לשיגרה - הרמט"כל סייר הרבה
 בחזיתות, והכלל היה שכאשר הוא בחוץ, אני צריך להשאיר כמצפה.
 במקרים כאלה העבודה החנהלה באופן שאני הבאתי דברים כפני שר הבטחון וראש הממשלה
 לפי הצורך, כשאני מקיים קשר עם הרמט"כל בשטח. היו מקרים שהרמט"כל ביכר להשאיר
 במצפה ולשלוח אותי, לפי העניין.

דוגמאות כולטות זהא המשבר בפיקוד צפון ב-8 לחודש ובפיקוד
 הדרום ב-9 לחודש. כזכור, ב-9 לחודש בבוקר השכם היה המשבר הגדול, כאשר שר הבטחון
 העריך שהמצב חמור מאד. אני פעם נתתי פה על זה ערות, על מה שהיה ב-9 לחודש
 השכם בבוקר. בסופה של אותה התיעצות דרשתי לקבל את הפיקוד על גייסות כדרום,
 כי טענתי שהכוחות יכולים לבלום. בחמשן לאותה פרשה שלת אותי

4.9.74

הער: אלוף י. טל

הרמט"כל לדרום. וב-14 לאוקטובר כשהיה צפוי קרב השריון נגר שריון, אחרי צליחת השריון המצרי, גם הרמט"כל מצא לנחוץ לשלוח אותי לדרום ולעמוד מקרוב על ההכנות לניהול. במקרים ענייניים, כאשר הרמט"כל מצא שזה יותר טוב, הוא שלח אותי לשטח. ברוב המקרים האחרים הוא עצמו היה בשטח ואני הייתי במצפה. יש, במקרה, דוגמא פרטית של איך, במצב כזה, עבד העניין. אני מתכוון למצב שהרמט"כל בחוץ ויש בעיה בוערת במצפה. אני מדבר על ה-8 לחודש. אני חזרתי מהצפון בצהריים והרמט"כל סס לצפון. הודיע לי אלוף פיקוד הדרום שהאוגדה של אריק עדיין בטס"א. כזכור, התכנית הייתה שהאוגדה של אריק צריכה לנוע דרומה אני מדבר על ה-8 לחודש. בצהריים מודיע לי אלוף הפיקוד, שהאוגדה של אריק היא עדיין בטס"א. אני כעת לא אומר מה ירוע לי היום איפה באמת הייתה האוגדה, אני מדבר על המצב באותו רגע בבור. כתוצאה מזה אני שקלתי אם בכלל יש טעם להעביר אותה דרומה, כשמראש פקפקתי אם היא תוכל להספיק להגיע באותו יום דרומה ולהכנס לקרב. וגם אלוף פיקוד הדרום הרביש ספקות. בסופו של דבר הסכמנו שנינו שמוטב להפנות את האוגדה של אריק חזיתית לכיוון החווה הסינית ולהשתתף במאמץ באוגדה של ברן. אבל אמרתי לאלוף פיקוד הדרום שזו החלטה עקרונית מאד, ואני רוצה לקבל את אישור הרמט"כל. התקשרתי באלחוט עם הרמט"כל שהיה באויר, במטוס, וביקשתי ממנו לחזור ולנחות בשדה דב. קפצתי למכונית, רצתי לשדה דב, הצגתי לו את המצב והמלצתי שאריק יקבל פקודה חדשה, שינוי משימה. הרמט"כל הסכים. חזרתי למוצב הפיקוד ונחתתי את ההוראה הזאת לאלוף פיקוד הדרום. זו דוגמא של מקרה קיצוני, כאשר הרמט"כל באויר והחלטה היא קארדינאלית של שינוי תכנית/ ניהול המלחמה באותו יום. אני מציג את זה כדוגמא לטכניקה של עבודה.

4.9.74

הער: אלוף ישראל טל

אחד הדברים שעסקנו בו הרכה מאד בכל השנה שקדמה למלחמה ושנוגע למוצב הפיקוד העליון, ולא רק למוצב הפיקוד העליון, זו שאלת הסיוע האוירי. עשינו שלושה תרגילים, בדרך כלל משולבים בפעולה של חיל האויר. אצא קיימנו שורתיונים והפקה לקחים והוצאנו תורה קצת חדשה וטכניקה חדשה במצפה בענין מרכז הסיוע. כפי שמופיע בחיק ספברואר 1973, אני כאן רוצה למסור את הנספחים, לחוברת סיוע אויר התקפי, שסיכמנו ודנו עליה לפני המלחמה כלקחי התרגילים האלה. היא פורסמה בינואר 1974 לתפוצה רחבה כזה"ל כסיוטא להערות, אבל היא גובשה וסוכמה עוד לפני המלחמה, רק לא הודפסה לתפוצה רחבה. כמסגרת התרגילים והבדיקות שעשינו לגביהתפישה של תאום הסיוע האוירי, ישנם כאן גם המצעים לדיונים וכל הדוקומנטציה בנידון. אצא אני הייתי רוצה למסור את זה כנספת.

חביש את זה.

היו"ר ש. אגרנט:

יש כאן מספר חוברות ותסקירים ומצעים לדיונים.

י. טל:

זה יהיה מוצב 330 ח'.

היו"ר ש. אגרנט:

n330

דבר אחרון בענין המצפה שרציתי להוסיף:

י. טל:

זה שכבר כמה שנים היו מחשבות על מודרניזציה של סכניקת הפיקוד והשליטה במצפה. הכוונה לקבלת נחונים, לעיבוד נחונים ולחצובה. בשפה אחרת, הכוונה למערכות אלקטרוניות ואחרות במקום האמצעים הרגילים והמפות הרגילות וכו'. לכל הפרויקט הזה קראנו "זהכית", ונחנו לו דחיפה גדולה בשנת 3-1972. אבל זה פרויקט ענק של מערכות גם אלקטרוניות גם מיכניות וגם

4.9.74

העד: אלוף ישראל טל

אחרות. אין סיכוי שפרויקט כזה יוגשם ויהיה מבצעי במשך שנה או שנתיים.
 ככל אופן, אני רוצה להגיש כאן את החומר בנידון כדי שהועדה תחושם מהיקף
 הפרויקט ומהמוררניזציה שתיכננו לעתיד בכל מה שנוגע לכושר של פיקוד ושליטה
 לניהול המלחמה. הייתי רוצה להגיש את זה כמסמך.

זה מוצג 330 ט'.

היו"ר ש. אגרנט:

אלה הדברים שהיו לי להשלים בענין המצפה.

י. טל:

האם אלה כל השאלות שאתה נתבקשת לענות עליהן?

היו"ר ש. אגרנט:

לא, יש עוד הרבה מאד שאלות. יש על בעיית האיכות
 והכמות, השופט לנרףי שאל.

י. טל:

אולי תענה על כל השאלות, ואחר-כך נעסוף בנושאים
 השונים.

היו"ר ש. אגרנט:

המשך רשמה טק

8650

עדות אלוף י. טל

אלוף יצ' טל:

השאלה איתה בדבב איזון הפער הכמותי על ידי הפער

האיכותי. אצא אני אומר כך: בענין האיכות יש לעשות

הבחנה בין האיכות של אמצעי הלחימה ובין האיכות של תגורם האנושי. בענין אמצעי
הלחימה, תמיד היה ברור בכל הערכות המצב שלנו שבכל התכניות הרב-שנתיות שלנו,
שהערבים נהנים מעליונות כמותית מוחלטת, ועד מבצע סיני כערך ודענו שהם נהנים
במעליונות איכותית של אמצעי הלחימה. החל ממבצע סיני, כאשר מינת ישראל התחילה
לקבל נשק מודרני גם מעל השולחן ולא רק מתחת לשולחן, בעצם מבחינה איכותית -
אני מדבר על אמצעי לחימה - המצב הכללי הוא של שוויון. באמצעי מסויים שלהם יותר
טוב קצת באמצעי אחר שלנו יותר טוב קצת.

הייתי אומר שבמסוסי קרב, בעצם נהנינו תמיד, החל

מקדש, אפילו מעליונות איכותית. אבל בכלל הייתי אומר, שהחל מקדש, גם כמותית
וגם איכותית - כמותית הערבים תמיד נהנו מעליונות - איכותית הייתי אומר שהיה
שוויון. מסיבה פשוטה שאיכות אמצעי לחימה היא לא פועל יוצא של הפוטנציאל והיכולת
המדעית והטכנולוגית והתרכותית שלנו בהשוואה לערבים, אלא היא פועל יוצא של טכנולוגיה
התעשייה של המעצמות. הערבים מקבלים את אמצעי הלחימה מהמעצמות ולכן אין כאן
שאלה של מחירות בינינו וביניהם מי יסל לעשות מסוים יותר טוב או סנק יותר טוב, או
מי בכלל יכול או לא יכול לעשות.

נשאר אם כן, כמובן, תגורם האנושי. בתפוס הזה אני

מאמין שהעליונות לנו היא מוחצת והפער הוא עצום לטובתנו. אני חושב שביום כיפור,
אילו זה לא היה כך, המלחמה לא הייתה נגמרת כפי שנגמרה בנסיבות כאלה כפי
שנפתחה.

נשק ההכרעה בלחמת השחרור בזירה הזאת במזרח התיכון

היה בכל זאת הנשק האיש, הרובה, המקלע. בתקופה שהנשק האישי משמש נשק הכרעה לעליונות
הכמותית יש משקל הרבה יותר גדול מאשר בימינו, כאשר נשק ההכרעה זה מערכות הנשק
הקיבוציות, המסוס, הטיל, הארגון הלוגיסטי הכולל של החברה וכן הלאה.

עדות אלוף י . טל

8661

למלכן, המשקל הכמותי הרבה פחות חשוב מהמשקל האיכותי, כשמדברים על יחסי כוחות בינינו ובין הערבים במסגרת מלחמה מודרנית, כאשר נשק הכרעה הוא נשק קיבוצי.

ולכן, מה שקובע זה הרמה האישית, הרמה האישית של הפרט, אופי, השכלה, דפוס התנהגות לאומי וכל דברים האלה, והמוטיבציה. גם בגורם הזה של מוטיבציה תמיד, גם בגורם הזה תמיד אנחנו נהנינו מתנאים אוכייקטיביים הרבה יותר רציניים למוטיבציה. אני רוצה להגיד שני שינויים של יום כיפור, שניהם באו לידי ביטוי לדעתי. אחד - זה שלמרות שאני אומר שהפער האיכותי הוא עצום לטובתנו, ביום כיפור זה לא היה נכון בתחום אחד - בתחום של החשיבה המדינית והאסטרטגיה ושל הכשר להיערך ולהכין את הכלים ואת החברה למכנית לאומית נחונה. בענין זה הערבים ובמיוחד המצרים, לדעתי, גילו כושר בבוא מאד, ואין להם מה להתכייש בפני שום מדינה או מעצמה מודרנית. ולכן אני אומר, בענין זה, ביום כיפור לא היה פער אמצעים איכותי בינינו ובין הערבים כרמה שאם הזאת המדינית-אסטרטגית של הכנת המלחמה ושל קביעת ...

השוני הנוסף בהשוואה לגורמי היסוד הקבועים ועומדים, לדעתי, זה בתחום המוטיבציה. המוטיבציה שלנו הייתה מוטיבציה של אין-ברירה ביום כיפור. היא הייתה מוטיבציה שנבעה מאחדות גורל ומהצורך לעמוד על הנפש. היא לא הייתה מוטיבציה שנבעה מהסכמה כללית למדיניות ולאסטרטגיה של הממשלה, אלא נוצר קונצנזוס אד-הוק כתוצאה מהסיטואציה. אצל הערבים, פעם ראשונה במלחמות שלנו היא בסיס מאד ישיב ומוחשי של מוטיבציה, כי פעם ראשונה לחמו החיילים המצריים והסורים להגשמת מטרה לאומית ולא דווקא מטרה פאן-ערבית זו הפעם הראשונה הם לחמו כדי לשחרר אדמות שלהם.

8662

כִּי אֲנִי אוֹמֵר אֵת זֶה שֶׁאֵין לִגְבוֹי הַמוֹרְטִיבְצִיָּה שֶׁל
הַעֲרָבִים בְּיוֹם כִּיפּוּר, אֲנִי אוֹמְרָאֵת גַּם כִּדִּי לְהַמְחִישׁ, כִּמְהָ בְּכֹל זֶאת הַעֲלִיוֹנוֹת
הַאִיכוּתִית שֶׁלֵּנוּ הֵיחָת מוֹחֶצֶת וּגְדוּלָה יוֹתֵר מֵהֶרֶם שֶׁל הַעֲרָבִים. כִּי גַם עֲמוֹת כִּזֹּאת
מִבְּחִינַת הַעֲרָבִים, מֵה שֶׁתִּקְף אוֹתָנוּ, גַּם אֲמַצְעִי לְחִימָה מִבְּחִינַת אִיכוּתִית מוֹדֵרְנִים
אֲבִמֹדֵרְנִים, גַּם אֲסִרְטִגִּיהָ שׁוֹבֵעַ וְגַם מוֹרְטִיבְצִיָּה יוֹתֵר חֲזָקָה מֵאִשֶׁר אִי-פַעַם בַּעֲרָב וְהַפְתָּעָה,
וְתַפְיִשְׁחָנוּ עִם תִּכְנֻסִים לְמִשָּׁה - וּבְכֹל זֶאת, מֵה שֶׁחוֹלְלוּ הַלוֹחֲמִים לָנוּ, הַטִּיִּסִים,
הַסְּנִקִּיסִים, הַמְּלַחֲמִים, מוֹכִיחַ עֲלִיוֹנוֹת מוֹחֶצֶת בְּכֹל מֵה שֶׁנּוֹצֵעַ לְדַפּוֹס הַהֲתַנְהָגוֹת
הַלְּאוֹמִית וְלִיחִיד וְלִקְבוּצָה.

אֲנִי רוֹצֵה לְהַפְנוֹת תְּשׁוּמָה לָב, שֶׁהַעֲלִיוֹנוֹת הַזֹּאת לֹא
הַפְחִיעָה אֵת הַעֲרָבִים. הֵם יָדְעוּ מֵרֵאשׁ שׁוֹהַ הַמִּצָּב, וְהֵם הִתְחַשְּׁבוּ בְּאִילּוּצִים הַאֵלֶּה כִּשְׁהֵם
עָשׂוּ אֵת תְּכֵנִית הַמְּלַחְמָה. לְמִשָּׁל, הַמְּצָרִים יָדְעוּ שֶׁאִי-אֲפֹשֶׁר לִכְבוֹשׁ יַעֲדִים אוֹפְרָטִיבִים
בְּעוֹמֶק, כְּמוֹ נְגִיד אֶל-עֲרִישׁ, אוֹ גִּבְלֵי לִיכְנִי אוֹ בְּאֶרֶשׁבֶּעַ, בְּלִי עוֹצְבוֹת נִיִּירוֹת
וּמִשְׁרִינּוֹת. /הֵם יָדְעוּ מְצוּיִין שֶׁאִין סִיכוּי לְסִנְקִיסֵת הַמְּצָרִי נִגְדַּ הַסְּנִקִּיסֵת הַיִּשְׂרָאֵלִי,
אוֹתוֹ דָּבָר שֶׁם יָדְעוּ שֶׁאִין סִיכוּי לְטִיִּיס הַמְּצָרִי נִגְדַּ הַטִּיִּיס הַיִּשְׂרָאֵלִי. וְלִכֵּן הֵם
עָשׂוּ אֵת הַתְּרַגְלִיל כְּפִי שֶׁעָשׂוּ, עִם הַמְּטָרָה הַצְּבָאִית הַמוֹגְבֵּלֶת, מוֹשַׁחֶת עַל דִּילוּל מַעֲרָךְ
הַהֲנָנָה וְהַחִי"ר מִצָּד אֶחָד שֶׁל הַתְּעֵלָה לְצַד שֵׁנִי.

כֹּאשֶׁר גִּבְהָ לִכְבֵּס תוֹךְ כִּדְפֵי הַמְּלַחְמָה וְהֵם הַמְּלִיטִים לְנִצֵּל
מֵהַ הַצְּלָחָה / וְהֵם קִרְאוּ לִזֶּה הַצְּלָחָה וְזוֹ הֵיחָת שֶׁגִּיָּאָה סִקְטִית, וַיִּצְאוּ עִם הַשִּׁירִיוֹן,
כ-14 כְּחֹדֶשׁ, בְּאֵמֶת נִדְפְּקוּ לְהֵם מִיֵּד 270 סְנִקִּיסִים וְלָנוּ בֵּין 2 סְנִקִּיסִים לְשִׁמוֹנָה, בְּכֹל
מֵהֶלֶךְ הַקֶּרֶב הַזֶּה. כְּלוֹמֵר, הַעֲלִיוֹנוֹת הַמוֹחֶצֶת הַזֹּאת הֵיחָת כְּרוּרָה. אוֹתוֹ דָּבָר בְּאוֹיֵר
וְאוֹתוֹ דָּבָר בִּיִּים.

הַסּוֹרִים בִּיסָסוּ אֵת הַתְּקִפָּה עַל רֶמֶת הַגּוֹלָן עַל
הַתְּקִפָּה מְסִיכִית שֶׁל סְנִקִּיסִים בְּשִׁיטַת הַבְּלִיץ, בְּלִי לְהַתְּחַשֵּׁב בְּמִרְחַב הַקֶּסֶן, וּבְהַתְּחַשֵּׁב בְּעוֹדָה
שֶׁכֵּל רֶמֶת הַגּוֹלָן הֵיחָתֶחֶת חִיפּוּי מַעֲרָךְ סִילִי הַנִּי. מֵהֵם וּבְהַתְּחַשֵּׁבִי בְּעוֹבְדָה שֶׁלֵּנוּ

לֹא הָיוּ הֶרְבֵּה כְּרוֹחוֹת כְּרֶמֶת הַגּוֹלָן, כְּלוֹמֵר הַהַפְתָּעָה.

הסורים עשו שגיאה, את החטא אמצאמא הקדמון של השיריון,

בזה שהם לא ניצלו אח התוצאה של הפריצה של הסנקים. זו שגיאה שכבר במלחמת העולם הראשונה נעשתה. לו הם היו מכניסים דויזית חי"ך או שתיים אחי פריצת הסנקים, להחזיק את השטח, אני לא יודע אם היינו יכולים להוציא אותם.

כאופן נוסף באה לידי ביטוי העליונות האיכותית

שלנו במלחמה, בזה שגם סוריה וגם במצרים באמצעות העוצבות הנידות המסוריות עשינו הנקעות, אצא חצינו את התעלה, התקרבנו לדמשק, איימנו על דמשק, כיתרנו את ארמיה 3, היינו על הדרך לקהיר, וכל זה בלי חבובות אופרטיביות או טקטיות מבריקות מבחינת ניהול המלחמה על ידי המצרים או הסורים. כלומר, העליונות האיכותית כאן הוכחה לא רק כמה שנוגע לדרג המסתער, לא רק כמה שנוגע ללוחם ולמפקד הכודר, אלא העליונות האיכותית בלטה כאן גם כמה שנוגע לכושר לנהל מלחמה מבחינה אופרטיבית וטקטית. צה"ך לזכור שבמשך 9 ימים החקדמנו בגדה המערבית של התעלה, בלי שבצבא המצרי ישנה את ההיערכות שלנו, וירכז כוחות או יעשה משהו.

ואנחנו, באילתורגב ובאימפרוביזציה שאין דוגמה

עם יחידות מאולתרות, שום דבר לא אורגני, ביי הציוד, וכל הדברים הידועים, עשינו מהלכים אופרטיביים כאלה. זה מוכיח על פער איכותי מוחץ בינינו וכינייהם.

זה כמובן חוצאה של כל הדברים הטובים דפוס התנהגות

לשומי ורמה של החברה ושל ערכים. יחר על כן, העליונות האיכותית של החברה שלנו היא שבכלל מאפשרת לנו ואפשרה לנו לקיים צבא מיליציוני, צבא מילואים בעיקרו, נגד צבאות סדירים שנמצאים לאורך הגבולות שלנו. כלומר, היכולת לארגן כך את העם, היכולת לסמוך על כל הפרטים, היכולת להפעיל מכונת גיוס שבצמ מגייסת - אולי ששית או שביעית מהעם. גודל הצבא שלנו הוא בין 400 אלף למצי מיליון איש. לעשות מכונת גיוס כזאת, לארגן כך את העם, עם מחסני החירום, עם היחידים והפרטים, כשכל אחד יודע מראש שהוא מאורגן בכיתה, במחלקה ובפלוגה, זה אין בהרבה צבאות, ואני מפקק אם זה יכול להיות היום במצרים או בסוריה.

כל הדברים האלה מבטאים עליונות איכותית של חברה
ככל שתחומים. בהקשר לשאלה זו גם נשאלה השאלה לגבי דעתי על השפעת החברה על מצבא.
אני רוצה להגיד דבר כזה: אני לא יכול להתימר ולומר שאני מומחה כזה בתחומי
הסוציולוגיה והשפעות גומלין של מערכות שונות ומסגרות התיחסות שונות, אבל
אני יכול להגיד דבר אחד, שנדמה לי שלא יתכן לדבר על הדברים האלה בעל שני
דברים נפרדים. נדמה לי שהחברה זה הצבא והצבא זו החברה, ואלה שני צדדים ממש של
אותה מטבע.

(אחרי כן רבא)

לפני כן רשמה ס.ק. 2/

-61-

ועדה החקירה - ישיבה קנ"ב

רב/2

4.9.74 - בקר

העו: אלוף י. טל

י. טל:

אם במדינת-ישראל, אם אני לא טועה, נדמה לי שיש כמיליון ידיים עובדות, כמיליון אנשים שעובדים גם בשרותים. אם מדינת-ישראל מבייסת צבא של תצי מיליון, איך אפשר לעשות פה הפרדה בין החברה והצבא, אני רואה כזה שני אספקטים שונים. אבל, לו הייתי נשאל, לא האם הארגון הזה או החברה הזו שנקראת צבא, כי זה, אני אומר, לא קיים. אם הייתי נשאל האם הצבא כאורגן ממלכתי כמסגרת גם חברתית, גם פורמלית, גם משקית, האם הצבא ככזה משפיע על החברה, או יכול להשפיע על החברה? ז"א, על צפו ועל כולנו, הייתי אומר שכן. והייתי אומר, שמדינה כמו מדינת-ישראל, שכל העם צבא, ושזו בקצט פליציה אחת גדולה, מדינה כזאת לא יכולה להרשות לעצמה את הלוקסוס, שדוקא הכלי הממלכתי, אגאא דוקא הכלי הפטריונטי, דוקא הכלי המאחד דוקא הכלי היחידי המאחד את כל קצות העם, כי מסכיב לבטחון הלאומי יש קונצנזוס, לא יתכן להרשות לעצמנו, שדוקא הכלע הזה לא יהיה נושא הדגל, של הרפואות והערכים החברתיים. כמובן זה, אם אני כך מכין את השאלה שנשאלת י, אני רוצה להגיד, שבשנים האחרונות, לדאבוני, הצבא לא תרם את התרומה שצריך היה לתרום, ואין בכלל שאלה האם החברה השפיעה לרעה על הצבא? אני לא מקבל את זה. אני לא חושב שהחברה יכולה להשפיע לרעה על הצבא, כי החברה והצבא זה אותו הדבר. נשאלת השאלה: אם הצבא השפיע לטובת על החברה? ואני אומר - לדאבוני בשנים האחרונות, הצבא לא תרם את התרומה שיכול היה לתרום. אני בשביל לבסס ולחמחיש חלק מההשקפה שלי, כפי שאני רואה את השאלה הזו של האיכות, הנאתי כמה מסמכים. אחד בקשר לאיכות, 2 מסמכים. ואחד בקשר לחברה ולצבא. ואחד בקשר לקונצנזוס הלאומי והמוטטבציה, וזה כבר נוגע אחרי יום-כיפור, בעצם, הרצאות שלי למפקדים. הרצאות שלי למפקדים עכשיו. על בעיה המנהיגות הצבאית, והפרובלמטיקה הנוראה שנוצרה לנו עכשיו כתוצאה מיום-כיפור. הלא השאלות שאני נשאלתי ע"י הועדה נוגעות, למצבנו עד יום-כיפור, וביום-כיפור. אני רוצה להגיד, שאני היום מתגעגע למצב שהיה אז, לפרות שהעמדה שלי די בקורתית גם למצב שהיה אז לפני יום-כיפור, אני היום מתגעגע למצב שהיה לפני יום-כיפור, מכחינת המוטיבציה והקונצנזוס וכל הדברים

4.9.74 - בקר

הער: אלוף י. טל

י. טל

האלה. וכחוצאה מזה, למעשה המנהיגות בצה"ל עכשיו סבל נזק שקשה לתאר אותו. כי עד יום-כיפור היה קל להנהיג בצה"ל. עצם השאלה של לאחד אנשים, בשביל להשיג יחד מטרה משותפת, לא הייתה בעיה של מנהיגות בצה"ל. זה היה מובן אפריורי. חסנה"ג הצבאי, כי העם היה מאוחד בדברים האלה. היום הבעיה של המנהיג הצבאי בצה"ל, היא כמו בעיית המנהיגות ברוב הצבאות בעולם. באמה להשפיע ולהניע ולאחד את פיקודיו כדי שינסו במטרה להגשים מטרה משותפת. בענין הזה נגרם לנו נזק איום ונורא מחמכה העקיפה שקבלנו. בהצאה שלי למפקדים, שאני מרצה אותה עכשיו לאמצאמאכמדרשה הצבאית ובעוצבות, אני מנתח את הענין הזה. והיות ואני מנתח את זה בחשודא ממלחמת השחרור ועד היום, אני חושב שזה יכול להמחיש את ההשקפה שלי, אם כיצד אני רואה את בעיית האיכות במשך כל הזמן. את בעיית האיכות כמרכיב של עוצמה ואת ההדרדרות שקרתה.

והמסמך האחרון, הוא בקשר לשאלות של כמות ואיכות וקונצנזוס

לאומי.

אולי תגיש עכשיו את המסמכים האלה.

היו"ר אגרנט:

כן. אני רק פושר להסביר משהו בקשר למסמך האחרון.

י. טל:

המסמך האחרון זו סטנוגרמה באנגלית של תדריך שאני נתתי

בינואר 73 לפלח בכירה מאד של הפנטגון במשרד החוץ האמריקאי. הם שלחו הנה פומחים לכרוק, אם אנחנו באמת צריכים עוד פטוסיס. עמדה על הפרק שאלה של אישור הספקת פטוסיס לישראל, ושלחו את המשלחת הזאת לעמוד על המצב ועל יחסי הכוחות בינינו ובין הערבים. על הכושר שלנו ליצר פטוסיס ולהביא המלצות אם צריך לתת לנו פטוסיס או לא. הייתה התלהבות יתר של גורמי מערכת הבטחון שנפגשו עם המשלחת הזאת, וכל כך התבאנו בהשגים שלנו וביכולתנו,

4.9.74 - בקר

העדי: אלוף י. טל

י. טל:

[] , ביקשו ממני גם כן לטפל בנושא. אבל כבר לא לדבר על אוסר ועל מטוסים רק, אלא לדבר על עם ישראל, ועל בעיית ההגנה הלאומית. כך שזו סטנוגרמה, של תדריך ארוך מאד שלי, שבהם נחתי להם את כל הפילוסופיה של פדיניות הבטחון שלנו ושל הבעיה הבטחונית שלנו. כולל השואה, כולל, מה זה אוסר אבידות בשבילנו וכן הלאה. במסמך הזה הכל נכון. לכן אני ממליץ, אם בהקשר לאיכות וכמות, אני ממליץ לקרוא אותו. []

[] , אני כאן אוסר דברים, שאני לא מאמין בהם בהקשר למפקידו של חיל-האוויר. כלליית זה נכון, אבל אני כאן מדבר במסגרת רבה בכיוון זה שהמטוס, הוא גם תותח שלנו, הוא גם אני המלחמה שלנו והוא גם המקלט שלנו, ועל ההגנה האזרחית. אני כאן עושה מהמטוס הכל, בשביל להסביר להם, למה עלינו צריך לכרוך אחרת, כמה מטוסים אנחנו צריכים. []

[] , אני חושב שזה מבטא נכון מאד את הבעיה הבטחונית הכוללת שלנו גם בראייה של אמצעי לחימה, גם בראייה איכותית, כמותית, וגם בראייה הכרתית. אני משאיר את כל החומר בידיכם.

המוצג יסומן במספר 381.

היו"ר אגרנט:

הנושא האחרון שהוא מקיף בעצם כמה שאלות שנשאלתי,

י. טל:

אבל אני נוכחתי, שאני לא יכול לטפל בכל שאלה בנפרד, לכן

הנושא האחרון מורכב אצלי משלושה פרקים שלמים, וזה בעצם כל ענין צבא היבשה. כל נושא צבא היבשה גם מבחינת הכוונות שלו, וגם מבחינת האספקטים האחרים שנשאלתי. דבר ראשון שאני רוצה לדבר עליך, אני מחלק את זה לכמה

פרקים. טק אחד הוא כללי בקשר לשאלה: האם היינו מוכנים, מבחינת דוקטרינה

נגד הנשק האנטי-טנקי, ושיטת הלחימה של המצריים?

4.9.74 - בקר

העד: אלוף י. טל

י. טל:

בחשובה צא לשאלה הזו, אני מבקש ברשות הועדה

לדבר לא רק על שיטת הלחימה של המצרים, אלא בכלל עלינו ועל האויבים הפוטנציאליים. אני סבור שהארגון א של צה"ל ותורות הלחימה, היו ביסודם נכונים, פרט לדברים שאני הולך למנות כעת. 1) תפיסת חלקות של חיל-האוויר בנושא עוצמת האש האופרטיבית והטקטית בים וכיבשה. אני דברתי על זה כבר בהקשרים אחרים, ואני חושב, שהחל מהפסקת האש, נדמה לי ב-1970, היינו צריכים להבין, שאיננו יכולים לבנות על אמצא חיל-האוויר כעל נושא עוצמת האש בקרב היבשה ברמה הטקטית, בגלל טילי הנ.מ. אנחנו לא הכחנו בזה אף. אנחנו בנינו על זה שהסיוע האווירי בקרב הטקטי ביבשה, יפתור לנו את בעיות האש. שני יסודות במלחמה - התנועה והאש - אנחנו בנינו הרבה על חיל-האוויר, במה שנובע ליישום האש כיבשה. בענין זה פעלנו לא נכון. אני רוצה להדגים לועדה, שהיום ברור לי באורח לא רשמי, כי את האינפורמציה הזו כנראה מסתירים. ברור לי באורח לא רשמי, כי חיל-האוויר במלחמה הזאת לא השמיד יותר מ-100 טנקים. או הייתי אומר - פחות מ-100 טנקים.

בהקשר לטעון הכללי הזה שלי - שאני חושב שהתורה

והארגון ביסודם נכונים, פרט לתפיסה בענין עוצמת האש של חיל-האוויר ופרט לכמה תפיסות ארגוניות שאני תיכף אדבר עליהם, אני רוצה להביש בענין זה מסמך שכולל כמה, עוד כאשר הייתי סגן רמטכ"ל, בתקופה שהעדתי בפני הועדה, הכנתי מסמך שנקרא "תורת הלחימה של צה"ל". בנוסף הזה אני מסביר איזה תשובות נתנו לבעיות של; בלימת מתקפה; הגנה בעורף בפני כוחות מיוחדים; שיתוף סוללות הנ.מ.; תשתית להגנת סיני; הגישה האופרטיבית; שכניקות הלחימה; לוחמת הלילה וסיכום.

8669

פ. טל:

זה באצם מסמך שממזה את הכעיות המלחמתיות

שעולות בצבא היבשה, וכיצד צה"ל בנוי דוקטרינרית

וארגונית כדי לפת עליהן תשובה. אחר כך אני מדבר על שלוב מערכות הלחימה.

מהרמה של הלגש השלוב הבינ-זרועי עם פירוטים רבים מאוד, הזירה היבשתית, כיצד

היינו בנויים מבחינת עוצבות ויכולת ומחשבה צבאית לענוח על כל מיני כעיות

ואיומים וסכונים נגד המרינה בצורות מלחמה שונות, וכתוצאה מזה כיצד פותח הסד"כ

וכו, לפי דעתי אלה דברים חשובים. כיצד היינו בנויים בהקשר למאמץ המערכתי,

ועיקר מרכיבי כתוצאה מזה, צבא היבשה, צנחנים חי"ר, שריון וכן הלאה, היתרון

של החזכירים האלה שאני עכשיו אגיש, שהם קצרים מאוד, אבל ממצים מאוד. והמסמך

הזה, אני רוצה להפנות תשומת לב חברי הוועדה, זה נתוח כזה שעשיתי עוד בזמנו

כשאתם שאלתם אותי. ישנה שאלה שנובעת ליחס של ארטילריה, חי"ר, שריון וכן הלאה.

כאן אני נותן טבלה, ואני מראה למשל, שהיחס בין חטיבות ממוכנות 4אבט וחטיבות

סנקים הוא 1 : 2,33. 14 חטיבות סנקים : 6 ממוכנות. בחטיבות חי"ר היחס הוא

1 ל-1,4. 10 חטיבות חי"ר מול 14 סנקים. היחס של חטיבות חי"ר וחטיבות ממוכנות

הוא 1 ל-0,8. אותו הדבר אני מראה את היחסים בתוך החטיבות, בתוך הגדודים,

בין האלמנטים השונים, ביחוד חי"ר סנק. אותו הדבר לגבי קשר, לגבי ארטילריה

לגבי הנדסה, לגבי מערך התחזוקה. אני בטוח שכל האינפורמציה הזאת נמצאת בירי

הוועדה, היתרון של המסמך הזה זה השורה התחתונה, נתוח והשוואה.

מסמך שני בהקשר זה, אני מגיש, מסמך שהוכן על ידי מה"ד. והוא עונה על השאלה

מה ידע צה"ל על דוקטרינת הבלימה של האויב לפני מלחמת יום הכפורים.

עם חאריכים ועם עובדות. ועם מקורות. זה רכוז גדול מאוד על האויב.

בתחום הזה של תורות, של סכניקות קרביות של אמצעי לחימה, כוחות סנקים וכו.

המסמך הבא,

היו"ר אגרנט: אולי תגיש קודם את המסמך הראשון,

ועדת החקירה, ישיבה קנ"ב

ישיבת בקר, 4.9.74

הערד: האלוף ישראל טל

8670

י. טל:

אני ממליץ להגיש אותו כולו יחד.

היו"ר אגרנט

בסדר.

י. טל:

המסמך הבא הוא מסמך שהוכן על ידי אגף הבי"ש

על התכוננות חיל השריון בנושאי הדרכה באג"ל וחורח

לחימה מאז מלחמת ששת הימים ועד יום כפור. המסמך הבא, זה לקחים של חיל השריון

מאוגוסט 1973 בהמשך לתקריות בצפון ולשמוש בסילי נ"ט על ידי הסורים.

כאן יש את כל החוברת הזאת, אני סמנתי כאן איזה עמודים רלבנטיים, בענין מה קרה לנו

יש פה אפילו צלומים של טנקים. ממסל צלוחים של טנקים שנחקפו על ידי סאגרים.

ככמה תקריות. כתוצאה מזה הלקחים והחורות של הבי"ש וכן הלאה. למה זה לא יושם

כחילות איננו יודע אבל זה מסמך לפי דעתי חשוב מאד והצרור הזה אני מביש אותו עתה.

היו"ר אגרנט:

זה מוצג 382.

י. טל:

יש לי גם הערה למכנה העוצבות של חי"ר וחש"ג

אבל אני אדבר על זה בנפרד. אין לי ספק שהצבא

יכול היה להיות יעיל יותר, וטוב יותר, אילו היינו עושים בזמן רפורמות הכרחיות

שעם שהתבקשו אחרי מלחמת ששת הימים. בחקופה שבין שתי המלחמות, בין ששת הימים

ויום הפורים, היינו שמרנים. השמרנות היא שאפיינה את המחשבה הצבאית, לדאבוני,

בתקופה הזאת שבין שתי המלחמות. במקום דינמיקה ושגויים שהתחייבו מן התפתחויות

הכלליות, אפיינו את צה"ל בחקופה הזו, אני לא מדבר על היום, אני לא יודע

אנכרוניזם, שמרנות ושיטה שהתבטאה בהטלת סלאים, סלאי על גבי סלאי.

ועדת החקירה, ישנה קנ"ב

ישיבת בקר, 4.9.74,

העו: האלוף ישראל טל

8671

י. טל:

ואני רוצה להצביע על כמה דברים. הזרועות, ביחוד

חיל האויר, הפכו להיות צבאות סטיים (במרכאות).

מערכת הבטחון עצמה בנויה על תפיסה אנכרוניסטית כשזו לצד זו מתנהלות שתי מערכות

מצד אחד מטה כללי, מצד שני משרד הבטחון, שתי מערכות שאין אינטגרציה מספיקה ביניהן

שתי מערכות שבנושאים רבים נגרמה כפילות בגלל קיומן באופן השת, ונושאים רבים אחרים

לפעמים מוזנחים. שתי המערכות האלה הן כאילו שתי פירמידות היארכיות, שכמעט

לא נוגעות אחת בשנייה.

היו"ר אגרנט:

אילו מערכות ?

י. טל:

משרד הבטחון והמטה הכללי. אני טוען שאין מספיק

אינטגרציה בין שני הגופים האלה. אני הגשתי לוועדה

בזמנו חיק שנקרא הוועדה לבדיקת הארגון והפעולה של משרד הבטחון, הגשתי באחת

מעוריות הקודמות, אני כבר לא זוכר באיזה הקשר זה היה,

ד"ר נבנצאל:

כשאתה אומר משרד הבטחון, למה אתה מתכוון ?

י. טל:

אני קורא למשרד הבטחון עצמו, מערכת הבטחון

מערכת הבטחון כוללת את הכל, גם את הצבא גם את

יחידות הסמך. כשאני מדבר על משרד הבטחון עצמו אינני מתכוון ליחידות הסמך

לא על התעשייה הצבאית ולא על רפא"ל, אני מדבר על משרד הבטחון עצמו.

ד"ר נבנצאל:

על שר הבטחון ועוזרו ?

י. טל:

לא, אני מתכוון לכל המוסד. אני לא מתייחס לאינטגרציה

אצל שר הבטחון בין המטכל ומשרד הבטחון, אצל שר הבטחון

ועדת החקירה, ישיבה קצ"ב

ישיבה בקר, 4.8.74

העד: האלוף ישראל טל

8672

י. טל:

איפה שאין אינטגרציה זה בעבורת המטה לרוחב.

דרך כל ההיארציה בין כל האלמנטים.

נקודות המפגש היחידות שביניהן יש אינטגרציה פחות או יותר מחקבלת על הדעת זה היועץ התקציבי, שהוא גם היועץ הכספי לרמטכל, כלומר על ידי זה הוא משותף למשרד הבטחון ולמטה הכללי, במה שנוגע לצבא הרמטכל הוא המפקד שלו ומפעיל אותו כמה שנוגע למשרד הבטחון המנהל הכללי של משרד הבטחון מפעיל אותו, פה יש אינטגרציה, כי כלי אחד הוא משרתם של שני האדונים. אותו הדבר בקשר למשרד הפתוח שזו ריפורמה שעשינו ב-1973, קודם היה מחלקת אמצעי לחימה במטה הכללי, והמצען הראשי במשרד הבטחון. פה יצרנו אינטגרציה בזה שאיחדנו את שני הגופים האלה. והם משרתם של שני האדונים. הם מופעלים על ידי המטה הכללי בעניינים שהם כחחום אחריות הצבא, ומופעלים על ידי הנהלת משרד הבטחון כחחום שהם כחחום משרד הבטחון. אלה הן דוגמאות של אינטגרציה. אבל זה לא מקיף את כל הפונקציות בכל החחומים. בסך הכל זה נבנה טלאי על טלאי. לכן אני אומר אלה שתי פירמידות היארציות שהאינטגרציה ביניהן היא רק למעלה, אצל שר הפטחון, שר הבטחון נותן הוראות ומקבל החלטות מחייבות גם את הרמטכל וגם את המנהל הכללי של משרדו. אבל מחחיו הפירמידות האלה הן שתי פירמידות נפרדות. אני חושב שזה בעוכרנו כבר הרבה מאד שנים. והרבה פעמים היו מחשבות על איחוד משרד הבטחון והמטה הכללי ובגלל מאבקים רגילים על עוצמה, ארציה של ארגון, החנגדות לשנוי וכו', לא היה הכוח לעשות את זה. ואני מפנה את חשומת הלב לחיק שאני הגשתי לוועדה חיק שנקרא הוועדה לבריק הארגון והפעולה של משרד הבטחון, אני הייחסי היו"ר בוועדה חקירה שעבדה שנה, ופרופ' זוסמן היה חבר ועוד כמה אנשים. אני הגשתי לוועדה בהקשר מסויים ואינני זוכר בדיוק מה.

דבר נוסף, שממשיך להחקיים המבנה החילי, אנכרוניסטי

בכוחות השדה, ועל העניין הזה היה מאבק ארוך. אני התרעתי על זה בדיוני מטכל

מיוחדים, עוד אצל הרמטכל הקודם, זאת אומרת אצל רב-אלוף בר-לב, ומיד אחרי

ששת הימים,

ועדת החקירה, ישיבה קנ"ב

ישיבת בקר, 4.9.74,

העו: האלוף ישראל טל

8675

י. טל:

וגם אצל רמטכ"ל יום-הכפורים, בדיונים שהיו, על הצורך

להפטר מה שיותר מהר מהמבנה הפתח החילי, ולעבור לשיטה

של כוחות שדה, דברו הרבה ביום כפור על חוסר שתוף הפעולה בין חיל רגלים וטנקים

ובין החילות השונים. וזה מסיבה פשוטה, כי בעוצבה ישנם כל סוגי החילות,

במקום שתהיה מפקדה אחת שהיא אחראית על עוצבה שכזאת, בכל מה שנוגע לפתוח, תורות

אימונים, ארגון, במקום שתהיה מפקדה אחת כזאת שאחראית על העוצבה בראייה כוללת

של העוצבה, במקום זה ממשיך להתקיים המבנה החילי, אשר כל חילות צה"ל נושאים

כל אחד באחריות חלקית לנתח מסויים, מבנה מאד אנכרוניסטי. כל הצבאות בעולם

התנערו מהמבנה הזה, למרות שבזמנו הוא היה מודרני והיה חשוב, בתקופה שהופיעה

המכונה, היתה הצדקה לחילות. אבל היום, המכניקה, האופטיקה, האלקטרוניקה,

וכל סוגי הטכנולוגיה הם נחלת כל החילות, גם חטי"ר עוסק באמצעים אלקטרוניים

ואחרים, ברגע שזה כך אין יותר הצדקה למבנה חילי.

ואצלנו בגלל שמרנות, שאני מדבר עליה, לא הצלחנו עד עכשיו להשתחרר מזה

וחלק גדול מהדברים שקרו ביום כפור הם כתוצאה מהמבנה האנכרוניסטי הזה.

שלא היה אבא אחד, לא היתה יד אחד, לא היתה מפקדה אחת שנושאת באחריות הכוללת

לגורל העוצבה.

ואני רוצה פה להגיש נספחים לדפגמה, סטנוגרמה

מדיון המטה הכללי באוגוסט 1969,

המשיכה מ.ט.

ברשות הועדה אני רוצה להקריא כמה קטעים.

אני אומר; זה היה ב-1969. אצא

"אני רוצה לדבר על כל שאלת הקונצפציה האירגונית של צה"ל

בכוחות היבשה. כולנו מסכימים שהמציאות של אחרי ששת הימים היא לא המציאות

שלפניה. וכל מה שנוגע למצב שקדם למשימות. אני טוען שהנושאים ששייקה הזכיר

הם רק דוגמאות של דברים מחוץ המכלול. אני טוען שלא נערכנו למציאות החדשה.

כל מה שעשינו מאז המלחמה זהאימפרוביזציה וטלאי על גבי טלאי. מה עוד שלא רק

המציאות השתנתה, אלא בגלל ההתפתחות של צה"ל גם כלי קשר למלחמה, המצב מביא לזה

שהצבא לא דומה לשום דבר לזה שהיה לפני 10 או 15 שנה. נשארנו כביכול מאורגנים

על בסיס הקונצפציות היסודיות של צה"ל. אנחנו משלמים מס שפחיים. אנחנו אומרים

שאנחנו ממשיכים להיות בנויים לפי זה. אנו אומרים שאנו בנויים לפי המבנה החילי.

פיקוד לגוסיטי. קורה מה שקורה לכל ארגון, והחיים עושים את שלהם. הקונסטרוציה

נשאר פרה קרושה. למעשה החיים מתנהלים בכלל אחרת ואין דמיון בין המסך המקורי

והכתוב ובין איך שמתנהלים באמת החיים. לדעתי אפילו רק טלאי על גבי טלאי.

לדעתי בהרבה אספקטים אנחנו בירידה ולא בעליה. וזה תוצאה של התנגשות אצא בין

הצרכים האלה, שבענין הכוח וטיפוח הכוח מצד אחד, ומצד שני הבעיות השוטפות הלוחצות.

לכן אנט טוען שלא נערכנו למציאות החדשה וקיימים שני פתרונות תאורטיים:

(1) שינוי ארגוני כמו למשל הקמת מפקדת כוחות שדה. " אני נותן עוד הצעה.

זה היה ב-1969. חמך בי אלוף אחד, זה מופיע פה בסטנוגרמה.

4.9.74

הער: אלוף ישראל טל

היו"ר ש. אגרנט:

אתה סימנת את המקום?

י. טל:

כן. אני גם הפניתי חשומת לב לעמודים וגם בעמודים

זה מסומן.

זה מסמך אחד.

מסמך שני זה דיון באותם הנושאים בדיוק במס"כל בינואר

1972. זה היה דיון בינואר 1972, דיון מס"כל שנמשך שלושה שבועות בהמשכים.

זה היה דיון כללי על מצב הצבא, על מצב האומה, מצב הצבא, זה היה עם כניסת

הרמט"כל החדש לתפקידו. אני אומר כך:

" אני חושב שידוע לרוחיקי הפורום שאני דוקא בעד

רוויזיות קיצוניות כמו איחוד המס"כל ומשרד הבטחון ומפקדת כוחות שדה.

וביסול המבנה החילי שהוא אנכרוניזם בעצם. "

דבר נוסף שדיברתי עליו הרבה :

6

"אנחנו שקועים בתחום היצרנות. הפכנו להיות יצרנים. "

אני מסיף לזה שהצבא ישחרר את עצמו מהתפקיד התעשיתי המשקי של יצור.

יצור טנקים, יצור מכשירי קשר וכל מני דברים כאלה. טענתי שזה על חשבון

עוצבות השדה. כי המערך הלוגיסטי של צה"ל, אגף האפסנאות, ראש אגף האפסנאות,

הרמט"כל, היועץ הכספי, החילות, חיל החימוש, כולם מתעסקים באחריות על

המפעלים כי המפעלים הם מפעלים משקיים עם פועלים אזרחיים בייצור. כתוצאה

מזה מזניחים את הטיפול בחילות ובעוצבות בשדה. כתוצאה מזה מזניחים את הפלוגה,

את הגדוד, את החטיבה, את הפיקוד. אני טענתי שהצבא צריך למסור את

הפונקציות האלה למשרד הבטחון כדי שהצבא יוכל להפנות את תשומת הלב והמאמצים

כלפי מטה, ושהצבא יעסוק בעניינים הצבאיים וביחידות ובאוגדות.

4.9.74

העד: אלוף ישראל טל

אני דיברתי על זה, זה כחוב פה, שאנחנו מחנהגים כמו מדינה לא מפותחת. במדינות לא מפותחות הצבא הוא נושא הקידמה, התעשייה, הטכנולוגיה ורק הצבא יכול לעשות. אבל אצלנו אין שום הצדקה לענין הזה.

יש עוד נספחים נוספים.

מ. לנדוי: רק כדי להבין מה שאתה אומר. מצד אחד אתה אומר שצריך לאחד את משרד הבטחון והצבא, ומצד שני אתה מדבר עכשיו על חלוקת תפקידים והעברת תפקידים מן הצבא למשרד הבטחון. איך הדברים האלה משתלבים.

י. טל: כשאני אומרתי על איחוד משרד הבטחון, דיברתי על איחוד משרד הבטחון והמטה הכללי ולא איחוד משרד הבטחון והצבא. אני דיברתי קודם על איחוד המטות. שיהיה מטה אחד הרבה יותר משולב שמפקח על מערכת הבטחון ועושה את השיקול הכולל ואת התכניות הכוללות. מה שאני אומרתי עכשיו בחחום היצרנות, התכוונתי לרמת דרגי הבצוע. התכוונתי שלמשל אצט בית המלאכה המרכזי של צה"ל לסנקים, לא יהיה יחידה צבאית אלא יהיה מוסד תעשייתי. הדוגמא היא מחיל האויר. חיל האויר לא משקם את המטוסים לבד. את השיקום של המטוס מעבירים לתעשייה האוירית והיא עושה את השיקום, היא קבלן. אני טוען שגם הצבא היה צריך להשתחרר מהפונקציות האלה ושיעשו את זה כשכילו קבלנים. קבלנים שהם תחת פיקוח מערכת הבטחון וקשורים למשרד הבטחון.

8677

מס - 90 - 84 -

ועדת החקירה - ישיבה קנ"ב (בוקר)

4.9.74

העד: אלוף ישראל טל

רק היצר של האימפריאליזם והרצון של ארגון, לא לוותר על תפקידים או על
אחריות או על נתחים, רק המניעים האלה הם שמנעו כל השנים מלעשות את הרפורמה.
אני טוען את זה גם היום.

בענין כוחות השרה והחילות, אני מבקש למסור את המסמך הזה.

מוצג 383

היו"ר ש. אגרנט: זה יהיה מוצג 383.

היות ורב-אלוף ידין נאלץ לעזוב בשעה מוקדמת, אני חושב שמוטב

שאנחנו נפסיק עכשיו ונמשיך אחרי-הצהריים כשהוא יחזור.

אנחנו נמשיך בשעה 3.30

אחר־כך תחמת הפסקה

ועדת החקירה למלחמת יום-הכיפורים

ישיבה קנ"ג- אחה"צ

רב

4.9.74

הער

הער: אלוף ישראל טל

י. טל:

דברתי בבקר על מפקדת כוחות שדה,

אני עובר כעת למפקדת פה"ד.

י. דיין:

כוחות שדה או כוחות יבשה?

י. טל:

כוחות שדה.

אותו דין חל על מפקדת פה"ד. שלדעתי היא מפקדה

אנכרוגיסטית. הרבה פעמים עמד על הפרק לבטל אותה.

בזמנו המפקדה הזו שעלתה על בחה"ס הצבאיים והיתה אחראית על הפעילות שלהם.

במשך הזמן, כההליך טבעי, החילות, מהותית, הם שמנהלים את בה"ס. והמפקדה

הזו, לדוגמא, היא מפקדה מיותרת, בניגוד למפקדת כוחות שדה, או בתחומים אחרים,

הדעות כמעט כולם חמימי דעים, במשך הדורות והשנים, שזו מפקדה מיותרת. ובכל זאת

לא בוטלה אף פעם, למרות שלפעמים רמטכ"לים שחשבו שצריך לבטל אותה כאשר היו ראשי

אב"ם, כאשר היו רמטכלים לא בטלו ולק עשו זאת. זו הדוגמאות בין שתי מלחמות, כיצד

קפאנו על השמרים.

דבר נוסף, שאני מודה שאולי זו דעת יחיד - זה ענין

"במחנה", "גלי צה"ל" ו"הגדנע". אלה שלושה נושאים שמקיפים יותר מ-600 איש, לפי

מחירי 73, או 72, זה בערך 10 מיליון ל"י ההשקעה של תקציבים כל שנה. ואני למשל,

גם כן חשבתי שצריך לבטל את זה. לא מסיבות של חסכון, או מסיבות תקציביות. אלא מאותן

סיבות שדברתי קודם - שצה"ל צריך להפסיק לעסוק בייצור, מאותן סיבות חשבתי, שצה"ל לא

צריך להתעסק בחחנה-שידור, בעיתון משלו, ובבדנ"ע. פשוט מאד, היום, בניגוד למציאות

לפני 15-20 שנה, המדינה צריכה להיות מסוגלת לטפל בנוער. אני מחוון במדינה, לכלים

ממלכתיים אחרים, כמו משרד החינוך. ומה שנוגע לגלי-צה"ל והעתון, אני חושב, היות

ומצב הכסחון במדינה כפי שהוא, היות ותבעיה לא שאננות, והבעיה לא תודע בטחונות של

הציבור, כמו במדינות אחרות שלא חשות את הסכנה. והבעיה, כיצד לקיים את הערנות

4.9.74 - אה"צ

הער: אלוף י. טל

י. טל:

הבטחונות. אצלנו המצב בדיוק הפוך. כל החברה, כל ההוי שלנו חרור וספוג בכעיה
הבטחונות. ובעצם, כל כלי התקשורת: העהונות, הרדיו, הטלוויזיה, מהויים אורגניס מצוייניס
של הבעיה הזו, כי זה חלק אורגני מהחיים שלנו.

לכן, עוד-פעם, אין מקום לתחנת שידור פרטיה או נפרדת

ולעתון וכן הלאה.

זה הצד העקרוני. אבל יש צד עקרוני נוסף. אני הלא מצביע

על דברים שבהם זה"ל עוסק, וזה בסופו של דבר, לזה אפשר להוסיף את מצעד העצמאות, ואת
צעדה שלושת הימים, שאין שום סיבה שזה יהיה מבצע צבאי. כל הדברים האלה גורמים לזה,
שהמאמצים מתפזלים, ואין מספיק תשומת לב, ומספיק רכוז מאמץ ממש לעניינים המקצועיים-
הצבאיים וכתוצאה מזה יוצא, שנושאים מקופחים ויחידות מקופחות. העיניינים בהרבה מאד תחומים,
כחלק גדול מאד מהזמן נשואות לא אל היחידות והשדה, ואל תורות הלחימה, אלא נשואות לדברים
צדדיים מסוג הדברים שאני עכשיו דברתי עליהם. בעניין זה, יש לי גם כן נספח פה של דיוני
מט"ל ואני הייתי רוצה להגיש אותו, בעניין גדנ"ע, במחנה, גלי-זה"ל, וגם בעניין היצרנות.
היו"ר אגרנט:

המוצגים מוגשים ומסומנים במספר 384.

עניין העיסוק בייצור ע"י זה"ל מופיע כיחוד בנספח ב',

י. טל:

אצלי הוא ב' (בנספח שמסרתי קודם) זה מופיע במסמכים על מפקדת

כוחות שדה, כאותם המסמכים מופיע גם העניין הזה של הייצור.

מכיון שנשארנו דבקים במבנה החילי, מצאנו לנחוצ, בשנת

73/72 לעשות אם כך רפורמה במבנה הזה. כיוון, כפי שאמרתי, במשך השנים נוצר סלאי על בני

סלאי, וכתוצאה מזה התעוררה לגמרי מערכת המטה בזה"ל. מערכת המטה המתאם, מערכת המטה

המקצועי, החילות המקצועיות וכן הלאה, והתחלנו בעבודה גדולה של מחקר ותכנון של חזרה אל

המקורות. ז"א, אם מבנה חילי, אז לחזור למבנה חילים הגיוני, כפי שמחייב מעצם התפיסה הזו,

וכפי שהיה פעם בזה"ל אגלא ובמשך הזמן הלך והתעוות. המלחמה תפסה, לפחות אותי, בעיצומן

4.9.74 - אה"צ

העד: אלוף י. טל

י. טל:

של התהליך. אני רוצה להגיש נספח (את שני התיקים האלה) שהם נקראים "המטה המקצועי במטכ"ל ויעוד מבנה ויחסי גומלין בין המטה והמטה המקצועי", אלה עבודות שעשינו, ועל זה עמדנו לקיים שורת דיונים וסימפוזיונים בצבא כדי להשתית מחדש את המטה על בסיס נכון. (מגיש את המסמכים). מהתיקים האלה בולטים גם העיוותים וגם התכניות שלנו להחזיר את המערכת לתיקנה.

המסמכים יסומנו במספרים 386,385.

היו"ר אגרנט:

י. טל:

דבר נוסף שהוכר ע"י רבים בין שתי המלחמות, היתה, הקמת אגף לתכנון במטה הכללי. גם הרמטכ"ל הקודם, לפני יום-כיפור, חיים בר-לב, וגם הרמטכ"ל של מלחמת יום כיפור, אלעזר דוד, בתקופת שנות, בזמן שמילאו את התפקידים האלה, חשבו שצריך אגף תכנון. היה מקרה שעשיתי גם משאל בין אלופי צה"ל בענין הזה, ורוב האלופים פרס לאחד או שניים, חייבו את הענין וראו את זה כדבר דחוף. והענין לא בוצע, עוד-פעם בגלל אנטיגוניזם ארגוני של כל מיני גורמי מטה, שלא רצו להפסיד חלק מהעוצמה, או חלק מההיקף שלהם וכן הלאה. למה אני מתכוון? - אג"ם במטה הכללי הוא בעצם לא אגף הומוגני. אג"ם מורכב מהרבה גורמי מטה שאין קשר הגיוני או פונקציונלי ביניהם. מצד שני, הנושא של ראייה כוללת: של אומנות המלחמה, כיצד תראה אומנות המלחמה בעתיד, מה יציעו המדע והטכנולוגיה, מה יהיו אמצעי הלחימה, כיצד זה ישפיע על תורות הלחימה, כיצד זה ישפיע על הארגון ועל האימון וכו' כל הנושא הזה הכולל במקום שהוא מרוכז אצל גורם מטה אחד שיהא אחראי על זה, יצא מפוצל. וההצעה היתה שמחלקת תורת הלחימה ומחלקת אמצעי הלחימה ופונקצית התכנון, ירוכזו כולם יחד במפקדת אגף אחד והאגף הזה היה צריך להיות אגף עצמאי ועוהנומי, כמו כל אגף המטה הכללי, כפוף לרמטכ"ל. בזמנו עמדו להקים את האגף הזה, ועל רקע היכוכים לא עניינים, האגף לא קם. כאשר אני הייתי ראש אג"ם, המשכתי לדבול בעקרון, שצריך להקים אגף כזה, והרמטכ"ל אפילו שאל אותי, אם אני מסכים עכשיו, כאשר אני ראש אג"ם, כי זה אומר שחלק מהפונקציות של אג"ם יעברו לאגף אחר, ואני בפירוש תמכתי בזה, ולחמתי שנקים אגף כזה. לא עשינו

8681

רב

-10-4-

ועדת החקירה - ישיבה קנ"ג

4.8.74 - אחה"צ

הער: אלוף י. טל

י. טל:

את זה, וזה ממש נוגע לדברים שאני דברתי עליהם בוועדה בעדויות הקודמות שלי, בענין מנגנוני החשיכה ותהליכי קבלת החלטות וניתוח הנתונים וקביעת הדברים ככלל בהיררכיה הממלכתית, ומה שנוגע לתחום הבטחון, זו דוגמא קלאסית למה שנוגע בתוך מערכת הבטחון, ובתוך זה"ל לפיצול ולאפי-ראייה כוללת בתכנון ארוך הטווח. אני לא אומר, שלא קיימת ראייה כוללת, אני אומר, שמכחינה ארגונית, זה לא בנוי לפי האופטימום, אלא להיפך.

אני חושב שתכנית אופק א', שהובשה לוועדה

בזמנו, אני חושב שהיא מבטאת גישה נכונה מאד, להרכבה מהבעיות הבטחוניות וסדר הכוחות, יחסי הכוחות וכן הלאה.

המשיכה יע.

יע.

ועדת החקירה, ישיבה קנ"ג

4.9.74, ישיבת אה"צ

העז: מאלוף ישראל טל

8682

טל:

יחסי הכוחות וכן הלאה, רק חכל שזו בסך הכל חכנית
 ספר, ואת הפירות ש זה היה צריך לחת כעבור ש נתיים
 שלוש, ארבע, המלחמה תפסה אותנו כשיש לנו חכנית, אל המלחמה חפסה אותנו כשאנחנו
 כשטח, בנויים עם צבא, וזהו פועל יוצא של לפני הרכה שנים. זה היה זקוק לרפורמות
 ותרפורמות לדאבוננו לא פשא נעשו בין שתי המלחמות, וכודאי שלא הספיקו במידה ונעשו
 בשנה, או עשרה החדשים שעד המלחמה, לא הספיקו להשפיע על המלחמה.
 פרט למקרים פה ושם. באופן ספציפי נשאלתי על הנשק הנגד-סנקי, טילי הנ"ט ושיטת
 הלחימה של המצרים. המצרים השתמשו בטילי נ"ט - היה ברור. כבר הרכה שנים.
 במלחמת ששת הימים המצרים הפעילו מאוח טילי נ"ט, מסוג שמאל. ונפגעו לנו מטילים
 במלחמת ששת הימים כמה סנקים. ב-1970, כשהיו הדיונים, הסבוב השני של דיונים ודוכחים
 על קו בר-לב, וכשאני הגשתי את החזכיר של קו בר-לב, אוחו תזכיר שהגשתי לוועדה,
 אם אני לא טועה, גם שם אני מזכיר את האפשרות של המצרים להקים טילי נ"ט ולעבור
 איתם לבדה המזרחית. קכלנו תזכורה חשובה מאד בתקריות בצפון הארץ, כסוריה, כשהסורים
 ירו עשרות טילים וגם פגעו בסנקים שלנו. טילי סאגרים. ובאחד המסמכים שהיום נתתי
 לכם מופיע דוח, כולל הצלומים, של הסנקים שנפגעו וכן הלאה. כלומר, אי אפשר להגיד
 שלא ידענו. השאלה, מה עשינו. ובכן, בהקשר לגמרי אחר, אם אני אצטרך לענות לוועדה
 אני אתאר איך האחירות הזאת מחולקת בצבא ומי אחראי ומי הכחוכת לשאול בנושא.
 על כל פנים במציאות, כפי שהתגבשה בצה"ל, את השאלה הזאת צריך לשאול את גייסות השריון.
 גייסות השריון עסקו, במיוחד אחרי התקריות בבבול הסובי, ונתתי היום כמה מסמכים
 שהגשתי, אלה הם נספחים של גייסות השריון, בהקשר לזה, מדוע הם לא עשו את זה יותר
 אינטנסיבי או מדוע לא אמנו יותר את הגייסות אני לא יודע. אבל אני רוצה להגיד
 דבר אחד, הבעיה היא לא הגייסות בענין זה, הבעיה היא לפעול נכון לפי התורות.
 מה שקרה כיום כפור, ביחוד בשלושת הימים הראשונים, זה לא שצה"ל היה עם תורות
 לא נכונות, הבעיה היחה שלא בצענו את החורות של עצמנו. שלא בצענו את זה בזה
 שנכנסנו עם סנקים לשטחי הריגה של נשק נגד סנקי, עמדנו, היינו סטטיים בתוך
 שטחי הריגה,

ועדת החקירה, ישיבה קנ"ג

4.9.74, ישיבת אחה"צ

העד: האלוף ישראל טל

8683

טל:

של נשק נגד סנקי, זה דבר שאסור לעשות בלי

כל קשר לטילי נ"ט. אסור לעשות את זה כבר 60 שנה.

מהיום שהמציאו את הסנק, זה דבר ידוע, זה החטא הקדמון, שסנק עומד סטטי בתוך שטחי הריגה של הנשק האנטי סנקי הוא מושמד. בית, הסתערנו בשלושת הימים הראשונים בסיני, הסתערנו סיפין סיפין, על מערכים מאורגנים לתוף שטחי ההריגה של השנק הנגד סנקי, וגם זה חטא ידוע של שריון ועוד לא קרה בהסטוריה שכאשר שריון מסתער סיפין סיפין, לתוך שטחי הריגה של הנשק הסנקי, עוד לא קרה בהסטוריה שהסנק הזה, השריון הזה לא יושמד. כלומר עשינו את כל השגיאות האפשריות בשלושת הימים הראשונים, ואינני מאשים את הסנקיסטים. אני מאשים את הנסיבות שבהן הם נכנסו לקרב, ושבהן תפסה אותנו המלחמה. אני יכול להגיד לזכות חיל השריון, שכשהוא תפס מה קורה, כשהוא תפס שהוא עומד נגד מערכים מאורגנים, חיל השריון שינה אתהשיטה ופעל לפי התורה. כשהוא פעל לפי התורה, יותר טילי הנ"ל לא היו בבחינת איום כזה גדול.

בשפה אחרת, גם אילו היו תותחי נ"ט ולא טילי נ"ט היה קורה כריוק אותו הדבר בשלושת הימים הראשונים, השאלה איננה סוג הנשק, השאלה היא נשק נגד סנקי אישי זה היה נשק קבוצי, טילי הנ"ט וגם לותחיים, והסנקים עשו את שני הדברים שאסור בשום אופן לעשות: (1) תפסו עמדות עמדות סטטיות בתוך שטחי הריגה (2) הסתערו לתוך שטחי ההריגה אל האויב, סיפין סיפין, כמסות לא מספיקות ובחנופה לא מספיקה. בלי סיוע של אש, וכך הלאה. ולא היה סיוע של אש ידוע לנו. מצד אחד הוציאו את המרגמות מפלוגות הסנקים, אני אדבר על זה כשאני אדבר על השריון, מצד שני הארטילריה לא היתה מגוייסת.

כזכור בנסיבות שבהן פרצה מלחמת יום הכפור, קודם כל מה שזרם לדרום ולצפון זה סנקים, ורק בעדיפות שנייה ארטילריה. וכמובן שנלחמו בלי מספיק ארטילריה.

ו דת החקירה, ישיבה קנ"ג

4.9.74, ישיבת אחח"צ

הערו: האלוף ישראל טל

8684

י. טל:

אני רוצה להגיד כמה הטיל משנה משהו בשדה הקרב.

הטווח של הטיל הוא בקיפומטר יותר מהטווח של התוחח.

כלומר, מבחינה אחת זו הגדלת טווח, בית, סכויי הפגיעה עם הטיל, ביום, יותר

גדולים מאשר התוחח. גימל, קצב האש עם הטיל הוא הרכה פחות מאשר עם התוחח.

לסקוב:

אלא קפא אם כן יוריס בסוללה גדולה.

טל:

אני צריך להשווה, סוללות או טילים. כלומר

אם עומדת סוללת חוחחיס, או אם עומדת סוללת

טילים, בזמן שטנק מסתער ושוסף את העמדות, בזמן שהתוחחיס יכולים לירות

כל פוחח בין 6 ל-12 פגזים, הטילים יכולים לירות שני טילים בסך הכל.

כלומר, מבחינת כמות האש, לשטח נתון, בזמן ומרחב במשווייה הזאת של היכולת

של הסנקים להסתער, תפוקת האש של הטילים הרכה יותר קטנה. היות והטווח הוא

בק"מ יותר גדול, יש להם יותר צ'אנס, זה עוד ק"מ, וכית הדיוק קצת יותר גדול

כלומר, הטילים משנים רק שנוי של כמות, והם לא כרוכים בשום שנוי של מהות

של שדה הקרב, פרט לרכר אחד שאני מיד אזכיר,

לסקוב:

הם מגדילים את שטח ההריגה.

טל:

המפקד, אני אגיע לזה, אני אומר, זה לא שנוי

של מהות, זה שנוי של כמות. במשך כל ההתפוחוח

של הסנקים, ושל התוחחיס נגד סנקים, כל הזמן אנחנו עומדים בתהליך של הבדל

בדרגה, כל הזמן טווח נשק הנ"ס הולך ועולה. וגם טווח הסנקים הולך ועולה.

וזה שנוי של דרגה. במדבר המערבי, כאשר השריון הבריטי הושמד כולו

במערכה של גזלה, זה היה בדיוק מה שהיה בסיני עכשיו. הגרמנים היו מאורגנים

במערכים,

ועדת החקירה, ישיבה קנ"ב

4.9.74, ישיבת אחה"צ

העו: האלוף ישראל טל

8685

י. טל:

הבריטים לא היו מאורגנים, ולא הרגישו בזה, כי גם כן

זה א היה אחרי התקפה, והגרמנים הכניסו תוחחי 88 מ"מ

שהיו בטוח כדיוק כפול מתוחחי הנ"ט אז, התוחחים של הגרמנים היו 50 מ"מ

והם היו טובים נגד הסנקים הבריטים עד ק"מ. הגרמנים הכניסו את ה-88 מ"מ, ועל ידי

זה הכפילו את הטווח, התוחחים האלה יכלו לחלום את הסנקים האנגליים משני ק"מ

והאנגלים עשו התקפות סיפין סיפין, לא הבינו את עצמת המערכים המאורגנים האלה

והושמד כל השריון הבריטי. 800 סנקים. וזה אחד הנצחנות הכי גדולים שרומל

נחל במדבר המערבי. כלומר, מה היתה הפה התופעה, נשק עם הכרל של דרגה, של עוד

ק"מ טווח נגד הסנקים הבריטיים, והתקפות סיפין סיפין. מה היה בסיני, נשק עם עוד

ק"מ טווח, לא פי שניים טווח, אלא רק חוספות של שליש טווח, כי תוחחי הנ"ט של ימינו

הם טובים בשני ק"מ, חוספת של ק"מ טווח, מערכים מאורגנים והתקפות סיפין סיפין שלנו.

עד שתפסו את הענין שטווח ההריגה הוא שלושה ק"מ, שטח ההריגה, ושבעים אסור לתקוף

סיפין סיפין, ושבעים המערכים מאורגנים ושבעים אסור לעמוד סטטי בתוך שטחי ההריגה.

אבל אלה דברים שמתרחשים כבר שישים שנה. כשחילות שריון עשו דברים כאלה, תמיד הושמדו.

הרבה לפני היות טיל הנ"ט עלי אדמות. זה לא שייך לטיל, זה שייך לטקטיקה ולאופן

שבו הפעלנו את השריון. זה לא שייך לסוג הנשק. במלחמת העולם הראשונה,

כבר הופעל נשק נגד סנקי משני הסוגים. גם נשק נגד שטח וגם נשק בכנון ישיר.

הארטילריה הגרמנית, כנשק שש שטח השמידה המון סנקים. תוך מזה הגרמנים לקחו סוללות

של ארטילריה שדה $\frac{1}{2}$ סוללות רגילות והפכו אותן לסוללות נגד סנקים, בזה שהפעילו אותן

לא מחוץ הפירות אלא מעבר למחסום. בית, בכצנן ישיר, כמו תוחחי נ"ט. במלחמת

העולם הראשונה הגרמנים מיד פתחו קליע לכדורים, קליע חודר שריון, לרובים ולמכונות

הירייה, והשמירו עם זה סנקים, ובמלחמת העולם הראשונה השתמשו בגזים נגד סנקים

כנשק שטח. וגם היה גם כבר קרב שריון נגד שריון, כאמצעי נגד סנקים, תעלות ותעלות

נ"ט, כלומר רוב השנויים נגד סנקים כבר הופיעו במלחמת העולם הראשונה.

ועדת החקירה, ישיבה קנ"ג

8686

4.9.74, ישיבת אה"צ

הער: האלוף ישראל של

י. טל:

וכבר במלחמת העולם הראשונה למדו את הלקחים שאני חוזר

עליהם היום. הלקחים האלה הם אינם חדשים, הם אינם ממלחמת

העולם השנייה, הם ממלחמת העולם הראשונה. וממלחמת העולם הראשונה, ועד היום, כולל יום כפור, לא קרה עוד שום דבר שונה, והלקחים נשארו אותם הלקחים, המגבלות והאילוצים נגד סנקים נשארו אותם המגבלות, ואותם האילוצים בדיוק. במלחמת ספרד, הופיעו תותחי הנ"מ בחפיד של תותחי נ"ט. התותחים נגד מטוסים הפכו לתותחים נגד סנקים. והופיעו רובים נגד סנקים. ואולי יעניין את הוועדה לשמוע, שהרובים נגד סנקים ודרך אגב שאנחנו השתמשנו בהם במלחמת השחרור, ובמזויאון זה"ל אפשר לראות אותם ובמלחמת העולם השנייה השתמשו ברובים האלה, הרובים האלה, בחקופת מלחמת ספרד יכלו להפגז להשמיד סנק מטוח 800 מטר. כלומר, חייל בודד, רובאי, יכול היה להפגז להשמיד סנק מטוח של 800 מטר. אני רוצה להראות בזה שאין רווחא, כל מה שהיה ביום כפור, ומה שנוגע ליחס בין הסנקים לבין אויב הסנקים היה כבר במלחמת העולם הראשונה ודרך כל המלחמות.

המשיכה ת.כ.

הער - אלוף (מיל) י.טל

במלחמת העולם השניה הופיעו תותחי נ"ט יעודיים והופיעו

מטענים חלולים, והיום ישנם הליקופטרים, השילים והאטום כנשק שסה נגר סנקים.
המהפיכה האמיתית היחידה שחלה במשך שישים שנה, מהיום שהמציאו את הסנקים ועד
היום, בנשק הנגר-סנקי, היא המצאת המסען החלול והכנסתו לפעולה במלחמת העולם
השניה, ואז באמת היחה הצדקה לשאול, לכאורה, האם זה אינו מחסל את הסנק. המסען
החלול נתן אמצעי אבסולוטי שבאמצעותו אדם בודד יכול "להרוג" סנקים, ולא חשוב
עד כמה הסנק יהיה משוריין, והמסען החלול לא שינה את המצב מסיבה פשוטה: מכיוון
שהרכותא כסנק אינה בכך שאי אפשר "להרוג" אותו, או אי אפשר לחדור אותו. הרכותא
כסנק היא הניידות שלו, עוצמת האש שלו וכולי, והעובדה שבאמצעות השריון שלו, הוא
מנפיל כמעט את כל ארסנל הנשק הרגיל של דוויזיה, אלא צריך נשק מיוחד כדי "להרוג"
אותו, ולא עם כל כלי נשק אפשר"להרוג" אותו.

הסנק לא בא לפתור את הבעיה הבליסטית, איך לא ליהרג

מנשק. הסנק בא להחזיק לשדה הקרב את הניידות, את הקבלריה, את מה שעשה פעם
חיל הפרשים. מה שעשתה מכונת היריה במלחמת העולם הראשונה הוא, שהוציאה את
חיל הפרשים מהמשחק, וכך האלמנט הנייד והמתפתח יצא מאמנות המלחמה ביבשה.
בדרך כזו קפאה החזית. העוצבות הניידות והמשורינות, כאשר הסנקים עומדים במרכזן,
בעצם הן חיל הפרשים המודרני. הם מחזירים בעצם את עטרת חיל הפרשים ליושנה, בכך
שהם מחזירים לשדה הקרב את האלמנט הנייד, המשוריין והמתפתח. בכך העניין, וזו
אינה העובדה שאין מה שיכול "להרוג" את הסנק.

ביום כפור, אנו עוד לא יודעים בדיוק מה קרה. פעם

הכאתי לכם סטטיסטיקה, בינתיים נמצאת בידי סטטיסטיקה של המדען הראשי, שמראה
כי ישנן ארבע גרסות שונות לגבי האכדות שלנו מטילים במלחמה. עדיין אין נתוח
הקובע באופן חד-משמעי, כמה סנקים הושמדו מטילים. מה שכסוח הוא, שרק (אפשר לומר
"רק" ואפשר לומר שזה הרבה) +30% מהסנקים שלנו שנפגעו, נפגעו ממטענים חלולים.

הער - אלוף (מיל) י.טל

מטענים חלולים ירו גם הסנקים של האויב לעברנו, גם הותחי נ"ט ותול"רים, גם אר.פי.ג'י ובזוקות וגם סאגרים. כמה אחוז מתוך 30% הסנקים שנפגעו ממטענים חלולים, נפגעו על-ידי סאגרים, אה זאת איני יודע עדיין. אבל אני מעריך שבשום פנים ואופן לא יכול להיות יותר מ-10 או 15%, ואני מדבר על סך-כל הסנקים שנפגעו במלחמה.

למרות שאני מסביר כי ההבדל הוא הבדל של דרגה, קיים וההבדל $\frac{1}{10}$ המישיים שנה, כל כמה שנים יש קפיצה בעוד דרגה, וזהו הבדל כמותי. תוחה הנ"ט נעשה יותר טוב, אמצעי הנ"ט "הורג" את הסנק ממרחק רב יותר. אך גם האבק מתפתח, וההתפתחות של+הסנק היא לטובת הסנק, בגלל אמצעי התצפית ובניוד של הסנק, האופטיקה והאלקטרו-אופטיקה, ובגלל השריון היותר מתוחכם של הסנק, - בעצם ההתקדמות היא כל הזמן לטובת הסנק. מה שקורה בעת הקרב, אם ניקח את כל המלחמה, מלחמת העולם הראשונה ועד היום, - הוא שהמרחקים בין הסנק לבין עמדות ההגנה הולכים וגדלים. פעם סנק עמד 600 מטר מהיעדים של האויב, אחר-כך זה עלה ל-800 מטר, אחר-כך לאלף ואלפיים, והיום זה 3000. ההבדל הוא בכך שכל הזמן מתרחקים. אבל הסנק מתרחק בגלל סווח הנשק האנטי-סנקי שהולך וגדל, אבל אמצעי הקידום והתצפית שלו, הדיוק שלו וכוח ההשמדה שלו, הולכים וגדלים ביחס יותר טוב, והסנק מ-3 קילומטרים היום, עושה ביחר הצלחה באמצעות עוצמת האש שלו, מה שיכול היה לעשות במלחמת העולם השנייה השחרור מטרות של 800 מטרים. לכן לא בכך הרבותא לטילים. אנחנו פשוט פעלנו לא נכון מבחינה טקטית. יחד עם זה | זו הדוגמה הראשונה בהסטוריה הידוע לי, שממצב כזה חיל שריון לא הגיע לאבדון אלא הצליח להתאושש ולשנות את השיטה והטקטיקה תוך כדי הקרב. אני לא מכיר דוגמה כזו בהסטוריה. אני מכיר דוגמאות שבמקרים כאלה הושמדו תילות שריון. אני רוצה להגיד בכל זאת בהקשר להערה שלך המפקד (לסקוב), כמה בכל זאת שפצת טיל הנ"ט: השוני הוא בכך שזה אינו רק הבדל של דרגה, אלא גם הבדל של מהות. זה שונה בכך שהאויב האקטיבי של הסנק (ואיני מדבר על האויב הפסיבי, שהוא תעלות נ"ט, מוקשים, מכשולים וכו'), הסנק היה תמיד גם האויב הישיר והמידי שלו. נאמר,

הער - אלוף (מיל) י.טל

אם היו תותחי נ"ט, ברבע שהם ירו, הם השגירו את עצמם, ואם פעלו בטקטיקה נכונה, וקבוצת סנקים אחת הסחירה כאשר קבוצת סנקים שניה מחפה עליה, אז קבוצת הסנקים שמחפה היחה מגלה בקלות את הנשק שפועל נגד השנקים שלנו, והיחה מסוגלת לנטרל את הנשק הזה. כלומר הסנקים היו מסוגלים לחפות על עצמם. זה נכון לגבי הנשק הקבוצי, הנשק ארוך הטווח, אך אף פעם זה לא היה נכון לגבי הנשק האישי. בזקוק, אר.פי.ג'י, פנצר פאוסט, בקבוקי מולוטוב, פמונים נגד סנקים, - כל סוגי הנשק האישי שהשתמשו בו במשך הדורות, הסנק לא היה האויב הישיר והמידי שלהם. אך לגבי הנשק הקבוצי-הקולקטיבי, הסנק המיד היה האויב הישיר שלו.

טיל הנ"ט מביא איתו לשדה המערכת גם שוני מהותי, ולא רק הבדל של דרגה, רק באספקט הזה. הסנק מפסיק להיות האויב הישיר של הטיל, מכיוון שכאשר יורים את הטיל, אין הדבר מסגיר את היורה, את העמדה ואת המשגרים וכו'. במובן הזה נוסף עוד סוג נשק לארסנל הנשק שהסנק לא מהווה אויבו הישיר. זה ההבדל במהות, וזה מחייב חפוי של יתר אש עקיפה. סנק אחד לא יכול לחפות על השני נגד טילים, כי הוא לא רואה את מי שיורה. זה מחייב שמוש באש מסוג אחר, סיוע מסוג אחר, יותר סיוע ארטילרי, זה מחייב בהרבה מקרים שמוש יותר גדול בחי"ר וכו'. אך זה ההבדל היחיד במהות, ויחד עם זה, זהו ההבדל היחיד במהות ללא סכוי שהטיל יוכל לשנות את עצמו עוד יותר, מכיוון שפועלה כאן דיאלקטיקה פשוטה: ברבע שיש נשק כמו טיל, הנסיה היא להקנות לו ניידות והגנה מסוימת, ומרכיבים אותו על נגמ"שים, גם המצרים והרוסים עשו כך. ברבע שהרכבת את הטיל על כלי רכב, באותו רגע הוא הפסיד את היתרון העיקרי שלו, והוא מחזיר את עצמו לקטגוריה שהסנק הוא האויב הראשי שלו. לכן הדיאלקטיקה היא פשוטה: אין אפשרות שהטיל יעשה "כרייק ט'רו" אחר באמנות המלחמה ממה שהוא עשה קודם.

דבר נוסף; הטיל בנוי על אנרגיה כימית, על מטען

חלול, אין אפשרות לבנות את הטיל כפגז ח"ש, שבכח האנרגיה הקינטית יחדור את השריון של הסנק, מכיוון שהטיל לא יכול לעוף במהירות של פגז, כי אז לא יוכל

הער - אלוף (מיל) י.טל

להיות מנווט מבחינת האינרציות הפועלות עליו. הוא לא יוכל להיות מנווט והמערכות שלו לא יוכלו להחזיק מעמד. לפיכך אי אפשר לנווט אותו, כי אז יביע אל הסנק בחצי שניה, לזה לא מספיק. לכן הטיל פועל באנרגיה כימית. אנרגיה כימית זו כבר היום, יש דרכים לחסום אותה לגמרי, והסנקים של שנות השמונים, פשוט לא יפחדו מפסענים חלולים. מסען חלול לא יוכל לחדור דרכם. אבל יהיה סוג נשק אחר שבוודאי כן יוכל לחדור דרגם. כלומר תמיד יהיה הענין הזה של "מיז'ר" ו"קאונטר-מיז'ר". יהיה נשק יותר משוכלל נגד סנקים, ותמיד יהיו צערי הנגד, נגד הנשק הזה. לכן אמנות המלחמה והטקטיקה הן אותה אמנות המלחמה ואותה הטקטיקה שביסודן, באופן הבסיסי ביותר, כבר שישים שנה לא משתנות. כל זמן שהסנק בעוצבה המשוריינת והניידת, יהיה האלמנט היחיד אשר מקנה את הניידות והתמרון בשדה הקרב, יהיה המצב הזה אשר קיים כבר שישים שנה: אם סנקים יסתערו סיפין-ספיפין, הם יושמדו. אם סנקים יסתערו במקום שיש מכשולים והם אינם יכולים לעבור בו, אם תהיה הסתערות מבלי שחיל ההנדסה או חיל הרגלים יכשיר להם את הדרך, הם יושמדו. אם סנקים יהיו בעמדות סטטיות בתוך שטח ההריגה, הם יושמדו. זה כבר שישים שנה כך. זה היה וזה יהיה כך.

לנדוי: מה היה השנוי בטקטיקה שלנו בימי המלחמה, באמצע המלחמה?

י.טל: פשוט עשו שני דברים: א. למדו לעמוד בטווח הנכון, לא

לעמוד בעמדות סטטיות בתוך שטח ההריגה, ב. למדו אחרי

ה-8 בחודש, לא להסתער יותר, עם מעט סנקים על מערכים מאורגנים, כאשר המסה והמופנט אינם מטפיקים. למדו, אך זה לא אומר שלא עשו פה ושם טעויות, כמו בחווה הסינית ובעוד כמה מקומות, אך באופן סטונאי לא עשו זאת יותר, וניהלו את הקרבות ביתר שכל. עובדה היא שהאבידות מטילי נ"ט היו ספורדיות בהמשך המלחמה. מי שראה את כל הסנקים שלנו שהושמדו באזור החווה הסינית, באזור הצליחה, נוכח לדעת שרוב הסנקים הושמדו שם בקרבות נגד סנקים, כלומר מסנקים ולא מטילי נ"ט, למרות שהיה שם המון חי"ר מחופר עם הרכה מאד טילים. למדו פשוט את הענין, וזה לא ספציפי

30.25.
ח.כ.

8691

ועדת החקירה-49.74

ישיבה קנ"ג - אה"צ

העד - אלוף (מיל) י.טל

לטיילים. למדו שאסור לעשות את החטא הזה - שאסור לעמוד באופן סטטי בבוך שטה
שאי אפשר
ההריבה, ולמדו ~~ל~~ להסתער סיפין-סיפין.

(המשך רשם ב.צ.מ)

לפני כן רשמה חכ

בט

- 31 -

ועדת החקירה - ישיבה קנ"ג

4.9.74 - אחה"צ

הער: אלוף (מידל) ישראל טל

טל (המשך):

אני ברשות הועדה רוצה להפנות את תשומת הלב לעוד דבר אחד,

אני דיברתי על כך בהקשר אחר היום, העוצבות הניידות המשוריינות

של המצרים לא היו מסוגלות לפעול בעומק סיני בקרב נייד משוריין נגדנו ולכן המצרים

אפילו לא עשו את זה. כשהם ניסו ב-14 בחודש לעבור כדי לתפוס את המצרים הם עשו את

בהקשר לסעיף של ניצול ההצלחה, הם חשבו שאנחנו כבר כל כך משובשים ושחוקים שהם יוכלו להגיע למצרים.

לעומת זאת העוצבות הניידות המשוריינות שלנו הן העוצבות

שחצו את החעלה והן העוצבות שפילסו את כל הדרך לאורך 70 ק"מ מהתעלה עד ג'בל

עתקה.

להדגישאני רוצה ~~אמאא~~ כזה שהמהלכים האופרטיביים והטקטיים של

האויב והמהלכים או האנטי-מהלכים הטקטיים והאופרטיביים והכוונותיים שלנו הם

מונחים ביסוד העובדה שבשלושת הימים הראשונים בסיני הטילים עשו מה שעשו והשריון

שלנו הושמד ונשחק. זה היה קורה בדיוק בנסיבות האלה גם אם אלה היו תותחי נ.ט.

ולא טילים, בדיוק כמו שזה קרה בגזלה ובמקומות אחרים או בבסטון לגרמנים או

בפריצת קורסק לגרמנים. בכל מקרה שפעלו כך זה היה התשלום של חיל השריון וזה לא

קשור לסוג הנשק.

אני מבקש מאד מהועדה לקבל מסמך, שהוא הרצאה שלי בדיוק

כנושאים האלה, גם על בסיס לקחים, כעוצבות השריון. היום מזמינים אותי לפעמים

הגייסותלהרצות בפני מפקדים של השריון ואצל ~~אמאא~~ בסיני בהקשר הזה, כדי להחזיר את

העניין לפקפפורציה. ואני מבקש למסור את הנייר הזה. מה שאני אמרתי כעת בקיצור

מופיע כאן בפרוט.

זה יהיה מוצג 387.מוצג 387 היום"ר אגרנט:

לסיום הנושא הקודם רק עוד מילה על הזירה הסורית. הסורים

טל:

פעלו בצפון כפי שאמרנו בחנופה, עם מסה של טנקים, וכאמת

זה פעל נכון. ואם ישאלו אותי - במה אני מסביר את העובדה שבכל זאת הושמדו הטנקים

הסורים, ברמת-הגולן בלבד השמדנו כמעט 1000 טנקים סורים. התשובה היא גם כן ~~אמאא~~~~אמאא~~

העד: אלוף (מיל) ישראל טל

שהסורים גם כן עשו שגיאה בסיסית, ידועה היטב סאמנות ובתולדות השריון, וזה - לא לנצל אח הפריצה של הסנקים. הסנקים שלהם פרצו והסנקים מילאו את היעוד שלהם והגיעו מערבה מסינדיאנה | 4 ק"מ מהירדן. לו הסורים היו מכניסים בעקבות הסנקים חיל רגלים שהיה נאחז בשטח אני מפקק עם היינו יכולים אח" לעקור את הסורים מרמת-הגולן. כלומר, הסנקים עומדים במרכז המלחמה ביבשה, הם עומדים במרכז של העוצבה המשוריינת, אבל התפקיד, הפונקציה שלהם, היא מוגדרת, הם עושים את הפריצה, הם לא מחליפים את כל שאר החילות. אם יש מוקשים - צריך חיל הנדסה לפנות את המוקשים, אם יש מכשולים אחרים - צריך לעשות התקפת לילה עם חיל רגלים כדי לכבוש את השטח, ואם הסנקים פורצים - לא הם אלה שיכולים להחזיק את השטח, אלא צריך להביא את חיל הרגלים להיאחז.

לא רק הסורים לא הכניסו את חיל הרגלים שלהם לפעולה ברמת-הגולן,

אלא גם אנחנו. אינני יודע אם הוערה יודעת ש-6 גדודי חרמש היו לא מנוצלים בפיקוד הצפון, ברמת-הגולן, בזמן שחסרה לנו עתודה, בזמן שחסרה לנו כל פלוגה וכל גדוד, לא עשו שימוש עם 6 גדודי חרמש ברמת-הגולן, ואותו דבר נכון בהרבה מקרים בדרום שלא עשו שימוש בפלוגות חרמש שעמדו בצד, מנגד, כשהסנקים עמדו סיפין סיפין, או פיסני, או בתוך שטח הריגה באופן סטטי והדפו התקפות של חיל רגלים ושל נשק אישי מצטי-סנקי.

לכוא ולהאשים את הנשק, שלנו ושל האויב, כמה שקרה לנו ביום

כיפור - אין סילוף יותר גדול מזה. יצר על כן, אין דבר שמעורר אסוציאציות ומזכיר יותר מזה את ? הכורים, שהערבים בחרו לעצמם כשהם נחלו מפלוח, מה טענו הערבים במלחמת השחרור? - שהיתה סבוטז'ה, שהנשק שלהם לא היה טוב. אותו דבר הם טענו ב"קדש", ואותו דבר בששת הימים. אאאאאא ואט דיכרנו קודם על איכות מול כמות ועל בעיות חברה אני מפנה את תשומת לב הועדה לדבר הזה. אין דבר שצריך להדאיג אותנו יותר מהלבנטיניות הזאת שאנחנו נכנסים אליה. כאשר אנחנו מנצחים והערבים תולים את הקולר בנשק שלהם אנחנו לועגים להם, אני עוד זוכר מצויין כאשר אחרי שש הימים הערבים טענו שהסנקים הסובייטיים פחות טובים מהסנקים האמריקאיים. אבל לדאבוני הרב אני גם זוכר מצויין, איך אחרי יום כיפור היהודים התחילו להגיד את זה, שהסנקים

הער: אלוף (מיל) ישראל טל

הסובייטיים יותר טובים מהאמריקאיים, שהם מתלקחים וכן הלאה וכן הלאה. בודאי כשפוגעים בסנק וחודרים אותו הוא בוער, בודאי. אבל כשאני מנצח - אז הנשק שלי מצויין. אותו ה"פסון" ואותו ה-ט-55 היו, ואז ה-ט-55 הוא לא טוב. וכשאני חוסף מכוח אני בא ואומר "הנשק שלי הוא לא טוב". אנחנו מדברים כמו הערבים.

אני דוחה בכל חוקף את המיתוסים ואת הסיפורים שבזכות

הנשק. להיפך, המטוסים שלנו יותר טובים מהמטוסים שהערבים השתמשו בהם במלחמת יום כיפור, אלא שהערבים מכחינה או פרטיבית ואסטרטגית הבינו את זה וכנו תכנית מלחמה שמתחשבת בעובדה הזאת שהמטוס הישראלי יותר טוב (הפנטום). לכוא ולהגיד שהנשק אשם, הנשק של האויב או הנשק שלי, הוא שאשם במפלה או במכה שקיבלנו - לפי דעתי אין סילוף יותר גדול מזה. ואני, בגלל הכבוד של עצמנו לא מביא לכאן ציטטה מההיסטוריה הצבאית הבריטית, מה הם אומרים על הטענות האלה שבנשק הגרמני יותר טוב מהנשק האנגלי, כשהם נחלו מפלות. ואז אמרו את אותם הדברים.

פעלנו לא טוב, נתנו שיפתיעו אותנו הפתעה אסטרטגית וטקטית,

פעלנו לא טוב, פיסני, וכן הלאה, עבדנו לא טוב - ואנחנו מאשימים את הנשק. אין חוצפה ואין סכנה יותר גדולה לעצמנו אם אנחנו כאמת נאמין בזה. ואין דבר פחות מכובד מאשר להגיד לזה.

כשהבריטים טענו שהנשק הגרמני יותר טוב הלכו ועשו להם ניתוח,

בזמן המלחמה, כלי מול כלי, ולפי הניתוח התברר שהכל לטובת הבריטים. ואני אומר לחברי הועדה באחריות מלאה - הפנטום הוא המטוס הכי טוב שהיה בזירה ביום כיפור, ואני אומר שאחריות מלאה לברי הועדה שהטנקים שלנו, הסנטוריונים והפנטונים שלנו, יותר טובים מהטנקים המצריים, פשוט יושד טובים. לא ייתכן שנבוא ונאשים את הנשק.

אני רוצה לספר לחברי הועדה. אחרי ששת הימים, כשהיה לנו

מקרה כחניון לילה, באוגדה שלי, בין ביר בפגפה לתעלה שחטיבת טנקים ט-55 הסתערה על החניון הזה שתפקידו היה להבטיח את האגף, ובחניון הזה היו טנקים א.מ.איקס,

הער: אלוף (מיל) ישראל טל

והפגזים של הטנקים שלנו לא חדרו את הטנקים הסובייטיים. והמחזה היה מחזה נורא בלילה
ההוא. עמדתי עם משקפת וראיתי איך הטנקים הרוסיים מסתערים על הטנקים שלי, ראיתי
איך הטנקים שלי יורים פגזים ופוגעים בהם והפגזים שלהם עפים לשמים כמו ריקושטים,
הפ פגעו בהם מסווח של 50 מטרים ו-100 מטרים. וזה היה דבר נורא, ונפלו לנו 20 - 30
בחורים בקרב הזה. אחרי מלחמת ששת הימים אלוף חורב ואני ישכנו והתיעצנו, האם
המסמעות של הדבר היא לזרוק את הטנקים האלה מן המערך? אותם ואת השרמנים שלנו שהיו
להם אותם החוחחים כמו לא.מ.איקסים. הגענו למסקנה שחבל, כי אין לעם ישראל מספיק
טנקים. הבאנו פגזים של "ווקר בולדוג", סנק מיושן, פגזים חלולים, שהקליבר שלהם
76 מ"מ, והחעשיה הצבאית שלנו חרטה את הפגזים האלה ועשתה אותם לקליבר 75 מ"מ, הורידה
מהם מ"מ אחד, ואותם הרכבנו כפגזים לטנקים שלנו, לשרמנים ^{ול-מ-50.} ~~לשרמנים ולטנקים~~ ומפקד
חטיבה, פייגלה, ע"י קנטרה השמיד חטיבה שלמה של טנקים ט-62 עם השרמנים האלה.
עם אותם השרמנים שכששח הימים הם לא הצליחו לתרוך את ה-ט-55 ולעמוד על נפשם,
נתנו להם פגז אחד, ועם 20 וכמה טנקים כאלה פייגלה זה, החטיבה שלו השמידה חטיבה
של טנקים ט-62, הטנק הכי משוכלל בעולם.

מדוע פייגלה הצליח להשמיד? - כי הוא פעל נכון, כי

הוא תפס עמדות נכון, כי הוא עמרבטווחים נכונים, כי הוא פעל נכון עם הטנקים
שלו מבחינת מנהיגות, הוא לא פעל פיסנסי, הוא פעל איתם יחד, באגרוף, והצוותים היו
אורגניים במקרה זה. היות ואלה היו שרמנים השארנו את השרמנים לסוף, ואז הם היו
כבר יותר מאורגנים, והיות והיחידה היחה יותר אורגנית ומגובשת, והוא פעל נכון
מבחינה טקטית - אז הוא בטנקים של מלחמת העולם השנייה, שרמנים עלובים, השמיד
חטיבה ט-62.

לכן צריך מאד להיזהר מהמיתוס של אמצעי הלחימה, ובמיוחד
מהמיתוס של אותם טילי הנ"ט. המציאות מוכיחה בדיוק את ההיפך. הושמדו 3000 טנקים
במלחמה הזאת לכל הצדדים, מתוכם 800 טנקים ישראלים, ש-400 מהם לא ניתנו לחיקון.
3000 טנקים - זו היחה מלחמת טנקים, ומי שסיכן את המדינה אלה הטנקים, והטנקים

ועדת החקירה (ישיבה קנ"ג

4.9.74 - אתה"צ

העד: אלוף (מיל) ישראל טל

8696

- 40 - 35 -

כט

הם שהדפו את ההתקפות האלה, הם שאילצו את מצרים וסוריה לחתום על הפסקת אש ע"י
מיתקפות הנגר והחזירות האלה לעומק.

ברשות הועדה אני רוצה לעבור לענין חיל רגלים, כי

היתה שאלה בקשר לזה.

את"כ רשמה רב

כל מה שאמרתי עד היום, בכל הערויות שליבועדה, אני

תארתי חהליכים שהפכו במשך הזמן להיות אנכרוניסטים,

אבל פעם הם היו נכונים. אני תארתי הרבה מאד דברים שהשתכשו והחעווחו, אבל שפעם היו

נכונים. פעם היה מוצדק לעשות עתון לצה"ל, פעם היה מוצדק שתהיה חחנה לצה"ל. פעם

היו מוצדקים הרבה דברים. היה מוצדק שצה"ל יהיה אחראי על ייצור ושיקום טנקים. פעם

היו הרבה מאד דברים מוצדקים. פעם היה מוצדק שתהיה מפקדת פיקוד של הדרכה. מה שאני

תארתי עד היום, זה דברים שבמשך הזמן הלכו והשתכשו ושהם כבר מחוץ לתקופה.

כאשר אני מדבר על חיל-רגלים, לדאבונני, אני צריך לדבר על דבר שאף-פעם לא היה

בסדר. אם כי לא היה בסדר, כי לא היה אופטימלי, אבל היה הרבה יותר קרוב לאופטימום

מאשר עכשיו, לסוף התהליך הזה שאנחנו בודקים אותו. ואני מתכוון קודם כל לענין

החילות. אני מוכרח לחזור לענין החילי.

היות וצה"ל נבנה על הבסיס החילי, והמבנה החיליף וזו דוגמא

קלאסית דוקא למבנה נכון, ולמה שהיה נכון פעם, אלא שהוא לא נכון היום. חיל-רגלים

הוא גם כן חיל. אבל, חיל-רגלים אף-פעם מהיום שהחיל נוסד, לא זכה לאוטונומיה וליכולת

להיות אחראי ולשאת את עצמו. מכיון שחיל-רגלים בצה"ל, מעולם לא היו סמכויות למה

שנוגע למנהל כוח-אדם, ולא למה שנוגע למינוי וטיפול קאדרים. כל חיל הוא מבחינה זו

מערכת סגורה, נושא את עצמו. חיל-התותחנים, חיל-שריון, חיל-הנרסה.

היות וחיל-הרגלים הוא היה החיל הגדול, היות והוא החיל האוניברסלי, היות והוא החיל

השנה לכל נפש, היות והוא החיל שתמיד הצמיח את הקאדרים ואח חיל-השריון, החיל הזה

לא יכול היה להיות חיל כיתר החילות, מין מערכת סגורה בתוך עצמה, כי אז זה היה

אומר, שזה הצבא. יצא עם כך, שהמטה הכללי, בעצם היה קצין החיל הראשי של חיל-הרגלים.

ובמטה הכללי: אגף ההדרכה, מחלקת ההדרכה, לפי התקופה. במשך השנים, הוחלט, בכ"ז

ליצור פונרציה של קצין חיל ראשי רק לפונקציות של פיתוח ותורות לחימה. ואז, במחלקת

ההדרכה, במטה הכללי, הקימו מחלקה של חיל-רגלים וראש המחלקה הזה היה לו סטטוס של קצין

חיל ראשי, אבל חלקי, רק מה שנוגע לפיחות ולתורות. לא במה שנוגע למנהל כוח-אדם.

4.9.74 - אחה"צ

העו: אלוף י. טל

י. טל:

ואחר כך עשו עוד צעד אחד, ועשו קצין חיל ראשי מחוץ למטה הראשי, אלא באמת במטה המקצועי, קצין צנחנים וחיל-רגלים ראשי. וכולנו נשמנו לרוחה ואמרנו - סוף סוף לחיל-רגלים יש גם כן מפקדת קצין חיל-רגלים ראשי. יש מי שיודאג לה, יש מי שיפתח את המקצוע, את החורוה וכו' וכו'. אבל זה לא היה כך משתי סיבות. סיבה אחת - מכיון שעדיין לא נתנו את הסמכות ואת האחריות למה שנוגע למנהל כוח אדם.

ב) המפקדה הזאת היחה גם מפקדה מבצעית. למפקדה הזאת היה יעוד כפול. היעוד המוגדר שלה. מצד אחד, לשמש כמפקדת קצין חיל ראשי של הצנחנים וחיל-הרגלים. מצד שני, לשמש כמפקדה אופרטיבית לפעולות מיוחדות ולפעולות משולבות. בדרך הטבע המפקדה הזאת עסקה יותר בענינים של המבצעים השוטפים מאשר בעבודה האפורה והחריש לעומק וטיפוח ופיתוח חיל הרגלים. כי אם צריך לעשות פשיטה לביירות, המפקדה הזאת מתעסקת בפשיטה לביירות ולא בשאלה - איזה נגד סנקים אישי יהיה בגדוד חיל משמר בעוד 10 שנים. לא בזה היא מתעסקת ברגע זה. באופן כזה יצא, שמערך חיל-הרגלים מקופח עד היום הזה. כאשר דברתי קודם על מפקדת כוחות שדה, אני חמיר ראייתי במפקדת כוחות שדה, גם פתרון לפרובלמטיקה הנצחית הזאת. בזה מתחיל החטא שלנו כלפי חיל-הרגלים במשך כל דברי ימי צה"ל.

תאיתי קודם, כיצד במקום רפורמות, במקום לכנות את

הצבא החדש אחרי מלחמת שש הימים, במקום זה, כיצד הסליאו סלאי על סלאי. וזה גם מה שקרה עם החי"ר. ובשנת 1972 למרבה החדמה של מי שלא היה קרוב לזה, ואני לא הייתי קרוב לזה כמה שנים, התברר, שצורת חיל-רגלים שלנו, היא כמו צורת כמעט כל החילות בעולם. היו גדורים שהארגון והתקן שלהם היה כזה. היה ארגון שהארגון והתקן שלהם היה אחר. בקיצור, גדודי הצנחנים היה להם ארגון ותקן פרטי, או לא פרטי, אבל מיוחד להם. גדודי המילואים, התקן שלהם היה שונה. גדודי חיל-רגלים סדירים, התקן שלהם היה שונה משני סוגי הגדודים שמניתי ער-עכשיו. גדודי הבטחון השוטף, שהם חיל-רגלים מעולה של מתנדבים, היה להם ארגון מכנה ותקן ותפיסה אחרת מאשר לכל אלה שתאיתי ער-עכשיו,

4.9.74 - אחה"צ

הער: אלוף י. טל

י. טל:

והנשימה ארוכה. כשמגיעים לסילוף ולעיוות כזה, כאשר אין ארגון סטנדרטי, שאין תקנים אחידים, לא של כוח-אדם, אלא של תורה לחימה, לא של מסגרות סקטיות, לא של נשק, ולא של רכב, כלום לא דומה, כיצד יכולים לבוא ולצפות שיהיה תורה? כמספר הקוצצפציות השונות של הסטנדרטים הארגונים, מספר התורות שצבא צריך. בדרך כזאת הלכה והסתלפה תורת החי"ר ומסקלו ויעילותו של החי"ר. למרות שזה"ל השקיע בחי"ר את מיטב דמו ותלכו. וכאן שומעים ניואנס, מאותו הסוג כמו שאמרתי קודם על הנשק. במקום לבוא ולראות: כמה פעלנו בכלל, באים ומאשימים את העריפות בחיל-אוויר, את העריפות כשריון וכך הלאה. מערך חיל-רגלים של צה"ל, הסדיר, קבל כמשך כל השנים, את הנוער הטוב ביותר. אחר י טייסים וצוללנים, הטובים ביותר הלכו לחי"ר כי הפכו אותם לחיל מתנדב. את מי? - את הסיירות, גם של גולני ושל כולס, את גדודי בסחון שוסף, את הצנחנים. רוב חי"ר היה מתנדב, וזה מיטב הנוער. בזמן שאח הטנקים של צה"ל הפעילו חוטבי עצים ושואבי מים, ואני אומר לכם, שאני לא מגזים בכלום. הלוחמים בששת הימים, בחוף הטנקים, היו, במידה רבה ובמקרים רבים קבוצת איכות שונה ויותר נמוכה מקבוצות האיכות של חי"ר וכן הלאה. והדבר הזה לגבי חי"ל היה זכוון כל הזמן, עד עכשיו, הוא נכוון כרגע. לא רק זה, אלא גם חיפשו סמלים כדי לתת סטטוס, ואני אחן דוגמאות: אנשי קבע בחי"ר, בפחידות המחנדבות האלה: צנחנים ו.ו. קבלו על כל שנה, 3 נקודות פנסיה. השריון התחתונים וכו' נחשב לפי החוק - כל שנת שרות בקבע, 2 נקודות של זכות פנסיה. אבל לפטריציים, לאלה שרצינו לחת להם סטטוס. לאלה שרצינו לספח את המוטיבציה שלהם, לאלה שרצינו שהם ימשכו את הנוער כמו מגנט, לאלה נחננו גם סימני סטטוס. זה החבטא בכורים, זה החבטא בסמלים ועוד נקודת פנסיה בחוספת כספיתם בכל מיני דברים. אחרי כל זה לבוא ולהאשים את העריפות בזירה, למה העריפות לחיל-אוויר ולשריון, זה פשוט מצחיק.

חיל-רגלים קבל את מיטב המשאבים והתנאים. אלא מה, לא אצא אצא יצרנו לחי"ר תנאים להתפתח כמו שצריך, בגלל הדברים שתארתי עד עכשיו, ובגלל העובדה, שלא היתה הבנה, לא היתה ההכרה, ולא היה האומץ והעוז לפיקוד העליון לעשות רפורמה בין שתי

4.9.74 -אחה"צ

העד: אלוף י. טל

י. טל:

המלחמות ולכנות את הצבא החדש למלחמה הכאה. אלא בצורה שמרנית, אנכרוניסטית, שקשה לתאר דוגמחה, לא עשינו שום שינוי מהפכני. וכדרך כזאת הסיטואציה השחנחה, התנאים השחנח, כדרך כזאת נעשו טלאים על גבי טלאים, וגם מה שהיה אוף סטטוס, עוות. ~~אנכרוניסטית, אנכרוניסטית, אנכרוניסטית~~ וזה היה גם גורלו של החי"ר.

בשנת 1972 התחלנו לעשות פעולת חריש עמוק במגמה פוזטיביות לשקם את החי"ר מחדש. היו דיונים, לדאבוננו לא התקבלו החלטות ~~אנכרוניסטית, אנכרוניסטית, אנכרוניסטית~~ בנושא הזה, היו דיונים בקשר להענקת סמכויות למפקדת קצין חי"ר וצנחנים ראשי, סמכויות של מנהל כוח-אדם, כמו ליחר כל החילות. וזה היה כמו"מ עד היום הזה. אבל נעשו מאמצים בכיוון.

(ב) נעשו מחקרים. מחקרים אימפריים ומחקרים עיוניים בולואציות, בניחות מערכות, מחשבים וכן הלאה. ואני קבלתי סקרים כאלה כחוצאה מהמחקרים שהתחלתי לעשות, על מערכות הנשק ועל הארגון והמבנה של החיל. וכחוצאה מזה, סוכמה בשנת 73, חכנית שלמה לבנין חיל רגלים מחדש. הוחלט רק על שני סוגי גדודים כזה"ל. סיכמנו חכנית של אחידות של כל חיל רגלים. ושל כל הפלוגות המחלקות, והכיתות וכן הלאה. זה אולי מספיק. אבל זו היחה נקודת המוצא בשנת 72. החטיבות היו כמכנה שונה, הגדודים והכיתות היו במכנים שונים. היו כיתות של 6 איש, וכן הלאה. אני לא מפכוון למצכת הכיתות, אני מתכוון לתפיסה הארגונית. בנינו חכנית כוללת, לדעתי מצויינת, רפורמה א אמיתית לבנין חיל-רגלים חדש. חלק בא לידי ביטוי בתכנית אופק שנמצא בידיכם. אחס יכולים לראות גם את ארסנל הנשק המודרני שתכננו איל לחלק אותו את הירידה א לשני קליברים של תחמושת בכל גדוד, את ציוד חי"ר ברוב סער, את ציוד חיילי חי"ר בארסנל מבוון ומצויין, יוצא מהכלל של מערכת נשק נגד טנקים. לרובאי, כל רובאי יכול להשמיד טנק עם ריסון קל מאד, שהוא יורה אותו מהרובה שלו, כלי רובה, פשוט מעל רובה הסער. וזה דברים שכבר ירינו בהם, מתחלנו להצטייד בהם כאשר המלחמה חפסה אותנו. הרובאי יכול

8701

רב/2

-50-45-

ועדת החקירה - ישיבה קנ"ג

4.9.74 -אחה"צ

הער: אלוף י. טל

י. טל:

להרוב טעם. בכיתה בזקוק /תעלות, מצויינות. במחלקה, כיתת נשק עם שני מכוונות
ירייה מא"ג ועם בזוקה. דבר שכמעט שום צבא בעולם לא זוכה לו. בגדר - מחלקת חרתחים
ללא רחע, על ג' יפים.

המשיכה יע/2

8702

טל:

כתח נשק עם שחי מכוונת ירייה, מ"ג ועם בזוקה

בגדוד דבר שש שכמעט שום צבא בעולם לא זוכה לו,

בגדוד מחלקת תוחחים ללא רחע על גיפיים, מחלקת תוחחים 90 מ"מ מתנייעים על זחלמים

מחלקת מכוונת ירייה כבדות 0.5 נגד נגמשים וכל הדברים, בקצור ארסנל מגוון יוצא

מן הכלל וסטנדרטי לכל המערך של נשק נגד סנקי, וכרמה הפקודית והמטכלית

טילי תאן, ואינני זוכר מה עוד, עוד כל מיני דברים להקצאה, מערכות יכילות

אזיר בשביל פעולות מוטטות וכן הלאה. יתר על כן, חייכנו את חי"ר לצייד א

כתב בנשק החדש שלה מא-ח ולאמן אותה תודשיים בכל צורות הקרב, התקבילים והתמרונים

כאשר מומחים מדעיים מלווים את העניין עם צלומים, עם צלומים בסלו-מוישיין וכל מיני

מדידות כדי שנגיע ממש לאופטמום. המלחמה הפסה אותנו כאמצע הדבר הזה.

אני כאן רוצה להגיש מסמכים, יש כאן, היחה שורה דיונים אצל הרמטכל, בהשקפות

לא רק ראשי האגפים ואנשי המטכל, אלא גם מפקדי חי"ר, על יעול וארגון מערך

החי"ר, וכאן ישנו סיכום הרמטכל, שהוא בעצם, בחלקו היחה החלטה חדשה ב-19

באוקטובר 1972, היה אשור דה-פקטו לרפורמות שהתחלנו לעשות. המסמך השני

הוא מצע של אג"מ תואר, על מערך החי"ר והדיונים שהיו אצלי, פלוס מצב חיל הרגלים

לפי נייר של מפקדת קצין צהנב בצנחנים וחי"ר ראשי. שיכול להמחיש את התוהו ובובהו

שהיה בתוך המערך הזה.

והמסמך האחרון, הוא הסכום האחרון הוא הסכום האחרון שלי לפני המלחמה, ב-30

בספטמבר, 30 בספטמבר הוא אותו יום מר ונמתר שהיה הוכוח הגדול על הערכת המודיעין

של הרמטכל ואחר כך של המודיעין, זה דיון אג"מ ב-30 בספטמבר, וכאן ישנו הסכום

הסופי של דרג המטה הכללי בעניין הרפורמה במערך השריון, זה בא לידי בטוי מצויין

בתיק אופק שישנו אצלכם, ואני משוכנע שלו המלחמה היחה תופסת אותנו כעבור שנה

שנה וחצי, היא היחה תופסת אותנו עם מערך חי"ר, הרבה יותר אופטימלי מבחינת

הארגון, הפתוח, הלחימה והכל.

זה יהיה מוצג 388.

חי"ר אגרנט

8703

אני עובר לנושא הכוננות של השריון.

טל:

האם אלה כל דבריו בנושא זה ?

היו"ר:

לפי השאלות שאני נשאלתי, זה הכל.

טל:

אם כך, נקיים עכשיו הפסקה.

יו"ר אגרנט:

ה פ ס ק ה

י.טל:

היו כמה שאלות שנגעו לכוננות ואחר-כך לשריון.
אנו היינו מודעים לעניין, שאנו עומדים עם צבא מליציוני מול צבאות סדירים ומוכנים, ולכן תמיד ראינו בחיל המודיעין ובחיל האויר את האלמנטים הסדירים שצריכים לחפות ולאפשר לנו לגייס את צבא המלואים. בהקשר לכך דברתי בפעמים הקודמות בוועדה, ורציתי להגיש נייר שמדגיש את העדיפות שייחסנו לחיילות האויר והמודיעין. למשל, כאן כתוב בקשר להכנת תכנית העבודה ל-1974: "חיל מודיעין סדיר על-פי הצרכים האידאליים, ללא אלוצי שיאים בסדיר". כלומר אני נוחן כאן דוגמאות לכמה סיכומים, המוכיחים שחיל המודיעין לא סבל במידה שזה היה תלוי בתודעה ובהכרה שלנו, מהקצבת אמצעים. אני אומר זאת, אם כי איני יודע אם הדבר רלוונטי, אך מצאתי לנחוץ לומר זאת לוועדה.

סיכום שני הוא על הקמת גדוד האזנה טקטית עם הרבה

מאד אמצעים, ואם איני טועה דברנו על 20 מליון לירות. אני רוצה להגיש את שני הניירות האלה כדי להדגיש שלמודיעין הלכה למעשה נתנו על-גבי עדיפות עליונה.

היו"ר אברנט:

זה יהיה מסמך 399.

י.טל:

כפי שאמרתי כאשר דברתי על קו בר-לב, הוכנת לא היה רק על המעוזים ועל השיטה הטקטית, אלא גם על אחרות הפקוד, ובקצת גם על היקף הכוחות בסיני. זה נמצא גם בחיק שהגשתי בזמנו על הגנת סיני. אני רוצה לומר שגם בשנת 1972/73, הוכוח הזה נמשך. היו דעות במטכ"ל, ואני הייתי אולי נושא הדגל של הדעות האלה, שחשיבה צריכה להיות בסיני. ואמנם בהקשר לכוננות מסוימת העלו גדול של חשיבה צריכה להיות בסיני. אחר-כך רצו להוריד אותו. במשך כל שנת 1972 ו-1973 עד המלחמה, תייס לחץ ודרש כל הזמן להוריד את הגדוד הזה מסיני ולהחזירו לארץ, ואג"ם כל הזמן התנגד לכך, על בסיס של כוננות. אני רוצה למסור כאן מסמכים בעניין זה, שמייצגים דרך כל התקופה את המו"מ הזה וכיצד

הער - אלוף (מיל) י.טל

תמיד זה הגיע בסוף לערעורים בפני הרמטכ"ל. הפרשה הזו של החזקת גרוד בסיני, כאשר יותר מזה 'אג"מ לחץ כל הזמן שכל חטיבה 7 תעלה לסיני, והרמטכ"ל בסופו של דבר קיבל את העקרון הזה. מצד שני, הגייס לחץ כל הזמן לא רק לא להעלות את כל חטיבה 7 אלא אפילו להוריד את הגדוד הזה. אני מבקש להגיש את המסמכים.

היו"ר אגרנט:

זה יהיה מסמך 390.

י.טל:

בענין רמת הגולן אשר העליתי כאחת הישיבות הקודמות,

דברתי על-כך שעודדנו ועזרנו בכל מה שנוגע לבצורה. לא היו *

בידי אז המסכים ועכשיו רכזתי אותם. אני מדבר לא על תכנית הבצורים הרגילים,

ולא על התקציב לבצועים הרגילים, אלא על הפעולות המיוחדות; מערכת קשר קוי,

הוספת העלות נג"ט, דרכים, רמפות לסנקים, משימת תכנון הנדסה. על יתר גורמי

המטכ"ל הטלתי להכין תכנית כוללת לפיכשול רמת הגולן באמצעות חוץ מדרגות

בגבעות ובהרים, עירומים של סלעי בזל, שדות מוקשים, סכרים והצפות עם מים וכו'.

חלק מהדברים, כמו הקשר הקווי ותעלת הנ"ט, אמנם בוצעו, לקראת המלחמה הם כבר

היו ושלמו הרבה דוידנא. חלק מהדברים היו בעצומם של עשייה. המלצתי שבועיים

לפני המלחמה בפני אלוף פקוד הצפון, להציב תותחי נ"ט 90 מ"מ ברמת הגולן, ואני

מדבר לא על עשרות תותחים אלא על מאות תותחים שהיו לנו, והוא לא רצה, כי הוא

חשש מארסילריה. יעצתי לו להכניס לישובים ולכל המקומות האחרים הרבה תותחים

כאלה, והחשש היה מארסילריה. אמרתי לו שיקח גם את כל המוקשים שהיו אז כשירים

בצה"ל ועוד. אבל כאשר לפעילויות המיוחדות שעשינו, בהקשר לפיכשול ולבצורה רמת-

הגולן, אני רוצה להגיש את המסמכים האלה, שלא היו בידי בפעם הקודמת

לנדוי:

לא הכנתי. האם היו בידינו תותחים שלא נוצלו?

י.טל:

כן בוודאי.

לנדוי:

מה היתה הסענה הנגדית?

העד - אלוף (מיל) י.טל

י.טל: הטענה היחה שאם נציב ונפרוס אותם בשטח, מכיוון שאלה תותחים סטטיים, זה אומר שהם יהיו מטרה וטרף לארטיילריה של האויב, שייפגעו, שחיינה הרבה אכידות וכו'.

ידין: האם אי אפשר היה להציב אותם בתוך בונקריס? או על מדרונות אחוריים?

י.טל: אפשר, אך על-כך היה הוכחה. אני רוצה להגיד שבחכמה לאחר מעשה, אין לי שום ספק שזה היה מצויין, לו היו מאתיים תותחים שם, אבל בחקופה היא, אני לא מדבר על הכוננות האחרונה, אלא במקרה יצא לי לדבר על-כך עם אלוף הפקוד ב-21.9, בלי קשר לכוננות, אלא פשוט החלפנו דעות, על-כך שברמת-הגולן בסך-הכל מצבנו אינו טוב מבחינת יחסי הכוחות.

לנדוי: האם היו יחידות של תותחים כאלה, שהיו מאוישות?

י.טל: אלה אינן יחידות. התותחים האלה שייכים למערכת התגנה המרחבית, כלומר אתה מציב ביישוב כמה תותחים כאלה, ואנשי היישוב מאיישים את התותחים האלה. ב. היו תותחים כאלה על זחל"מיס, תותחים שתכף אדבר עליהם, שמפקד הגייס הוציא מן השריון.

לנדוי: כלומר הם היו בטשך כל ימי המלחמה ולא באו כלל לבטוי?

י.טל: לא.

לנדוי: הם סטטיים?

י.טל: כן, אבל לא פרסו אותם. קודם דברתי על גדודי הרמ"ש שלא

באו לידי בטוי במלחמה, ותכף אזכיר בענין השריון עוד

סוג נשק שלא בא לידי בטוי.

לנדוי: זה לא היה כלול בחכנית "סלע"?

העד - אלוף (מיל) י. של

י. טל:

זה כן כלול ולא כלול. בעצם זה כן כלול. התוחמים
האלה הם בסדר הכוחות שלנו להגנה מרחבית ולפריסת

כוחות.

בחודש יוני 1972 נקטנו פעולות מיוחדות כדי להקים

את האוגדות הקבועות יוחר מהר, ובמיוחד להעמידן ברמת כוננות נאותה, ולסמך
עשינו פעולות לא שגרתיות. עשיתי אצלי דיון עם ראשי המטה הכללי, אלופי הפקודים
ומפקדי האוגדות וראשי המטות שלום. בדיון הזה העליתי גם את רמת המטה המתאם
להם. לכל מפקדת אוגדה כזו הוספנו בין 40 ל-70 איש. צריך להבין שלהוסיף
אנשים בחקנים סדירים בזמן שלום, מודדים זאת לפי מודדים של 5-6 אנשים, וגם
אז שה מבצע גדול, וכאן במכה אחת הוספתי לכל אוגדה בין 40 ל-70 איש. כאשר
אני מדבר בגוף באשון, אני לא מתכוון לומר בכך שהסמכות להחלטה היתה בידי,
אלא שזה עבר תהליכי קבלת החלטות הרגילים, והרמטכ"ל אישר את כל זה. על כל
פנים כאשר מדברים על ימ"תים וכולי, צריך לזכור שתוספת האנשים האלה היתה בשביל
הימ"תים, ובכת אחת באמת התארגנות האוגדות ויחידות האוגדות, קיבלה תנופה עצומה
על-ידי הפעולה המיוחדת הזו שעשינו ביוני 1972. אני לא מדבר עכשיו על
כחול-לבן, אז עשינו פעולות נוספות להגדלת סדר הכוחות, אלא על סדר הכוחות שהיה
קיים, אך החברר לי שהתנהל בעצלתיים, ואינו יכול להיות כך כאשר מדובר בכוננות,
ואז עשינו דבר מהפכני באמצעות הסכסוך הזה. אני מבקש להגיש את המסמך הזה.

כפי שאמרתי, הדכרים האלה אינם נוגעים

לסדורים המיוחדים במסגרת מבצע כחול-לבן, כאשר קודמנו בשנה בערך את הקמת
סדר הכוחות, וכפי שאמרתי באחת הערויות כאן, באמת כל סדר הכוחות הזה השתף
כבר במלחמת יום הכפורים. השארתי אז לוועדה חיק בענין כחול-לבן. את מהלך
הצליחה הזכרתי כבר היום. אני סוקר פעולות כוננות להגדלת הכוננות של זה"ל, שנעשו
במשך התקופה שדדו מונה כרמטכ"ל. אני סוקר דכרים שנעשו במשך שנה ועשרה חודשים,
וגם מהלך הצליחה בענין זה.

(המשך רשם ב.צ.מ.)

טל (המשך):

כשנכנסתי לתפקיד של ראש אג"ם מצאתי עובדות מוגמרות בשטח

של בנין מחקנים קדמיים, מסכליים ופיקודיים, קידמיים

מאר, ואני מתכוון לרמת-הגולן ולטיני, מחקנים לוגיסטיים - אם זה סדנאוח, אם זה

מחסנים, מרכזי חחזוקה וכד', קידמיים מאר. עשיתי אצלי דירון ובדקתי עם ניתוח

כספי וחקציב עם היועץ הכספי של הרמטכל, על דעת עצמי, מה אפשר לעשות כדי לעצור

את התהליך הזה. כמובן, כל זה מתוך ראייה שזה עלול ~~ל~~ להלחישטף על ידי האויב,

ובמסגרת קרב דפנסיבי נמצא את עצמנו עם העירומים הגדולים האלה והמיתקנים האלה

בעצם בקו החזית במקום שהם ישרתו אותנו.

כשתארתי לוועדה את מצב החמושת הזכרתי לכם שהקונצרטיונה

הזאת של האספקה לא נפתחה בכלל, והמון חמושת היתה מבלי יכולת של שימוש, כי המחקנים

המסכליים היו קרובים מאד ליחידות, ובדרך הזאת איברנו את השליטה. יותר מזה,

בדרך הזאת לו היינו צריכים, בדקרב הדפנסיבי, להתקפל עוד יותר אחורה, כל זה

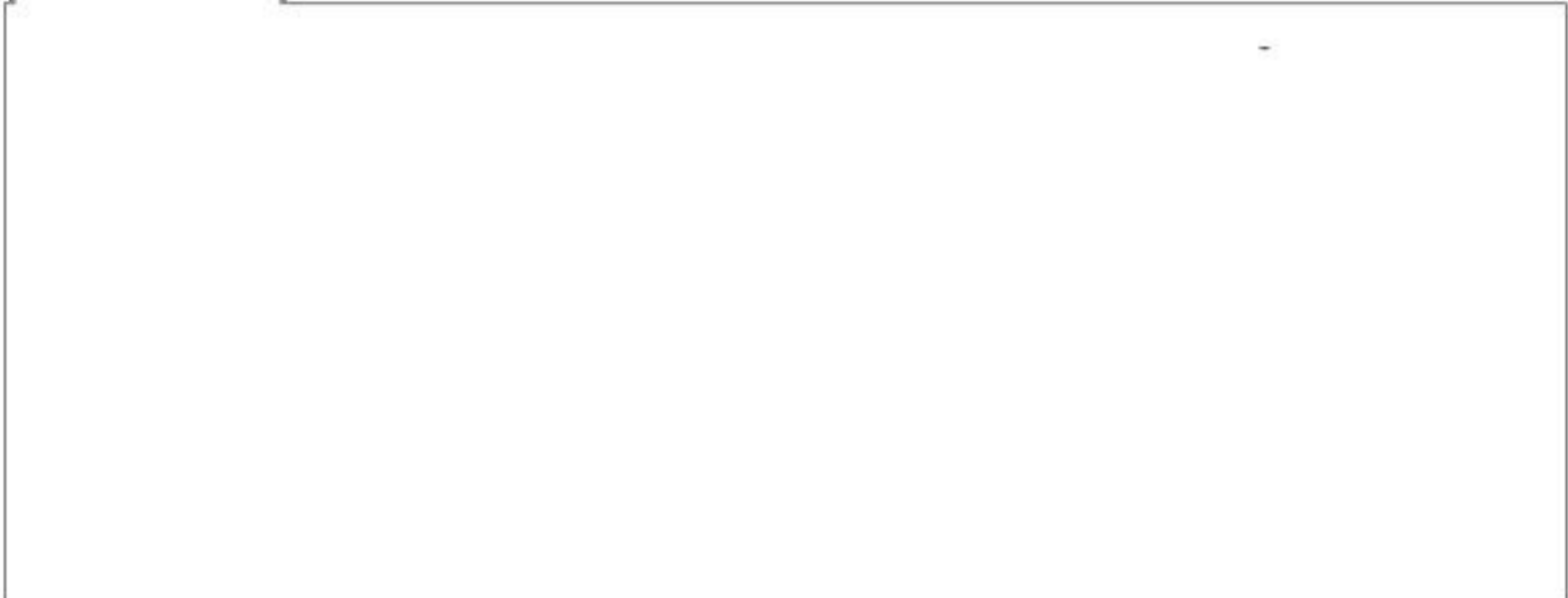
היה נופל בידי האויב.

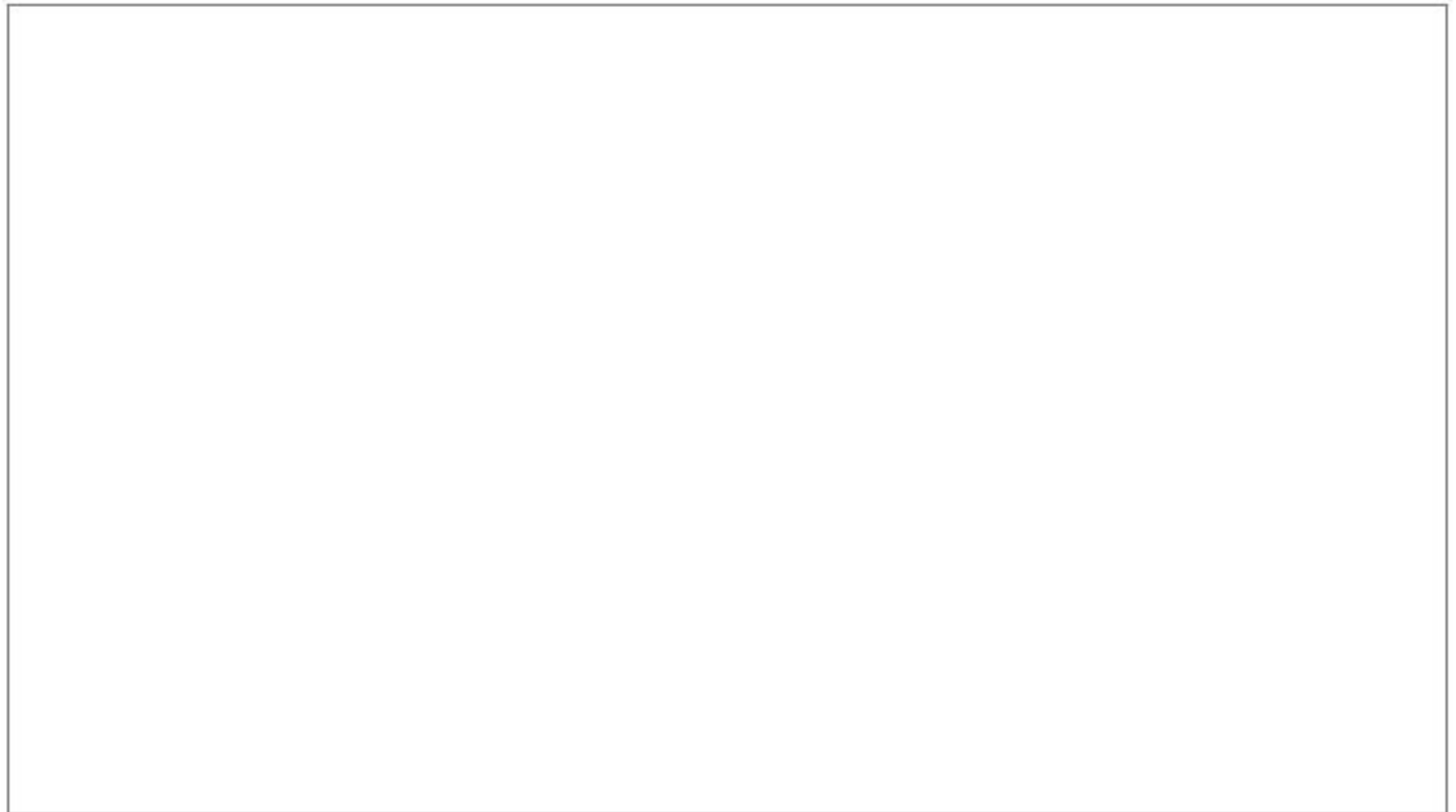
אני ב-1972 ראיתי את הסכנה שכובר הזה, ואני עשיתי את

הניתוח וגזכחתי שרוב העובדות הם כבר מוגמרות בשטח. כל מה שעדיין לא היה מבחינת

עובדה מוגמרת עצרתי וביטלתי, ולא אישרתי להקים וברים נוספים ולהמשיך בהשקעות

מהסוג הזה ממזרח לירדן (ברמת הגולן), וכדורים - ממערב למעבריים.

לעומת זה בדצמבר 1972 פנה אלוף פיקוד הצפון בהצעה לקדם את מחסני החירום של החטיבות המשוריינות לרמת הגולן, מאזור מפרץ חיפה ומרכז הארץ. עשינו על זה עבודת מטה גדולה, הרמטכל אישר את זה. והזזנו את מחסני החרום האלה. וביום כיפור - העובדה שגייסות הספייקו כל כך מהר להיכנס לקרב ברמת הגולן, עוצבות **אחח** המילואים שהתגייסו, זה היה תודות לעונדה שבאמת הספקנו להזיז את כל מחסני החירום ברמת הגולן קדימה, ובזה התחלנו לספל בדצמבר 1972. ואני מבקש למסור את המסמכים הנוגעים לכך.

זה יהיה מוצג 393.

היו"ר אגרנט:

טל: אני מבקש לעבור לענין השריון, בכל מה שנוגע לאמצעי הלחימה בלילה. כאחד המסמכים שהגשתי היום לוועדה בקשר לחורוה של צה"ל וכד' יש פרק מיוחד על ענין הלילה. ואני רוצה כאן להוסיף ענין אחד. עוד בחהילה 1972 יצרתי התקשרות עם חברת "יוז" האמריקאית ונכנסנו אתם לפרוייקט פיתוח משותף של מערכות ראייה וכינון בלילה לכל סוגי הנשק ולכל סוגי השריון, מבוסס על המדע ועל הטכנולוגיה של העתיד, אלה אמצעים אינפרה-אדומים

העד: אלוף (מיל) ישראל טל

פסיביים, שאפשר גם לקרוא להם אמצעים טרמיים, כלומר, זה לא כרוך בכך שאני מאיר עם משהו וזה גם לא הס.ל.ס. הידוע, שנעזר באור טבעי אור הכוכבים, אלא זה אמצעי ממש שנחשב בעולם לאמצעי הסופי והאבסולוטי, שאינו מבחין בין יום ולילה ולא חשוב לשם יום או לילה, לא חשוב לו אם חושך או אור, תמיד הוא רואה באותה צורה. הוא בנוי על ההבדלים הטרמיים של הגופים כטמפר. אתה לוקח שני בלוקים של קרח ושם אחד על השני - אתה רואה את הנייהם, כי יש הבדל. לפקוויקס הזה נכנסנו כפרוייקט משותף עם "יוז" כמגמה שאנחנו נהיה בין הראשונים בעולם שנהנה מן הטכנולוגיה והמדע הזה וכחוצאה מזה גם חלק מהידע הוא יהיה הרכוש שלנו. כמובן שביום כיפור זה עוד לא היה, הסיכוי שהכלים האלה יהיו הוא ל/1976.

על כל פנים אני רוצה להראות שהשקענו גם מאמצים בקשר לדורות של העתיד של האמצעים. במיסמך שהגשתי היום מוסכרים דברים שעשינו לגבי אמצעי הלילה לא לגי העתיד, אלא לגבי ההווה, וזה כולל שלכל הסנקים יש אמצעי נהיגה ללילה, זה כולל פנסים, זה כולל "שפנפנים", זה כולל גם דבר שקראנו לו "בור סיד". זה דבר שהוא לקח של מלחמת ששת הימים. חיפשנו דרך אחרי מלחמת ששת הימים כיצד לבצל את הזרקורים האינפרה-אדומים של האויב לשובתנו. אז אמרנו: במקום שאנחנו נאיר - אזי כשהוא מאיר אנחנו צריכים כוונת פסיבית שאנחנו יכולים לכוון עליו. ובנינו כוונת אינפרה-אדומה פסיבית שמרכיבים אותה על כוונת התוחחן בסנק, כך שהסנק הוא רואה ואינו נראה. אם הויב מפעיל את הזרקורים האינפרה-אדומים שלו - אנחנו הופכים את היתרון הזה שלו לחסרון שלו, כי בקלות נוכל להשמיד אותו. אבל את עיקר תורת התוחחנות והלחימה בלילה עם שריון ביססנו על פגזי תאורה, ומכיון שעל זה היתה מבוססת ביתוד תורת הלחימה שלנו בלילה, וזה גם האמצעי הכי טוב שישנו עד היום הזה, אין אמצעי יותר טוב מהאמצעי הזה, מכיון שזו היתה התורה שלנו אנחנו ראגנו שככל פלוגת סנקים תהיה מרגמה מתנייעת 81 ט"מ, כך שאפילו מפקד פלוגה לא יהיה תלוי בתאום ובשיתוף פעולה של הארטילריה וראגנו שבגדודי החרמש יהיו 6 מרגמות בכל חטיבה.

אבל, לדאבוני, הגייס לחם על הוצאת המרגמות והגייס

העד: אלוף (מיל) ישראל סל

הוציא את המרג מוח מן המערך חרף התנגדות שלי ושל עוד הרכה אנשים. והמדובר ב-184 שהגייס בשנת 1973 "הצליח" להוציא מהמערך שלו כך שפלוגות הסנקים וגדודי החרמש שהגיעו לקרב הגיעו בלי המרגמות האלה, שזו היתה צריכה להיות התאורה שלהם. הארטילריה לא סיפקה מספיק תאורה בגלל זה שארטילריה בהחלה לא היתה, וכשהיא היתה - היא היתה משוכשת וכו', כלומר, זה כבר פועל יוצא של ההפתעה והאופן שבו נכנסו למלחמה. אבל את האמצעי האורגני של השריון להאיר את שדה הקרב כלילה - א-אותו השריון הוציא מן המערך.

איך הוא "הצליח" להוציא

יריין:

סל: השריון הוציא מן המערך 184 מרגמות, 48 תותחים מתנייעים 90 מ"מ נגד-סנקים ו-306 תותחים 20 מ"מ הוא רצה להוציא. הוא "הצליח" בזה שהוא התחיל עם התותחים. הוא החליט בתקופת הרמטכל ברלב, ראש אגם דאז, כלומר, דדו, התנגד. התותחים האלה היו גם ארטילריה בכינון ישיר של המג"ד. אבל הרמטכל החליט לטובת דעת הגייס. פיסף התותחים עדיין היו בתוך מחסני החרום וכבטיסי החירום עם המחלקות המאומנות, ואלה מחלקות ממש וירטואוזיות, כי אלה אימונים כמו של סנקיסטים ממש. בכל אופן הם היו עדיין כאשר דדו נכנס לחפקידו כרמטכל. ואני הבאתי לפניו כי ואר 1972, בחודש הראשון ששנינו התחלנו בתפקיד. ואני אמרתי לו: היות ואתה התנגדת, היות והם עוד בשטח, אני מבקש לערער על זה.

ההחלטה שלו היתה שהוא לא רוצה לשנות החלטה של רמטכל קודם

בגלל הפגיעה כפרסטיז'ה. זך הדרך שבה הוצאו התותחים. את התותחים האלה אני הקצאתי לגדודי חיל הרגלים. לכל גדוד חיל רגלים נחתי פלוגה מסייעת מחלקת תולרים 106 מ"מ ומחלקת 90 מ"מ על זחלים למחלקות האלה.

ה. לסקוב:

הם הוקצו לא רק לחי"ר, גם לחטיבות מרחביות?

י. ידיון:

מה עם הגוסטביס?

אני אביע לגוסטביס. זו פרשה מחפירה. אני מדבר על 90 מ"מ,

י. טל:

שהרכבו קנים על מערכת אצטגאטא הסדן ותותחי ה-6 מ"מ,

ואלה קנים מודרניים משוריינים, ואלה קנים מודרניים של משוריינים מודרניים,

עשינו ע"י הקומבינציה הזאת עשינו הסכה למאות תותחים, והפכנו אותם לתותחי ג.ס.

מודרניים.

ידיון:

על גבי גלגלים?

שדברנו

כן. אבל אלה התותחים אצטגאליהם קודם על רמת-הגולן.

טל:

אבל אצטגאליהם פתחנו, עמוס תורב ואני עוד כאשר הייתי

מפקד הגיס, פתחנו נגמ"ש מתניע שתותח של זה עולה על תותח והוא מתניע.

בהגנה כאשר אתה רוצה להתחפר בהגנה התותח הזה יורה ומתחפר. ז"א, ה תותח

דו-תכליתי. נשק יוצא מהכלל, יכול להשמיד מטווח של 2 ק"מ. נאימנו את המערך יוצא

מהכלל פמש. אינני זוכר כמה, 12-14 פלוגות כאלה, זאת כל הנשק העצום הזה הוציאו

מהשריון. אחר כך הופיע עניין המרגמות. אותו הדבר. ואחר כך הופיעו תותחי 20 מ"מ.

עשינו מאמץ עליון כגון וגם השקעה כספית עצומה ובמחלקות החרמ"ש הכנסנו תותח

20 מ"מ, גם נגד מטוסים וגם נגד נגמשים. זה לא זחל"ם יעודי, זה כיתת חרמש,

שהנשק שלה זה תותח 20 מ"מ. זו הייתה קפיצה אדירה בעוצמת האש של השריון.

את התותחים האלה, לולא מלחמת יום-כיפור, הם כבר לא היו בשריון.

כי מפקד הגיס דרש, בכל תוקף, להוציא אותם. אני לחמתי בכל הכוחות נגד זה.

אצטגאטא ובסופו של דבר הוא ערער על זה אצל הרמטכ"ל. הערעור הזה לא יצא לפועל,

כי בינתיים פרצה המלחמה. אבל המדובר היה בהוצאת 306 תותחים מהמערך של השריון

של 20 מ"מ; אצטגאטא בלי שיש להם שמוש אחר.

בעניין הקרל-גוסטב, אם כבר אנחנו מדברים עכשיו,

מה אני אדבר כבח אחת על השריון ועל החי"ר, דברים שדברתי עליהם כבר קודם.

4.9.74 -אחה"צ

העדו: אלוף י. טל

י. טל:

קצין חיל רגלים ראשי, לפני כמה שנים, בחקופת ר"א בר-לב, החליט, שהדבר שתי"ר צריך יותר מכל דבר אחר בעולם, זה חותם קרל-גוסטב. חותם שודי, חותם ללא רחע שיורה לטווח קצר, ויחזר עם זה הוא כבר מאד, כמו כל תהליך פיתוח והצטיידות, זה עסק לשנים, כאשר אני באתי בינואר 72 לתפקיד ראש אג"ם, מצאתי, שהתותחים האלה התחילו להגיע ושצה"ל הוציא 14 מיליון ל"י על התותחים האלה ועל התחמושת שלהם, ושחיל-הרגלים החליט סופית, לדעתי גם בצדק, שהתותחים האלה לא מתאימים לחיל רגלים. בא הגיס ודרש ככל החוקף, שאת התותחים האלה יתנו לחרמט. עשיתי אני דיון אג"ם. קמאתי גם לגיס, וגם לתי"ר לדיון אג"ם ואמרתי להם: תראו איזה עולם הפוך אתם עושים. הקרל-גוסטב הוא עם טווח קצר, הוצאנו על זה 14 מיליון ל"י, גם לתחמושת וגם על התחמושת, מה אתם רוצים לעשות, אתם משגעים את צה"ל והורסים את המערך, אתם רוצים שהקרל-גוסטבים יעברו מחיל-רגלים לשריון, ותותחי הנ.ט. של 90מ"מ יעברו מהשריון לתי"ר. זה מחול שדים קפריסי, וצריך להפסיק את הדברים האלה. גם כאן לא עזר לי כלום. אני עשיתי נסיון, אולי אנחנו יכולים למכור את הלייסנס שלנו ליצור, ואת התותחים ואת התחמושת, אולי אנחנו יכולים למכור ולהציל 10 מיליון ל"י ולהפטר בכלל מהעניין. משרד הכסחון אחרי בדיקות בחו"ל הודיעו לי סופית, שאין למי למכור את זה, כי אף אחד לא טפש בעולם לקנות את זה ונשארונו עם זה. והיות והשריון כ"כ רצה את זה, אני הקצבתי את זה לשריון. במלחמת יום-כיפור, התותחים האלה, ועל רקע התותחים האלה היו הרבה מאד תלונות של מפקד הגיס והרמטכ"ל וכן הלאה, ביום-כיפור התותחים האלה לא ירו אף פריה אתם. וחיל השריון היום, הוציא אותם מהמערך.

אל הזתלמיט?

דיון:

הם באופן אורגינלי על הצובה. והשריון רצה להרכיב אותם

טל:

על הנבמשים, על הגב. עכשיו, יש להם חדף אחורי, אז היה

צריך לשנות את הפתח של הגב כי התדף האחרון מעיף את הגב. בינתיים גם נפצעים מזה.

4.9.74 - אה"צ

העד: אלוף י. טל

י. טל:

אני טענתי לפניהם, שזה ענין של סגולות. זה לא אלבנטי וזה לא רציני, וזה לא נשק. לא עזר שום דבר. יש מערכת נושאים שלמה שעליה אני לא באתי לספר לוועדה, אלא אם זה יהיה פעם רלונטי, אם תצטרפו. כל הפרשה של מעמד ראש אב"ם, ומעמד קציני המטה והמפקדים. מה זה צנוחת פיקוד, מה זה צינורות מטה וכן הלאה? אני בהרכה מאד דברים שאני כאן מציג...

אתה נשאלת שאלות בקשר לנושא.

לסקוב:

החומר נמצא אצלי ואני אהיה מוכן לדבר על זה. בכל

טל:

אופן בהקשר לקבלת החלטות, או החלטות בצבא, זו פרשה שונה.

על כל פנים, אם מדברים על השריון, אלה התהליכים הם יקיים שקרו.

אני רוצה להגיד עוד דבר - שהקרל-גוסטביט, אחת הטענות

למה הם כל כך חשובים, זה פגזי החאורה המצויינים שלהם. לכן רצו להרכיב אותם

על הנגמשים וכו'.

אז רק לאינפורמציה, הקרל-גוסטביט כמתסנים היום

ידין:

או בתגנה מרחבית?

אמר לי לפני שבוע, שהחלט סופית בשריון להוציא

טל:

אותם.

להוציא אותם מהשריון, אז מה יהיה אחס?

ידין:

אני לא יודע.

טל:

וה-90 מ"מ הוחזרו לשריון?

ידין:

לא. לא הוחזרו. במלחמה הם לא היו בשריון.

טל:

אני מדבר על תורות לחימה ואימונים. להלכה אחראי

אב"ם על הנושאים האלה, אולם למעשה פעלו ראשי מה"ד, ואני מדבר בתקופתי היו

שלושה ראשי מה"ד: אלוף חופי, אלוף גובן ואלוף מרון-מנדי, שהוא היום.

4,9.74 -אחח"צ

הער: אלוף י. טל

י. טל:

ראשי מה"ד פעלו למעשה בכפיפות ישירה לרמטכ"ל.

לפי מה? לפי תקן, לפי מבנה, לפי מה?

ידין:

לפי נוהל, אני אסביר את זה. כשם שהרמטכ"ל טפל במישרין

טל:

בנושאי מבצעים, מודיעין ושיבוצים, כך הוא טיפל במישרין

בנושאים של תורות לחימה ואימונים, בהתחלה אמנם כאשר נכנסתי לתפקיד, הרמטכ"ל הסביי

לי, כיצד ראש אג"ם, כאשר הוא היה ראש אג"ם אצל ר"א חיים בר-לב, כיצד ראש אג"ם

בעצם היה מנוטרל מהדבריי האלה, אבל אתי הוא קבע הסדר - שעד רמת חסיבה, אני

אהיה הסמכות המאשרת תרגיליים ופוסקה וכן הלאה ומהחסיבה ומעלה הוא יהיה הפוסק.

מיד כאשר היה המבחן הראשון, זה היה קשור באימון של חסיבת גולני פעלתי לפי

הסיכום הזה, אבל אחת שתיים החברר לי, שאיך, שום ערך לאבטחאצא לטפול שלי,

כון שכל מה שסכמתי, עם מה"ד והפיקוד וכן הלאה עלה מחדש לדין אצל הרמטכ"ל, והוא

סכם איך שהוא הביין. נוצר מצב, שבענייניי המהותיים האלה, של תורות ושל תרגילי

מלחמה, ושל חכמיים אמננים של המערך, הרמטכ"ל רוצה אישית לפסוק ולטפל.

אני לא רואה בזה תופעה שלילית. כ"אני חושב שאם אדם מרגיש אחריות רוצה אישית

להשפיע, זו זכותו. אלא מה, שלמהליך הזה צריך להוסיף עוד קושי אחד, אני דברתי

קודם על העיבוד והקושי עם החילות, צריך להביין, שבחלק גדול מאד של החילות,

במשך הזמן נוצר מן מצב של אוטונומיה מוחלטת של החילות, ולמעשה גם מה"ד

בהרכה מאד החומיים, בהרכה מאד מקריים פסק להידת גורם מרכזי וקובע.

האם הבנתי נכון, שכאשר ר"א אלעזר היה ראש אג"ם

לנדאן:

היה להייען?

לא.

טל:

מי היה מנוטרל?

לנדאן:

הוא. הוא הסביי לי שהוא בזמנו היה מנוטרל והוא ידאג

טל:

שאני לא אהיה מנוטרל. זה החזיק מעמד אולי חודש.

4,9.74 -אחה"צ

הער: אלוף י. טל

י. טל:

אני גם רוצה להגיד, שבדרך כלל אולי זה גם חמיר היה כך. בדרך כלל ראשי אג"ם זה בלי שהמפקד רוצה לטפל ישירות בדברים המהותיים. השאלה: באיזה מידה המפקד מסכים להעזר במטה שלו, ובאיזה מידה לא. בכל אופן, מה שנוגע לסמכויות, שלא תהיה שום הבנה, גם בחקופת דרו כראש אג"ם וגם בחקופתי כראש אג"ם, לראש אג"ם לא הייתה סמכות החלטה כמעט על שום דבר. יש לי פה 1100 סכומי דפים של סיכומים אצלי, שהם מודל מיצג. יש אלף דפים, לא רציתי להביא לוועדה אלף דפים, ולא רציתי גם להוציא כ"כ הרבה כסף על צילום. צילמתי 100 דפים, סיכומים, שהם מודל מיצג, מהי הסמכות של ראש אג"ם. אני סימנתי.

מאיך הדפים האלה?

היו ר אגרנט:

זה סיכומי דיונים אצלי, בכל הנושאים של הצבא, ובסיכום

טל:

דיון כזה, אתם חוכלו בעצמכם לראות, על איזה דברים

אני כותב: טעון אישור הרמטכ"ל, טעון אישור הרמטכ"ל. לעומת זאת באותם הסעיפים שעליהם לא כתוב - טעון אישור הרמטכ"ל, סימן שעליהם אני החלטתי. חלק מההחלטות האלה סימן שהחלטתי, מכיון שהם נגזרים מהחלטות קודמות של הרמטכ"ל בנושאים אחרים.

ועדת החקירה, ישיבה קנ"ג

ישיבת אחה"צ, 4.9.74

הער: האלוף ישראל טל

יע.

8717

י. טל:

מכיון שמראש הייתי מתואם עם הרמטכל, והוא הסכים

וחלק קטן החלטתי על דעת עצמי, כי הרגשתי שאני יכול

להחליט כך. אני אגיש את הדפים, יש כאן 100 סכומים וכל המקומות שכתוב, שהסכום

אושר על ידי הרמטכל, הנה בשיחה טלפונית, סמנתי עם קו עבה ועם איקס.

ואתם תוכלו לראות בעצמכם. הנה, קורס חקר בצועים בטכניון - לדוגמה -

ראש מ"ו (מחר ופתוח) מבקש ממני אשור ששני קצינים שלו ירצו בטכניון.

ואני אומר בסדר, הקצינים לא יקבלו שכר, אולם משרד הפסחון, אם ימצא לנחוץ

יתחשבן, הערה: סכום זה קטן טעון אשור הרמטכל. כלומר, אתם תוכלו להתרשם

באיזה דברים ראש אג"מ לא היה יכול להחליט לבד. אני כותב פה, שהיתה בעיה

של מכשיר הקשר של העתיד בצה"ל, חיל הקשר-¹הציעו מכשיר מהפכני

של העתיד. זה מופיע גם באופק. מצאתי שמשרד הבטחון קבע בעצם עובדה מוגמרת

זה קשור עם מה שאמרתי כבקר, על היחסים האלה בין משרד הבטחון והרמטכל,

שבעצם משרד הבטחון קובע עובדה מוגמרת בזה שהוא בעצם קובע, הוא מורד את הדילמה

להוציא כך וכך מליונים לירות, על מחקר ופתוח בענין הזה. לפני שהצבא אמר שזה

מכשיר טוב. מחיחי על זה בפני עוזר שר הבטחון, על הדרך שבה מחייבים את הצבא

בשנות השמונים באופן עסקי ולא באופן של נחוח מערכת ושקולים, ומצאתי שצריכים

לשלוח שני קצינים לחו"ל, קצינים של מחקר ופתוח של המטכל וקצינים של קצין

קשר ראשי, לנסוע לארה"ב, במסגרת הסכמים שיש לנו איתם על החלפת ידע וכל זה,

ללמוד טוב מאד, מה יהיה ה"סטטיס אוף דה האוז", מה האמריקאים חושבים בענין הזה,

הטכנולוגיה האמריקאית, ומה הם מכינים את עצמם לשנות השמונים, לפני שאנחנו

נקבל החלטות. זוהי א החלטה על מאות מליונים לירות. החלטתי אם כך שיותר

טוב שקודם תצא משלחת שלנו ונראה בדיוק מה קורה עם האמריקאים.

על החלטה זאת אני כותב, "לצורך למוד הנושא מאשר ראש אג"מ, טעון אשור גם אשור

הרמטכל, שתצאה החוצה משלחת... "

8718

ועדת החקירה, ישיבה קנ"ג

ישיבת אחה"א, 4.9.74,

העו: האלוף ישראל טל

טל:

מצע על חפיסת צה"ל עם הגיי"ש, היות וכל הזמן עשו לי
 אונבר-אולים, מראש כבר אני אומר, המצע יועבר לאשור הרמטכל.
 לספ"ל הרמטכל. דוגמה אחרת, בירוש כלואי פח. זו פגישה שלי עם אלוף פקוד המרכז.
 ב-9.5.73 אני קובע פה שקביעת מגורשי (זה שם הקוד שלנו שהיה אז) תעשה על פי רוח
 העקרונות כפי שנוסחו על ידי ראש אג"מ/מכת, במכתבו שבסימוכין, עוזר ראש אגמ
 יעשה בדיקה של האפשרויות הטכניות להעביר את המגורשים, יעשה את הבדיקה עם
 פקוד צפון ועם אמ"נ, סכום זה טעון אשור הרמטכל. וככה כל דבר משמעותי וחצי משמע'
 ממילא לא היה בסמכות החלטת המטה. הנה פה יש, זה סכום של כחול לבן
 אני אומר פה, אין אפשרות ריאלית להקים מפקדה על-עוצבתית שביעית, ולכן יעמוד
 סד"כ המלחמה לשנת 1975, על ששת מפקדות האוגדה, ... סעיף 6 זה טעון אשור
 הרמטכל וזה לפי דעתי גם הגיוני.

היו"ר אגרנט:

אתה עצמך רשמת שזה טעון אשור הרמטכל.

טל:

כן, מכיון שהיה קודקס ברור בין הרמטכל וכיני מה הוא
 דורש ממני שאני לא אחליט. כלומר לו הייתי מחליט על הרברים
 האלה בלי האשור שלו, זה היה נחשב שאני חורד מסמכותי.

לנדא:

אבל אתה מכין ויוזם גם, כן ?

טל:

כן.

ידין:

נקודה להבהרה, כשאתה אומר מקודם, שהרמטכל טפל בעניני
 הדרכה מבצעיים ^{נשכננים} ~~מבצעים~~, האם החכוונת שהוא אמר לך שבענינים
 אלה תביא אליו לאשור, או שבענינים אלה הוא טיפל במישרין עם המחלקות ?
 אני רוצה לחכין, אשור זה הגיוני.

ועדת החקירה, ישיבה קנ"ג

ישיבת אחה"צ, 4.9.74

הער: האלוף ישראל טל

8719

טל:

נעשה הבחנה, בעניני המודיעין במישרין,

בעניני שבוצים במישרין, בענינים מבצעיים היחה כאן סחירה, ממני הוא דרש לא להפגע ולראות עצמי כדרג, לכן פורמלית אני לא יכול להגיש להגיד שהוא רצה לעבוד ישר עם ראש מחלקת המבצעים. אבל הוא גם דרש ממני שראש מחלקת המבצעים יבוא אחי. כשאני בא עם ראש מחלקת שלי אל הרמטכל ושנינו שומעים את ההנחייה, ו/אני שנינו שומעים מראש מחלקת המבצעים את הדווח, ממילא אני לא מרביש את עצמי כדרג.

ירי:

ומה עם הדרכה ?

טל:

עם הדרכה, פשוט מאד, ראש מה"ד הוא אלוף. וראש מה"ד היו לו פגישות תקניות, בדיוק כמו לראש אג"מ עם הרמטכל.

ירי:

לפרות שהוא באג"מ.

טל:

לפרות שהוא באג"מ. זה פיקציה. היה ברור בין ראשי מה"ד וכיני שהם מעלים את הכעיות לרמטכל. אלי הם באו בנושאים שהם היו צריכים ממני משהו, נגיד בשכיל חקן או דברים כאלה, ממחלקת שלי, תואר או משהו אחר, אבל כל מה שנוגע למשל להערכת מצב, במשך הזמן הסתלפה התורה של הערכת מצב, איך עשינו רויזיה על כל הדבר הזה, הרמטכל עם ראש מה"ד היו בדיון בפו"מ, סמפוזיון גדול מאד, דיון ארוך מאד, עם מדריכי פו"מ, שם הרמטכל למד את המצב כנדון, וסיכמם את התורה. דרך אגב אני חצה שיהיה ברור שאני חושב שזה לגטימי. אני מציג את הדוגמה כדי להראות שמי שמטכס תורות במטכל, זה הרמטכל. משחק מלחמה בפקוד או משהו כזה. למי מה"ד הביא את זה לאשור, את הלקחים וכו אפילו בעיות של בתי הספר הצבאיים, הכל היה נדון ישירות בין ראש מה"ד לרמטכל כשלהלכה ולמעשה אני נוכח בפגישות האלה, אבל היו גם הרבה מאד מקרים, שלא הייתי בפגישות האלה ולא זומנתי לפגישות האלה.

ועדת החקירה, ישיבה קג"ג

ישיבה אחה"צ, 4.9.74

הערד: האלוף ישראל טל

8720

טל:

לא בכוונה, כי אם כתוצאה מטכניקה משובשת.

האם אפשר להגיש את החיק הזה עם סכומי הדכרים ?

היו"ר אגרנט:

זה 394.

טל:

אני עובר לשריון כעת. בתחילת שנת 1969, כאשר הייתי מפקד

הגי"ש, גמרנו לגבש סופית את כל הלקחים של מלחמת ששת

הימים ולמור הלקחים והגבוש, נעשה כאמת באופן מאד מאד מוסמך, ומטצה. ואז

הגעתי למסקנה, שהחטיבה המשוריינת, היו לנו שני סוגי חטיבות: - חטיבות משוריינות

וחטיבות ממוכנות. והגעתי למסקנה שמה שבצבא שהצדיק בזמנו את הקמת החטיבות

הממוכנות, בזה ההצדקה היתה להסב מה שיותר מהר חטיבות חי"ר, לחטיבות שריון

מה שבצבא שהצדיק בזמנו כבר לא מצדיק אחרי ששת הימים. והגעתי למסקנה שצריך

חטיבה אחידה צה"ל. חטיבה משוריינת, בלי הבחנה בין חטיבת סנקים, חטיבה אחידה

שבנוייה משני גדודי סנקים, וגדוד חרמ"ש. כאשר גם בכל אחד משני גדודי הסנקים

יש פלוגת חרמ"ש. והמסקנה הזאת הבענו אליה, מלקחי ששת הימים, כתוצאה מהפורך

בחרמ"ש ולחימה רגלית, כדי לסייע לסנקים. ורציתי להמנע בכל חוקף מכך, שהסנקים

יהיו מותנים בהקצבה מדרג האוגדה, בחרמ"ש. רצינו שהחרמ"ש יהיה אוגרני בעוצבת

היסוד. הסכומים האלה היו על דעת ובתמיכה נלהבת כמעט של כל מפקדי השריון,

אחרי הרכה מאד סמפוזיונים ודיונים. כתוצאה מזה הגשנו למטכל את החוכרת הזאת

שנקראת סד"כ-גושן חש"ג. זו תכנית סדר כוחות לטווח הארוך, שפו מוצגות שלוש

אלטרנטיבות, והאלטרנטיבה המופלצת בתוקף על ידי אג"מ היא, האלטרנטיבה של

חטיבה אחידה. שני גדודי סנקים וגדוד חרמ"ש. ממש אחרי שעזבתי את השריון

חוך שבועיים שלושה אם אני לא סועה, הרמטכל ומפקד הגי"ש, החליטו להפוך את הקערה

על פיה. והחליטו לעשות חטיבות סנקים, דבר שלא היה אף פעם בכל ימי צה"ל,

חטיבות של שלושה גדודי סנקים, וחטיבות ממוכנות, זה היה על אפס וחמתם

היו"ר אגרנט:

רגע, מה החליטו לעשות ?

ועדת החקירה, ישיבה קצ"ג

ישיבת אחה"צ 4.9.74

הערד: האלוף ישראל סל

8721

סל:

חטיבות סנקים, שזו חטיבה עם שלושה גדודי סנקים

כלי גדוד חרמ"ש, אלא בכל גדוד סנקים יש פלוגה אחת

של חרמ"ש. וחטיבה מסוג שני, חטיבה ממוכנת, עם שני גדודי סנקים חרמ"ש

וגדוד סנקים. הדבר הזה בוצע אחרי עבודה של שנה, שנה וחצי של השריון במחקרים

בסמפוזיונים ובדיונים, הדבר הזה הפכו את הקערה על פיה, ממש חוץ שבועיים

שלושה אחרי שאני עזבתי את השריון. בשריון ממש היחה התמרמרות גם על השיטה

וגם על התוכן. וקבעו כימים האם מושג בשריון, גם בהקשר לזה וגם בהקשר להוצאת

ה-90 מ"מ, בקשר לכל הדברים האלה, קבעו מושג שנקרא דה-סטליניזציה, על משקל

דה-סטליניזציה, ועם התופעה הזאת של הפיכת כל מערך השריון, הפיכת הקערה

על פיה, גרמו נזק כל ישוער שכא לידי בטוי ביום כפור כהוגן, כי אמרתי, החרמ"ש

לא השחחף. כי המלחמה זה לא מעכדה והמלחמה יצאה במצב כזה שמה שלא היה אורגני

ביחידה או בעוצבה וכן הלאה, לא היה זמן לערוך אותו. לו החטיבות היו חטיבות

יותר אחידות זו גם תורה פשוטה יותר, כך יש שתי מערכות של תורות. חטיבות ממוכנות

חטיבות כאלה וכן הלאה. לו החטיבות היו אחידות, בתוך החטיבות היה איזון בין

סנקים וחרמ"ש, לא היינו עומדים בפני המצב של הכאה על חטא, כפי שאנו עושים

על יום כפור.

המשיכה ת.כ.

לפני כן רשמה י.ע.
רשמה ת.כ

הער - אלוף (מיל) י.טל

לנדוי:

אך עדיין נשאר חרמ"ש?

י.טל:

רק פלוגה בכל גדוד סנקיס, בו בזמן שכחטיבה האחרונה,
גם כן בגדודי הסנקיס הייתה צרכה להשאר ~~ש~~ חרמ"ש,
אבל בנוסף לכך גדוד חרמ"ש.

ידין:

כלומר זהו יחס של שני גדודי חרמ"ש לגדוד חרמ"ש?
אם יש פלוגה אחת בכל גדוד סנקיס, זו כאילו עוצמה

של גדוד חרמ"ש.

י.טל:

זה שתי פלוגות.

ידין:

לא, במכנה שהם הציעו, של שלושה גדודי סנקיס.

י.טל:

מכחינת הפלוגות הרוכאיות כקף, אך המסייעת לא ומפקדת
הגדוד לא.

לנדוי:

אך גם זה לא בא לידי כסוי. מה קרה לחרמ"ש הזה - לפלוגות?

י.טל:

לדעתי קרחה אנדרלמוסיה בארגון תורות וטכניקות בגייס
במשך השנים האלה.

היו"ר אגרנט:

אני רוצה להבין. לפי התכנית שקבעתם, זה הפסיכה או אוגדה
של שתי חטיבות סנקיס וגדוד חרמ"ש?

י.טל:

כן.

אני רוצה להקריא את הסיכום שלי בינואר 1969, כאשר

היו כל ועידות המח"טים והסמפוזיונים, על השאלה הזו. אגף רוצה להגיד כאן מסמן
על הרקע ההסטורי, רא"ל לסקוב לא זקוק לכך, כי זה נובע לו: בזמנו כאשר הוחלט
להקים חטיבות סמוכנות בצה"ל, השריון התנגד לכך, והרמטכ"ל דאז, רא"ל לסקוב,
חייב את השריון לעשות זאת. בדיעבד התברר לכל ראשי השריון, שכל אלה שהתנגדו
לא צדקו, כי זו הייתה הדרך היחידה להפוך את צבא היבשה מצבא רגלי לצבא נייד
ומשוריין, ואני אומר כאן בסמפוזיון על לקחי מלחמת ששת הימים ועל המכנה של

העד - אלוף (מיל) י.טל

החטיבות: " אמרתי שהחטיבות הממוכנות היו פרי ראייה ארוכת טווח של הרמטכ"ל ונולדו חוץ התנגדות חריפה של השריון . אני לא יודע מי מכס היה אז בפורום, אבל אני זוכר שאנחנו התנגדו * לכך. הסיבה להקמת החטיבות הממוכנות הייתה נעוצה קודם כל ברצון להפוך כמה שיותר עוצבות של צה"ל לעוצבות ניידות ופשוטיות... סיבה זו לא קיימת היום, בכל אופן זו סיבה מוצדקת. ברור שהמנו את הכח לצרכים האלה ולארגון". אחר-כך אני עובר לצורך בשנוי, ואני רוצה להקריא כמה דברים בענין החרט"ש: "צריך להשחרר בדבר אחד, לא יכולים להגזים לעולם במספר הסנקים, אך * יכולים לטעות, לקיים ולכנות פחות מדי חיל רגלים משוריין, כי העוצבה הניידת והמשורינת חייבת להיות עוצבה מאוזנת, לאו דווקא מבחינת פרופורציות נכונות, אלא מזוג נכון בין כל החיילות שדברתי עליהם". קודם הסברתי שהעוצבה בשבילנו היא לא רק הסנק, אלא חיל ההנדסה המשוריין, התותחים המתנייעים וכל יתר האלמנטים." אחד החיילות המכזיזים החשובים ביותר כסיוע לסנק, הוא חיל-הרגלים. פה אסור לטעות ולהיות עם פחות מדי חיל-רגלים משוריין. הרצפט שאני רואה לכך הוא לא הקמת עוצבות של חיל-רגלים משוריין, שיהיו אצלו גם סנקים, וזו החטיבה הממוקמת, אלא הרצפט הוא לדאוג שבתוך העוצבה האחידה המשורינת, יהיה מספיק חיל רגלים משוריין, ומוטב שבסוגי קרב מסוימים הוא לא יבוא לידי כסוי מלא, מאשר שייחסר במצבים קריטיים או בצורות קרב שבהם הוא חשוב, ולפעמים מבחינה טקטית בלבד, הוא נושא ההסתערות".

אני אומר עוד: " בענין מלחמת ששת הימים, אסור לנו משתי סיבות להסתמך רק על מלחמת ששת הימים: אנו מחווננים למלחמה הכאה ולא למלחמה שהיתה; ב. במלחמת ששת הימים לא באו לידי כסוי כל צורות הקרב, והשריון לא נלחם * בכל צורות הקרב. השריון גם לא נלחם בכל הסטואציות שאנו רוצים להיות מוכנים לקראתן. החברר לנו כבר בדיונים הקודמים, אם אתם זוכרים, שבעצם השריון כמעט לא לחם כלילה במלחמת ששת הימים, החברר לנו בדיונים קודמים, אם זכור לכם, שבעצם השריון לא פרץ מכשולים ושדות מוקשים כחנאי להבקעה. בקצור, במלחמה כזו של ששה ימים, ואל תשכחו שעוצבות השריון לא לחמו ששה ימים. העוצבות שלחמו הכי

הער - אלוף (מיל) י.טל

הרבה במלחמת ששת הימים, לחמו ארבעה ימים. רוב העוצבות לחמו יומיים ופחות, אז נא לא לשכוח זאת. אי אפשר ממלחמה שקוראים לה מלחמת ששת הימים, ושעוצבות לחמו כח בסדר גודל של שעות ליום-יומיים או מכסימום ארבעה ימים, אי אפשר להביא את כל הדוגמאות, ודברים שלא קרו במלחמת ששת הימים, לראות כאילו הם מעידים על כך שלא נצטרך אותם גם בפעם הבאה. צריך להזהר לגבי מלחמת ששת הימים בדברים האלה. לסיכום אני בעד חסימה אחידה. אני רוצה להזהר מאד מהגדרה דרסטית מדי של חיל הרגלים המשוריין בתוך הגוף המשוריין והנייד הכללי של חיילות היבשה. צריך להזהר מכך".

זה היה בינואר 1969. זה לא עזר כפי שהסברתי

קודם, אבל ב-19.10.72 היה אצל הרמטכ"ל הדיון המפורסם שהזכרתי קודם - שורת הדיונים על יעול וארגון מערך חיל הרגלים, וכדיון הזה מפקד הגייס קיבל חמיכה, אולי לא בכוונה, מכון בלתי צפוי. הרמטכ"ל מזכיר שם בין השאר את החרמ"ש ואומר כך (אצ"ל מחזיק סיכום של דיון מטכ"ל): "חיילי החרמ"ש אינם מיועדים לבצוע פעולות רגליות טהורות. הכשרתם לכך תבוא על חשבון הרמה השריונאית". לדאבוני, זה לא "סטטיסטנט" שיכולתי להסכים איתו במשך כל המפגש הקריירה שלי, בנוגע לתפיסה של העוצבה הרב-חיילית ועל האזון בין החיילות והצורך בכל האזון בין כל האלמנטים. ביוני 1972 הופיע מפקד הגייס עם רעיון חדש באותו סגנון של הרצון להוציא את החותמים מהשריון, באותו סגנון של הרצון להוציא את המרגמות, באותו סגנון של הרצון להוציא את תותחי ה-20 מ"מ והוצאת החרמ"ש מהחטיבות והשארות חטיבות סנקים בלבד, - הוא בא ביוני 1972 ודרש להפסיק להכשיר את קציני החרמ"ש בקורס קציני חיל הרגלים. כאשר אני מקבלתי את הפקוד על חיל השריון, מצאתי מצב שקציני החרמ"ש עוברים קורס של קציני שריון, ולא קורס של קציני חי"ר, אלא ככה"ר 1 קורס בסיסי מקוצר, של חיילות אחרים, לא חיל רגלים, וכשריון קורס שני.

הער - אלוף (מיל) י.טל

הם היו מקבלים קורס של קציני שריון?

היו"ר אברנטי.טל:

מתוך ראיית החינוך והחשיבות העליונה שבחוק השריון
תהיה חטיבה רגלית, שצנצנא לסייע בבצוע משימה רגלית,
שאוה לא יכולה לבצע חטיבת השריון, כטלתי את השיטה הזו שהיחה השיטה המסורתית
בשריון, והעברתי את הכשרת קציני השריון לקורס קציני חיל-רגלים, וקציני
השריון בתקופה שלי, ובעצם עד עכשיו, עברו לקורס חיל רגלים ולמדו יחד עם קציני
גולני והצנחנים, להיות קציני חיל-רגלים. ביוני 1972 בא מפקד הגייס והציג דרישה
לבטל את את הסדר הזה, ולעשות בבית-ספר לשריון קורס קציני שריון לקציני החרמ"ש,
ולהוציא אותם מקורס קציני החי"ר של בית-ספר לקצינים. כלומר במקום שיהיו בבית-
ספר לקצינים חצי שנה עם קציני גולני והצנחנים, וילמדו לוחמת חי"ר, הוא דרש
שהם יעברו בבית-ספר לקצינים שלושה חודשים או פחות, את האמונים הבסיסיים,
ויעברו קורס קציני שריון. לא הסכמתי לקבל זאת בשום פנים ואופן, אך איתה לו
חמיכה מסוימת של הרמטכ"ל. היתה אז שורת דיונים אצלי, והרמטכ"ל ביקש ממני
לסכם ולהכריע בנושא, אחרי הרבה מאד בירורים. עשיתי דיון גדול מאד עם הרבה
מאד גורמים ועם מפקד הגייס, במגמה להכריע בנושא, בכל זאת על בסיס של הסכמה,
ולא מתוך אנטגוניזם, הלכתי לפשרה של קצור חלק מההשחחות בקורס קציני החי"ר.

מה היתה הפשרה?

היו"ר אברנט

שקציני החרמ"ש

הפשרה היחה שאלק+מקצנצנא+השחחות יעזבו את קורס קציני

י.טל:

החי"ר לפני שהוא נגמר, בערך חודש פחות, והגייס יעשה

קורס קציני שריון, התמחות כנגמ"שים וכוליץ אצלום עשיתי זאת למורה רוחי, אבל
אמרתי למפקד הגייס. כולם כאן עדים, אני מוכן ללכת לפשרה הזו שהיא מנוגדת להכרתי,
רק בתנאי שאחה מאמץ את העניין, וזה בהסכמתך במלאה. הוא אמר כן. אמרתי לו שאני
מזהיר אותך, אני מוציא את הסיכום הזה כסופי, רק אם אתה אומר כאן בפני כולם, כל

העד - אלוף (מיל) י.טל

גורמי המטכ"ל ואחרים, כי בכך הדבר נגמר, ואחה לא מערער על־כך בפני הרמטכ"ל, כי אז אין לכך טעם, ואני לא מסכים לכך. הוא אמר כן, ולמחרת הוא ערער אצל הרמטכ"ל. היחה לי שיחה רצינית מאד עם הרמטכ"ל, ואמרתי לו: כך אי אפשר לנהל את הצבא. אין דבר שלא מערערים אצליך, ביחוד הגייס, ואתה אוסומסית עושה מה שרוצים. לעיתים רחוקות מאד אחה לא מקבל ערעור, זאת אינה שיטת עבודה, כך אי אפשר לעבוד. היו לנו כמה שיחות כאלה, והוא הסביר לי שבכל זאת הוא רוצה לעשות את הדיון אצלו.

בדיון אצל הרמטכ"ל כרן טען שבמלחמת כעתיר כמעט ולא יהיה צורך במלחמה רגלית, אלא רק לחימה רכובה, שאנשי השריון, אנשי החרמ"ש לא מאומנים מספיק כנגמ"שים וכולי וכולי. אני אוצר להקריא את הדברים שלי. דרך אגב, בדיון הזה, הרמטכ"ל בסופו של דבר לא קיבל את הערעור של כרן, והסיכום שלי נשאר בתוקף. אני רוצה להקריא את הדברים שאמרתי אז. אין לפי דעת מסמך אשר משקף באופן כל-כך ממצה את הכעיה שמדברים עליה כל-כך הרבה לאחר מלחמת יום הכפור, של בעית הסנקים והלחימה הרגלית, ואין מסמך שכל-כך ממחיש את עמדות השריון בתקופה שקדמה למלחמת יום כפור.

היו"ר אגרנט:

מהו המסמך הזה?

י.טל:

זוהי סטנוגרמה של הדברים שנאמרו בדיון הזה אצל

הרמטכ"ל.

אני אומר קת" בדיון שהחקיים אצלי באג"מ, הצעתי את

אפשרות ג', (זו אפשרה שדברתי עליה) כפי שהיא מופיעה במצב הנוכחי, במגמה לא לפגוע ברמת קצין החרמ"ש כלוחם חי"ר מצד אחד, ובמגמה להענות עד כמה שאפשר לדרישת הגייס מצד שני.

המשך רשם ב.צ.מ

הער: אלוף (מיל) ישראל טל

טל (המשך): ואני אומר כך:

"בדיון שהתקיים אצלי באגם הצעתי את אפשרות ג' (זו הפשרה שדיברתי עליה) כפי שמופיעה במצע הנוכחי במגמה לא לפגוע ברמת קצין החרמש כלוחם חי"ר מצד אחד ובמגמה להענות עד כמה שאפשר לדרישת הגייס מצד שני.

כיון שהגייס לא הסכים לקבל את הצעתי והרמטכל קבע שיתקיים אצלו דיון ממצה הוכן המצע המונח לפניכם. כתוצאה מכניסה לעומק הבעיה אני נסוג מהצעתי הקודמת ועמדתי עכשיו יותר קיצונית, לדעתי אין לבצע שום שינוי בשיטה הקיימת, כלומר, לדעתי יש לסכם על פי אפשרות א' במצע. (אפשרות א' היא שקציני החרמש יעברו קורס כמו קציני חיל רגלים, כמו עד עכשיו.)

ברן דיבר על יעוד החרמשהו יכוח הוא אמנם עקרוני. בניגוד לברן אני גורס כי כל מה שיכול הנבמש לבצע בלחימה רכובה יכול הסנק לעשות אלף מונים יותר טוב, לר צריך חרמש בשביל לבצע באמצעותו את היעוד של הסנקים. חפקיד החרמש לבצע לחימה רגלית כאשר אין אפשרות להתגבר באמצעות סנקים על בעיב נחונה כמו שדוח מוקשים. תעלות נ"ט ומכשולים אחרים. ישמצבים המחייבים ביצוע לחימה רגלית ביום ובפילה על מנת להתגבר על מכשולים כדי שהסנקים יוכלו להמשיך ולהתקדם. הלחימה לאורך צירי התקדמות בשטח הררי מהוה דוגמה קלסית לצורך של הסתערות רגלית על מנת להתגבר על מכשולים וחסימות מסוגים שונים.

ברוב הצבאות החרמש איננו שייך לחיל השריון אלא הוא

פשוט חיל רגלים מבחינה מקצועית ומבחינת השיוך החילי. זהו חיל רגלים ממונע ככלי רכב עבירים ומשוריינים כך שיוכל לנוע במקומות שסנקים נעים ולהתערב בקרב כאשר הסנקים זקוקים לסיוע של לחימה רגלית ולסיוע של חיל רגלים.

אנחנו אימצנו בצדק את השיטה הגרמנית הקלאסית - אצלנו

חיל הרגלים משמש כיסוד אורגני בעוצבה המשוריינת והוא שייך מבחינה חילית לחש"נ. כל זאת במגמה להדק את שיתוף הפעולה וליצור עוצבות משוריינות רב-

העד: אלוף (מיל) ישראל טל

חיליות הנושאות את עצמן ועונות על הצרכים המגוונים של הקרב: סנקים, הנדסה, ארטיילריה, חיל רגלים וכו'.

מכיון שקיים נגמם, מכיון שכיתת חיל הרגלים הניידת רכובה -

אנו גורסלים, כמו הגרמנים וכמו כמה צבאות אחרים, שיש להלחם גם באופן רכוב כאשר הנסיבות מאפשרות ומצדיקות זאת, כלומר: העובדה שחיל הרגלים המשוריין מבצע לעמים לחימה רכובה אינה צריכה להסעות בכל הנוגע ליעודו ולטעם קיומו. לחימת חרמש רכובה היא חוצר לוואי בלבד - החרמש קיים בשריון בשביל לסייע לסנקים בלחימה רגלית. וכך גם הנגמם ככלי מסחער אינו אלא חוצר לוואי - הוא קיים ביסודו ככלי הובלה עבור חיל הרגלים. הנגמם הוא הסנק הגרוע ביותר בעולם ולא נועד לבצע הסתערויות רכובות במקום סנקים.

בגוד חי"ר של גולני כיתת חי"ר על גבי נגמם מתווה נשק בעל

עוצמה יותר מאשר כיתה רגלית שאינה נהנית מן הניידות וההגנה שהנגמם מקנה. אולם בעוצבה המשוריינת כיתת חי"ר כזאת על נגמם, כלומר: כיתת חרמש, נחותה בהחלט בהשוואה לסנק.

על הגייס להבין שתפקיד החרמש מחייב שאנשיו יהיו לוחמי

חי"ר מעולים בדיוק כמו אנשי גולני והצנחנים. אם זה לא יהיה כך תהיה תמיד הצדקה להוריד את אנשי החרמש מן הנגמשים ולהרכיב עליהם צנחנים או גולני.

אנחנו, אנשי השריון, גרסנו תמיד שחרמש זה כל מה שחיל רגלים,

ועוד יותר מזה.

מפקדי הגייס הקודמים סבלו תמיד מן הבקורת המוזדקת שהחרמש

בזהל נחות מן החי"ר ואינו מסוגל למלא משימות של לחימה רגלית ביעילות מספקת.

מוסקה צפורי אמר כאן בדיון (הוא היה אז סגן מפקד הגייס)

שאנחנו עובדים ככה כבר 15 שנה והמצב אינו משביע רצון וזו הוכחה שצריך לשנות את השיטה. מוסקה טועה, כל השנים עברו קציני החרמש קורסים של חילות אג"ם, כלומר, קורסים מקוצרים וזה לא היה טוב.

הער: אלוף (מיל) ישראל טל

אני כמפקד הגייס הפסקתי מסורת זו בשנת 1964 ומאז נשלחו קציני החרמש לקורס קציני חי"ר ארוך בבהד 1 כדי שש"ס החרמש יהיה טוב מבחינת ההכשרה כמו ש"ס החי"ר ואין כל הצדקה לסגת היום רק בגלל הכנסת הנגמש מ-113. הנגמש אינו משנה את יעוד החרמש הבסיסי: לסייע לשנקים בלחימה רגלית ולא משנה אם כלי התובלה של כיתת החרמש הוא הנגמש או הזחלם. יתר על כך - על קציני החרמש להיות נושאי תורת החי"ר כשריון, אחרת יגוע הנושא. הדרך היחידה להגשים זאת היא דרך הכשרה בקורס קציני החי"ר. (אני כאן מדלב על כמה קטעים.)

ולכסוף אינני מקבל את ה"ניתוח" של ברן ואת הנחתו כי עיקר לחימת החרמש בזירה שלנו תהיה רכובה. על סמך מה יכול אדם להצהיר הצהרה כזאת? אילו היית צודק, ברן, היה מקום לבדוק את מבנה העוצבה המשוריינת ולעשות רכיזיה במגמה להקטין את היקף החרמש. ללחימה רכובה - שנקים יותר מתאימים, כאמור.

אלא שהנחתו של ברן אינה נכונה. ואם אנחנו רוצים לראות בטנק את נשק ההכרעה העיקרי בכל הזירות, ביום ובלילה, עלינו לקיים אלמנטים אורגניים של חיל רגלים משוריינת בעוצבה המשוריינת כדי שהטנק יקבל את הסיוע של לחימה רגלית כאשר הוא נזקק לו.

לפי דעתי הויכוח הזה והפרשה הזאת מבטאת יותר מכל מסמך אחר או דוגמה אחרת את מה שקרה בשנים האחרונות, את אי ההבנה שהעוצבה המשוריינת והניידת אמנם היא עומדת במרכז של אמנות המלחמה ביבשה, ונכון שבמרכז של העוצבה הניידת והמשוריינת נמצא הטנק, אבל הטנק אינו שווה כלום, העוצבה הניידת המשוריינת אינה עוצבה ניידת משוריינת אם היא אינה מורכבת מכל החילות כשהם ניידים ומשוריינים. כי לא ניתן לפתור את הבעיה של שדה הקרב בלי חיל רגלים או בלי הנדסה או בלי ארטיילריה. ואת האיזון הזה באופן

העד: אלוף (מיל) ישראל טל

סיסטימטי שכרו החל מהרגע שאני עזבתי את גייסות השריון בין שתי המלחמות. זה התחיל בסד"כ "גושן" שסיפרתי על כך קודם, וזה נמשך לאורך כל הקו. אולי יעניין אתכם לשמוע לאיזה אבסורדים זה הגיע.

ב-1972, או אפילו קודם, הוציא ברן חורה חדשה - שכאשר החרמש יורד מהנגמ"ש, מבצע את המשימה הרגלית, בתעלות או ביעד מכוזר, מפקדי החלקות, הקצינים, המ"מים, אינם יורדים להלחם עם המחלקות שלהם. עד כדי כך זה הגיע. והיתה התמרמרות שקשה לתאר אותה במערך השריון, במיוחד בגדודי החרמש במילואים. אבל על אפס ועל חמתם העבירו אותם מערכת אימונים כאלה, חלק מן הגדודים, ש במיתחם האימונים החילי בצאליים. אבל ההתמרמרות מלמטה והלחץ מלמטה היה כל כך גדול, וגם ההתמרמרות של מפקדי השריון ללא יוצא מן הכלל, מפקדי החטובות, הגדודים וכו', שכסופו של דבר אני העליתי את העניין בפני הרמטכ"ל. הרמטכ"ל נדהם לשמוע את הפרשה הזאת, וברן נסוג מהעניין הזה חתח הלחצים מלמטה ומלמעלה.

ידין: רק לאינפורמציה. המיסמך הזה של "האוגדה הקבועה" שהוציא

גונן כראש אגם ביוני 1973 כסימפוזיון לריון - מה

הוא מייצג מכל המהומה הזאת כאן? כי פה מדובר על שתי חטיבות שריון וחטיבה ממוכנת, על שלושה גדודים משוריינים.

טל: הוא מייצג מערכת דיונים וקבלת החלטות לגייסימיה ולא

שרירותית, כמו הדוגמה משנת 1969.

ידין: הוא פה מייצג תיזה נוגדת לתיזה שלך.

טל: כודאי. אבל אותו אלוף גונן ועוד חרבה מפקדים כשריון

הם כדעה שלי, כמו אלברט ז"ל ואחרים. אנחנו גם בדיונים

האלה דיברנו על חטיבה אחידה. הרמטכ"ל לא הסכים לקבל את הדעה שלנו, גם מטענה

מעשית, שאי אפשר לעשות כל שני וחמישי מהפכה בכל מערך צה"ל. אבל הדיון הזה

הער: אלוף (מיל) ישראל טל

מבטא תהליך קבלת החלטה לגטימי, לא שרירותי. היו דיונים, היו דעות פאלה, היו אחרות, לא רק דיונים. בניגוד להרבה החלטות אחרות לא טובות שנחקלו בזמנו - הדברים שאנחנו עשינו בשנים 73 - 1972 בהקשר לזמנתו העמידה של צה"ל, "אופק א" (??) וכל הדברים האלה, הרבוחא בהם היא שיותר מאשר אי פעם בעתיד הם היו מבוססים קודם כל על ניתוחי מערכות, על עבודת מטה ועל מחקרים, ורק בסופו של דבר, בתהליך קבלת ההחלטות, על דיונים. זה מבטא תהליך כזה שלראכונני בענין הזה אני לא מסכים אתו. לעומת זאת, הרבה מאד דברים אחרים שהיו פה הם גם על דעתי. אבל זה תהליך לגטימי של קבלת החלטות.

ידין: הוא היה בדעה מנוגדת לתזכיר שהוא קיבל. זה היה תזכיר

לדיון?

בודאי.

טל:

זה נכתב לפי הוראות הרמטכ"ל.

לנדוי:

אני רוצה למסור לכם את הנספחים ו' וז'.

טל:

זה יהיה מוצג 395.

היו"ר אגרנט:

טל: במסגרת הדיונים על אותה האוגדה הקבועה שרב אלוף ידין שאל בקשר אליה עכשיו אני רוצה לומר שהדיונים על האוגדה הקבועה הזאת נערכו על כל האלמנטים, על ההנדסה לחוד, על הלוגיסטיקה לחוד וכו'. כדיון על הלוגיסטיקה כרן דרש בחוקף להוציא את דרגי א' מגדודי השריון, ודרגי א' זה הדלק והתחמושת, והוא דרש שזה יהיה בגדוד אספקה פיקודי.

להוציא מהגדודים?

לסקוב:

טל: מהגדודים. ומולחתנגרות חריפה ביותר של אדם ושלי הענין הזה לא התקבל. אבל הוא הגיע לערעור, והוא הציג את זה לדיון

העד: אלוף (מיל) ישראל טל

מטכל וכד'. אני רוצה להראות כיצד היחה נטיה בגלל, לפי דעתי, אי הכנה בסיסית של שדה הקרב, לשבש את המערכות האלה. אני מספר שהיחה דרישה חריפה להוציא את דרגי א' מהגדודים, אני מנסה לדמיין לעצמי איך היינו נראים ביום כיפורים אילו גם בגדודים לא היו דרגי א' אלה, התחמושת והדלק.

והדבר האחרון במסכת הזאת, הגיע איזה שר מברזיל והציע

לקנות את השרמנים שלנו. ואז החברר לי שמאחרי גבם של הרמטכל ושלי מתנהלת עיסקה, ובעידודו של ברן ישירות עם צ'רה, למכור את השרמנים. אמנם במקום זה לקנות סנטוריונים וכד'. אבל אני התערבתי בענין וטענתי שלא ייחכן להוציא שרמן אחד לפני שיהיה לנו תמורה בגלל כוונות. וכשנודע לי כל הענין אני כחכתי מכתב לרמטכל ואני רוצה לקרוא אותו.

את"כ רשמה רב

4.9.74 -אחה"צ

העו"ד אלוף י. טל

י. טל:

כאשר נודע לי כל העניין, אני כחבתי

מכתב לרמטכ"ל, ואני רוצה להקריא אותו:

"הנידון: המרת סנקים מצא"ש ארמן מ-50 בשוט קל

או במבח

אני רוצה להזכיר, שאלה השרמנים שהשמידו את חטיבת 62, שאני דברתי עליה.

אצ"3, בינחיים החבר כי משרד הבטחון הגיש לברזילאים הצעה למכור להם 170

שממנים ממערך צה"ל מבלי לחכות לקבלת ההחלטה על יט"ר הרמטכ"ל.

יתר על כן, לפי לוח הזמנים שהציע משרד הבטחון, ימכרו 50 שרמנים כבר בדצמבר

1973, (דבר המחייב הוצאתם מן המערך בספטמבר) בעוד אשר לפי תוכנית אופק

יתפנו 50 שרמנים אלה רק בשנת 1976 וכל שאר השרמנים ישארו במערך.

לדעתי, אסור להוציא בשום פנים ואופן להוציא סנקים ממערך צה"ל

ללא חמורה בסנקים טובים יותר. יחסי הכוחות הכמותיים אינם מצדיקים מהלך "מנהלי"

כזה מצד שום גורם ללא תאום עם הרמטכ"ל.

על סמך המכתב הזה, הרמטכ"ל נחן דפיקה על השולחן,

גם הוא לא ידע, והחברר לי באופן לא פורמלי, שלעניין הזה משרד הבטחון קבל כל הזמן

את העידוד המוסרי של ברן, מעל גבו של המטה הכללי.

אני רוצה להגיש את המכתב.

היו"ר אגרנט:

הרמטכ"ל ביטל את המכירה?

טל:

כן ביטל.

אם מותר לי להפנות את חשומת לב הועדה, על הדברים

שלא דברתי בעניין חוסר התיאום בין משרד הבטחון, מערכת הבטחון והמטה הכללי, זה

שאינן מספיק אינטגרציה. אם מותר לי להפנות את חשומת לב הועדה, לתיק שהגשתי בזמנו

של הועדה לבדיקת הפעולות וארגון של משרד הבטחון. שם אפשר לראות את חלק מהנזקים.

אם כי הסמנס אוף רפרנס היו שם רק משרד הבטחון, לכן לא עסקנו הרבה בשאלה הזו.

היו"ר אגרנט:

אנחנו בזה נסיים היום, וצמשיך פחר ב-10.

שמעון אלוף